ဦးကံပေင်သွဲလး သယံဇာတသဘာဝ ကျော် ပိုနှဲဒြပ်ချင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်

လိက်ဒုင်စီရေင် ဂကော်သုတေသန ညီးဒေသဖာလိန်ဂမျိုင်

ဂိတုကျောန် (၂၀၁၅)

မာတိကာ

ချိုက်ပေင်သွဲ့လး သယံဇာတသဘာဝကျော် ပိုန်ဒြပ်ချင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်

ပရေင်သွသုတေသန ဂြိုက်ဂျဲတင်နင် (စစ်တမ်း) သွက်လိက်ဒုင်စီရေင် ---------- ၅
အကာဲအရာတိဉာ် ဒေသဖာလိန် ---------- ၉
ပရေင်အုပ်ခုပ်ကို ပွမဂယိုင်လမျိုု ---------- ၁၃
ကမျောန်ကွအ်သဝ် ---------- ၁၄
သတ်ဆုဒေသသကုတ်ဂမ္တ်ဂမ္ဍိုင် ---------- ၁၇
ဗွဝ်ဖျာမသတ် ---------- ၁၉
ကမျောန်ဝါဗူ တိဗလး ---------- ၂၁
ဗွဝ်ဖျာသြေံသူူ ---------- ၂၂
ကမျောန်တမ္ရာ (ရပ်က) ---------- ၂၅
ကမျောန်တမ္ရာ ကွာန်တိုစီ ---------- ၂၅
ဋ္ဌဲ ကျော် ဋ္ဌင်ဂီ (ကျောက်ပုစွန်နှင့် ကင်းပုစွန်) ---------- ၂၈
ကမျောန်ဂယိုင်လမျိုုတွဟ်ဟ် ပွဲကွာန်တိုစီ ---------- ၃၀
ကမျောန်တမ္ရာ ပွဲကွာန်သွေဟ်ကြျက် ---------- ၃၁
သြေန်လုပ် ကမျောန်ရပ်တမ္ရာ ဒေသဖာလိန် ---------- ၃၄
အပံင်သြေန်လုပ် ---------- ၃၅
ဝင်ကွာန်အင်ဒင် ဗွဲခမျောန် ---------- ၃၅
ပရုရုင်စက်ချးတုံ့ ပ္လိတ်ပွတ်ဓါတ်လလီ ပ္ဒိုင်ချုင်ရေဝ် ---------- ၄၈
ပရုဒဒ္ဒ် ကတိုဒ္ဒ်လွေင်င် (စနူ ၂၅၊ ဝ၄၊၂၀၁၄ စိုကို ၁၅၊၀၅၊၂၀၁၅) ---------- ၄၀
လွိတ်စရင် ရုင်စက်တုံ့ချး ပ္လိတ်ဖြဟတ်ပွတ် ပွဲကွိန်ချုင်ဗွာ ---------- ၄၄
သွဟိုတ်သိုင်ဗဒ္ဒ် ရုင်စက်ချးတုံ့ ပ္လိတ်ဖြဟတ်ပွတ်ဓါတ်တဲ့ ဖိုလ်မကလိဂွံမာန် ဗွဲအပြော်ဂမ္ဍိုင် ---------- ၄၅
ဗွဲသရုပ် ---------- ၄၆
ဂကူက ---------- ၄၈
ဂကူရွဲ ---------- ၅၂
ဂကူဂတာံ ---------- ၅၃
ဂကူဂစေံ ---------- ၅၄

ဦးကံပေင်သွဲလး သယံဇာတသဘာဝ ကျော် ပိုန်ဒြပ်ချုင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်

လိက်ဒုင်စီရေင် ဂကော်သုတေသန ညွှန်ကြားရေးမှူး

ဂီတျော်ရွန် (၂၀၁၅)

ပရေင်သွသုတေသန သွက်လိက်စီရေင်

ဌာန်ဒတန်အခေါင်အရာမွိဟ်ပွဲချင်မန် (Human Right Foundation of Monland – HURFOM) ကျော် ဂကော်ပံင် ကော်ဒေသ (စီမေဝ်ဃံင်) ထိင်ဒဝ်မင်မွဲပွိပ္ပါသဘာဝ (Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA) မဖျေါသွိုင်မံင်ချင်သေံတံ ရေင်တ္ဂုင်ပေါသီကွိပရေင်ကမ္ဘောန် (အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ) ပွဲဂိတုဒီဇြေမ်ဗာ (၂ – ၃) သွဲ့ (၂၀၁၄) ပွဲချင်ဝင်ကတဲ့ သွက်ဂွံသုတေသန သယံဇာတသဘာဝ သွက်ဂွံချူခွံ့ လိက်ဒုင်စီရေင် သုတေသနဏံဂှ် ညးစွးတိုန်စိုပ် ကွာန်အင်ဒင်ဂမွိုင်တံ စေ့်စိုတ်ရ။

ပွဲလိက်ဒုင်စီရေင် သုတေသနဏံဝွံ့ ရန်တွအ် သွက်ဂွံဓမံက်ထွး ဟိုတ်ပွိက်ဇွော် ပရူသယံဇာတကို ပွိပ္ပါသဘာဝ ပွဲဒေသဖာလိန်ရ။ ပွဲဒေသဖာလိန်ဂှ် မူအရာ သင်္ဘလို နွံတန်တဒွံင်ရော။ အကြာပွိပ္ပါသဘာဝကို ညးချင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်တံ ဗိုလို့ ဆက်စပ်မံင်ရော။ ရှင်စက်ပတိတ်ဓာတ်လလီ စကာဇြဟတ်ချးတဲ့ (လက္ကရကော်ခအာ ရှင်စက်ချးတဲ့ရောင်) စီဇန်ဒွံင် သွက်ဂွံသိုင်ခွံလွှုဟ် ပွဲကိုဒေသဏံမွး ပွိပ္ပါသဘာဝသင်္ဘလို ဒှ်မာန် သွက်ညးချင်ကွာန် ဒေဒသဖာလိန်ဂမွိုင်ရော သွက်ဂွံတီကွး ချပ်စင်ခြင် ဗွဲမကွးဖွးမာန်ဂှ် လိက်ကွပ်သုတေသနဏံ ဒှ်အထံက်အရှိရောင်။

ပွဲကိုပေါသီကွိဂှ်မွး ညးစွးကွာန်အင်ဒင်တံ လထွးစ တမ်ရိဟ်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဒေသညးတအ် အဓိက နွံ (၃) သင်္ဘရ။ ကမ္ဘောန်ကွအ်သတ်၊ ကမ္ဘောန်တိုဝါဗွကို ကမ္ဘောန်ရပ်ကတံ ဒှ်အဓိကရောင် လထွးကိုရ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ ပွဲကိုလိက်ကွပ်ဏံဝွံ့ သွက်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဒေသဖာလိန် ဒှ်ရွုဟ်မးဂှ်ုင်အိုတ် သွက်ဘဝညးတံဂှ် စွံအဓိက (၃) သင်္ဘဏံတဲ့ ကတ်လွတ်ဂှ်ုက်ဂှဲလဝ်ရ။

သွက်ဂွံကွိဟ်ကေတ် အကာဲအရာတိဉာ် ဗိုပြင်ကွာန်အင်ဒင်မာန်ဂှ် ဂကော်သုတေသန ချူဓက်လဝ် ဗိုတိအပြော်ံ မွဲကိုရ။ ပွဲကိုဗိုတိအပြော်ံဏံမွး ကွာန်အင်ဒင်ဝွံ့ တန်တမံင် ပွဲကိုဒွဲဒဲအလို့၊ ပွိပ္ပါသဘာဝ ဖိုင်ဝုတ်ဒိုဟ်ကွာန် သင်္ဘလိုစိုဖိုင်လဝ်ဂှ် ဓမံက်ထွးလဝ်ရ။

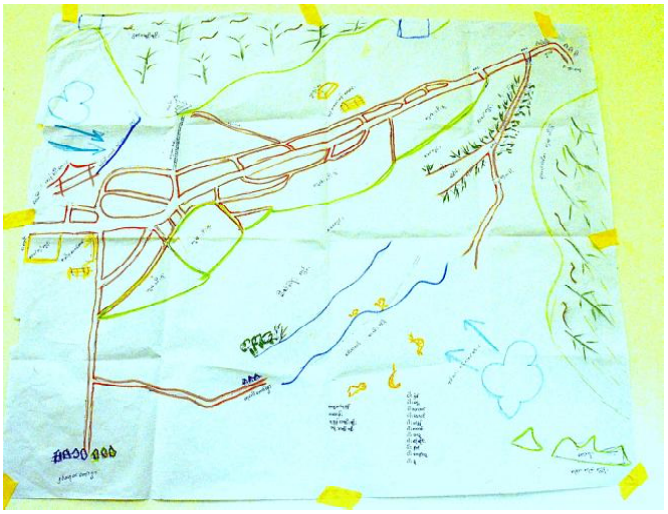

ဗိုတိထွးပျး ကွာန်အင်ဒင်ကို ပွိပ္ပါသဘာဝ

ပေါသီကွိတဲ့ဗက် ညးစွးကွာန်အင်ဒင်တံ ဒက်ဟ်ုန်ဂကော်သုတေသန သိုမပါလုပ် သင်ဂမွိုင် သိုကို သွတ်ပွဲကွာန်ဂမွိုင်တဲ့ သွက်ဂွံကံက်အာ တင်နင်နာနာ ပွဲအရာ ကမ္ဘောန်တမ္ဘာ၊ ကမ္ဘောန်ကွအ်သတ် ကျော် ကမ္ဘောန်ဝါဗွတဲ့ ညးချင်ကွာန်တံ သင်္ဘလိုစကာဒွံင် သယံဇာတသဘာဝ ပွဲဒေသဖာလိန်ဂှ်ရော ဂွံတီကေတ်မာန် ကတ်လွတ်ဂှ်ုက်ဂှဲကတ်လွတ်အာရောင် ဖျေါသွုတ်သွာတ်ရ။

ပွဲကို လိက်ကွပ်ဝွံ့ ကမ္ဘောန်ပရေင်ပိုန်ဒြပ် အဓိကဩန်လုပ်ဂှ်ုင်အိုတ် (၃) ဂကူ မပ္တံကမ္ဘောန်ကွအ်သတ်၊ ကမ္ဘောန်တိုဝါဗွကို ကမ္ဘောန်တမ္ဘာတံဂှ် ကတ်လွတ်လဝ်ရ။ သွက်ဂွံ တော်တွော် ပရေင်ပိုန်ဒြပ် ပွဲကိုဒေသဏံ ဗွဲမချိုတ်ပွိုတ်မာန်ဂှ် ဩန်လုပ်နူတွဟ်ဟ် မပ္တံကို ကွအ်သတ်ဆုတံဂှ် ဒးဆက်စွိစွတ်ကံက်အာစရင်ရောင်။

ပွဲကို စီစွတ်ကံက်စရင်ဂှ်မ္ဂး သုင်စေဲလဝ်တင်သွာန်ဂမျိုင် အတိုင်ဗွဲသွဝ်ဏံရ။

- လွိဟ်သွိုကွိုန် မွံပွဲကွာန်
- လွိဟ်သွိုကွိုန် မကျောန်မံင် ကမျောန်တမ္ဂာရပ်က၊ ကမျောန်ကွအ်သတ် ကျော် ကမျောန်တိုဩြော်ဝါဗ္ဂ
- လွိဟ်စုကကွအ်သတ် ကျော် တိဝါဗ္ဂ
- လွိဟ်တွံသတ် သွိဌာန် (အိန်ထံင်) မွဲမွဲ မပိုင်ပြီ
- လွိဟ် မသတ်တိတ် ပွဲသွိဌာန် (အိန်ထံင်) မွဲမွဲ
- လွိဟ်ဩြော်တိတ် (ဟွံဂွံဗုတ်လဝ်ဏီ) ပွဲသွိဌာန်မွဲမွဲ
- လွိဟ်သွိဌာန် (အိန်ထံင်) မပိုင်ပြီလဝ် ဌုင်ရပ်က ကျော် ဌုင်စက်ရပ်က
- လွိဟ်ဖာရပ်က ပွဲသွိဌာန်မွဲမွဲ မပိုင်ပြီလဝ်၊
- လွိဟ်ဩြန်လုပ် နူကမျောန်တမ္ဂာ၊ ကွအ်သတ် ကျော် တိုဩြော်ဝါဗ္ဂ

ညးမပါလုပ် ပွဲဂကောံသုတေသန တံဂှ် ဒြုရဲကွာန်အင်ဒင်တဲ့ သွက်ဂွံစွီစွတ်ကံက်စရင်ကို ဆိုဂဗသွာန်သွ် ပွဲပွိပွူကွာန်ကိုဂှ် ဒးဆက်စွေဲကို ညးချုင်ကွာန်တံရ။ ပရူကွေ့ာန်စိတ်သုတေသန ပွဲဒေသဂှ် စပွံန္ဒ ဂိတုဂျာန္ဓဝါရီ ပွဲသွဲ့ံ (၂၀၁၅) ဂှ် ကွာန်တွဟ်ဟ်တံလေဝ် တီကျုင်ကိုတဲ့ ကွာန်ဒွံပွဲဒေသဖာလိန် မပွံကို ကွာန်သွေဟ်ဖွူ။ ကွာန်တိဇီ၊ ကွာန်သဲကြဲ၊ သွေဟ်ကြုက်ကို ကွာန်ပလိုင်သီတံ တီအာကိုတဲ့ ပဲင်ထောဲပါလုပ်ကျုင် ကိုရ။

ကမျောန်ဝါဗ္ဂ၊ ကမျောန်တမ္ဂာသွးဟွံသေင်၊ စပ်ကို ပညာဂဉ်ဒဗျ။ အခိုက်ကွာယေန်သွာင်ချုင်ကွာန်၊ ပရေင်ရှေ်သွေ့ဘာသာသွာသွာ၊ တမ်ရိဟ်သဘာဝနာနာသင် သိုကို ပရေင်ဇူဒိပြေလွေ့ာင်ကို ပရေင်ဘဝမွိဟ် ကျော် ပွိပွူသဘာဝတံ ဆက်စပ်မံင် သင်လို ဂကောံသုတေသနဏံ သွာန်သွုက် လွတ်လဝ် သေဲသေဲဖြော်ဖြော်ရ။

ပရေင်စွီစွတ်ကံက်စရင်ဂှ် ကေတ်အခိင် လအ်အာ ပွိုင် (၃) ဂိတုတဲ့ ပွဲသွဲ့ံ (၂၀၁၅)၊ ဂိတုမာတ်ဂှ်မ္ဂး ဂကောံသုတေသနတံ ဂွံတီကျုင် လွိဟ်ဩြန်လုပ် နူကမျောန်တမ္ဂာ၊ ကွအ်သတ် ကျော် တိုဩြော်ဝါဗ္ဂ ပွဲကွာန် (၆) ကွာန်ရ။ ပရေင်သွီဂွိပ်တင်နင် မကလိဂွံလဝ်တံဂှ် လလောင်ကြုးပတိတ်ကို ညးချုင်ကွာန်တံ နနဲကဲနာနာသင်ရ။ ညးချုင်ကွာန်တံ ဂွံတီကေတ် ဩြန်လုပ်လွေ့ာင်သွဲ့ံမာန် မကလိဂွံနူ ကမျောန်တမ္ဂာ၊ ကွတ်သတ် ကျော် ပရေင်တိုဩြော်တံတဲ့ ခမဲက်ထွးလဝ် နကိုခံက်အင်ရ။

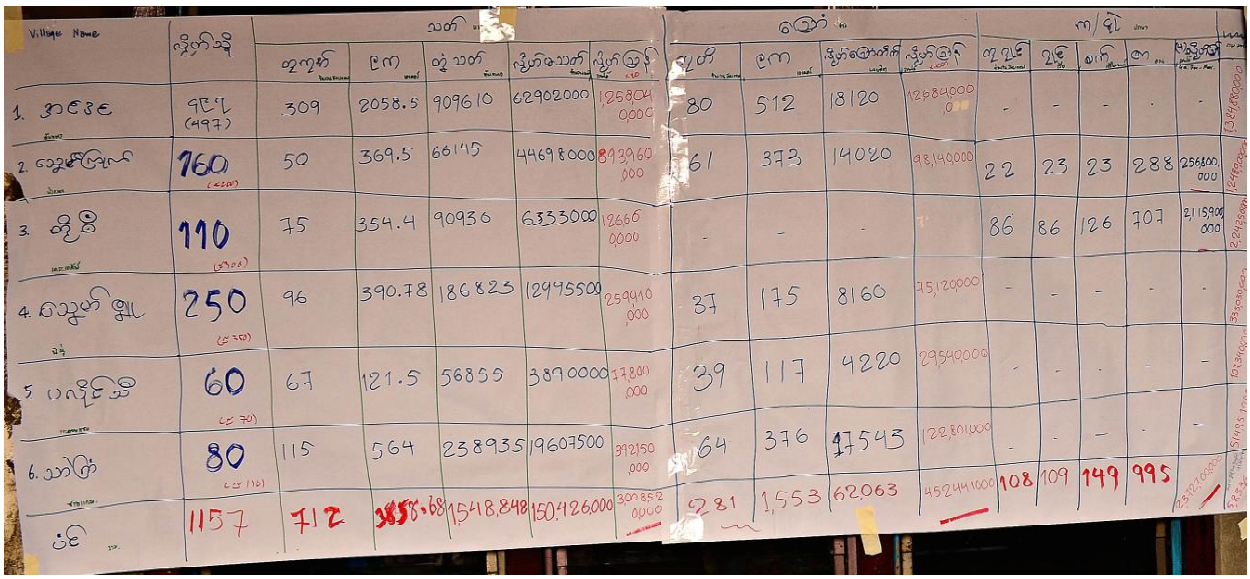

စရင်အင် ဂကော်သုတေသန ချူဓဇော် ခမဲက်ထွးလဝ် ဩြန်လုပ် နူကမျောန်တမ္ဂာ၊ တိုဩြော်ဝါဗ္ဂကို ကွအ်သတ်ဂမျိုင်

ရန်တွအ်ကို ဂွံတီကေတ် ပရူပရာတွဟ်ဟ် နွံပွဲဒေသဏံမာန်ဂှ် ဂကောံသုတေသနတံ ဇွောံသွဲ့ပ္တိတ် ကမျောန် စွီစွတ်ကံက်စရင်တဲ့ သွက်ဂွံခမဲက်ထွး ပရေင်ဆက်စပ်မံင်ကို ပွိပွူသဘာဝကို ပရေင်ဘဝမွိဟ်၊ အကာဲအရာတိဉာ်စီကြုင် သ္ကျတ်ပလိုတ်ဒေသဖာလိန်ဂှ် ဂကောံသုတေသနတံ ထပ်ဓဇော်ဗိုတိ သေဲသေဲ ဖြော်ဖြော် မွဲပွန်ရ။

သွက်ဂွံတီကေတ် အကာဲအရာတိဉာ် ဒေသဖာလိန်မာန်ဂ့် ဂကော်သုတေသနတံ ဒးအာက္ဍင် တိုန်/စေ့် နူပရင်စီ စိုကိုကွော်တ်ဒီရ။ တွံဆုဗွဲမဂ္ဂိုင် နွံဒွံင် ပွဲကြိုပ်ကရးကို ပွဲတိဉာ်ဝါဗူဂမ္ဂိုင်ကို သွေ်ာ်တီကေတ် အလုံအိုသိုဂ့် ဒးဂ္ဍဲသာဓက (နမူနာ) ဂမ္ဂိုင်ရ။ သွက်ဂွံဂွံသာဓကဗိုပြင် ဂကူက ဝါတ်ဂါတ်တံဂ့် ဂကော်သုသေတနတံ ဒးပကော်ပကေဝ်ရ။ ကောန်ကွာန် နူကိုကွာန် မဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင်တံလေဝ် ဒးဗိုင်ကုဂကော်သုတေသနတံ သွက်ဂွံဂ္ဂါက်ဂ္ဍဲ နမူနာဂကူက၊ တွံဆု၊ တွးဆု၊ ဂစံ သိုကိုဂွံသက်သိ ဗိုကော်ခယ်ဂျ။

ဂကော်သုတေသန အဃောသိကွိဒွံင် နဲကဲက်က်တင်နင်

ဂကော်သုတေသန အဃောသောင်ကလးဒွံင် ဩန်လုပ်လွေင်ကွာန် ကုကောန်ဂကော်တံ

ပွဲသွဲာ် (၂၀၁၅)၊ ဂိတုမေဂ့် ဂကော်သုတေသနတံ စလူတ်ကွင် သွေ်ာ်တ်ပွိပ္ပူသဘာဝ ဂြိုပ်ကရး မွံဗ္ဘဲကွာန်သွေ်ာ်ကြုက် မွဲစွံကို ရဲကွာန်တံရ။ နကို ဂကော်သုတေသနဝွံ သွက်ဂွံလူတ်တီကေတ်မာန် ကမ္ဘောန်တမူာကွာန်တွိစီတဲ့ သိုဩးတံ တိတ်အာ စီ မွဲစွံကို ရဲတမူာတံရ။ သတ်တိရဿာန်အရိုင်ကို သတ်ပွဲဉာ်ဂမ္ဂိုင် စိတ်ဂွံဆိုကေတ် ပွဲဒေသဖာလိန်အိုသို ပကော်ပကေဝ်ကျောန်စရင်တဲ့ ဒးကျွေင်သ္ဍန် ကုဩးဒေသတံရ။

ပွဲစီကြုင်စောဝ်၊ ပွဲပရင်စီ၊ ပွဲကြိုပ်ကရး၊ ပွဲဇုက်ဉာ်ရပ်က၊ ပွဲကိုခံက်ဝါဗူ၊ ပွဲကွအ်သတ်ဂမ္ဂိုင် နွံဖဒါကွာန် (၆) ကွာန်ဂ့် ခွေ်လူတ်ဂ္ဂိုက်ဂ္ဍဲ တင်နင် သေဲသေဲဖြေဲဖြေဲတဲ့ ဒုင်သွိုင်ကို ဗိုတိတြေံကို တင်နင်တွိကိုတဲ့ ဒးကျွေင်ချူဇက်လဝ် ဗိုတိတွိရ။

ပွဲသွဲာ် (၂၀၁၄) ဂိတုဒီဖြေမ်ဖာဂ့် စသွိုဂ်ပ် ကံက်ကွင်စရင်တဲ့ ပွဲသွဲာ် (၂၀၁၅) ဂိတုမေ ပေင်အခိင် ပွိုင် (၆) ဂိတုဂ့် နကိုဂကော်သုတေသန ကျောန်လိက်ကွပ် ဒုင်စီရေင် ပရူသုတေသန ညးတအ် မဂ္ဂိုက်ဂ္ဍဲလဝ် အလန်ပထမ တဲ့ဒ်ရ။ လိက်ကွပ်သုတေသန်ဂ့်ဝွံ ပွဲသွဲာ် (၂၀၁၅)၊ ဂိတုကျောန်ဂ့် တက်တြးပ္ဂိတ် (မူအပြော် – အလန်ပထမ) လိက်ဒုင်စီရေင်ဏံ စပ်ကို 'ခြိုက်ပေင်သွဲ့လးၤ သယံဇာတသဘာဝ ကျော် ပိုန်ဒြပ်ချုင်ကွာန် ဒေသဖာလိန် ပါလုပ် သိုကိုဗိုတိ ကိုရ။

ကမ္ဘောန်ကတ်လူတ်သွသုတေသနဒေသဖာလိန်ဂ့် နကိုအရှိအဗင် ဌာန်ဒတန်အခေါင်အရာမွိဟ်ပွဲချုင်မန် (Human Right Foundation of Monland – HURFOM) ကျော် ဂကော်ပံင်ကော်ဒေသ (စီမေဝ်ဃံင်) ထိင်ဒဝ်မင်မွဲပွိပ္ပူသဘာဝ (Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA) တံတဲ့ ညးချုင်ကွာန် နူ (၆) ကွာန်ဂ့်ဟောင် ကျောန်ဗဒ့် စိုပ်အာဒတဲ့ရ။ နကို ဂကော (၂) ဂကော်ဏံလေဝ် ပရေင်သွသုတေသန သွေ်ာ်တ်တက်တိုန်ဂ့် ဆက်ကိုအာအရှိအဗင်တဲ့ ကာလစ့ောံက်က်တင်နင်မွး ညးတံကို နဲကဲပညာ နွံပွိက်ဂမ္ဂိုင်ရ။ ညးတအ် သိုကိုဗိုင်ချူဇန် ဗိုင်ကျောန်ကို ပရေင်သွိုဂ်ပ်ပါပါ လွှုအကာဲအရာ လူတ်ဂွံလဝ် အပွဲပွိုင် (၆) ဂိတုဂ့်ကိုရ။

နူကို ဂကော်သုတေသန ပိုတံဝွံ အဓိက မိက်ဂွံမြော်ဏာ ဂလာန်တင်ဂုဏ် ကု Mr Tara Buakamsr နူဂကော် Greenpeace မသောင်ထူး ပရူဂုဏ်ဖိုပရံ နူရုင်စက်ချးတွံကို၊ ကု Ms. Somporn Pengkam ညးမကိုအရှိဗင် ကုညးဒေသအင်ဒင် စတံ နူပေါသိကွိပွဲချုင်ဝင်က စွောန်ထူးကို ပရေင်ကောပ်ကာဲဖန်ဇန်သယံဇာတသဘာဝ သိုကို နဲကဲက်က်တင်နင်ကို၊ ကု ဒံက် တာချော်ရီအံင် (တက္ကသိုချုင်မတ်မလို) ညးမသောင်ကွး ကိုပရူဂြိုပ်ကရး၊ ပညာသဘာဝသတ်ဉာ်တအ် ဂြိုင်တမံင်စံင် (ပညာအဏာဏ္ဏာဝါ) ကို ပရူဂကူသတ်တိရဿာန် နွံပွဲကိုဂြိုပ်ကရးတံကိုရ။

တမ္ရာ၊

ဗိုရုပ်ချီအရာင်ပရေင်ကမ္ဘောန် သုတေသနဂမ္ဘိုင်

ဗိုတိဒေသဖာလိန်ဂှ် ကွေင်ချူပလေဝ်တဲ့ ခွီသင်မွဲဇကု အဃောသောင်ထွးဒုံင် ပရူသယံဇာတ ဒေသဖာလိန်

ဗိုတိခံက်ဝါမ္ရ၊ ကွအ်သတ်၊ ကမ္ဘောန်တမ္ရာ၊ ကြုင်စောဝ်ဂမ္ဘိုင် ကို ရုင်စက်ဓောတ်လလီ စကာချးတွဲ့ မသိုင်ခွံ့ ပွဲဒေသဖာလိန်

ညးသွဲသုတေသနမွဲတွ့ အဃောသောင်ကလးဒုံင် ပရူပရာ ပါလုပ်ပွဲဗိုတိ ကုကောန်ဂကောံတံ

ဗိုကြိုပ်ကရး ဇွောမောဝ်တိုန် ဗိုလိုရော။ ညးချုင်ကွာန် သာ်လို စကာဂွံရော ကောန်ဂကောံသုထေသနကို ရဲတမ္ရာက ပွဲဒေသတံ အဃောသီကွီဒုံင်

ဂကောံသုတေသနတံ ဆိုဂဗသွာန်သ့် ပရူကမ္ဘောန်တမ္ရာ ရဲတမ္ရာဂမ္ဘိုင် ပွဲကွာန် တွိဓိ

သုတေသနအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းနေစဉ်။

အကာဲအရာတိုဉ် ဒေသဖာလိန်

ဒိုဖာလိန်ဝွံ နွံတန်တဒွံင် ပွဲပရင်စီ ကွောတ်ဒိုဟ်သွုင်ကျာ တွိုရုးချင်မန်၊ ပွဲကွိုန်ချင်ဗွာရ။ ဆဂး ယွု 'ဖာလိန်' ဟိုမွးဂ့် သွစွးကို ဒီမွဲမဓဝ် ဟွံသေင်ရ။ သွစွးကို သတ်နွံလမျိုကို ပွိပ္ပုသဘာဝ တန်ကြန်မံင် မွဲဒမြိပ်ဒီ အလုံဒေသသွုတ်ပလိုတ် ပွိုင်ချင်ရော်၊ တွိုရုးချင်မန်ရ။ ဒိုဖာလိန်ဝွံ နူကိုပါင်စီ စိုကိုကွဟ်ဒိုဂ့် ဖွော်သွဲဒွံင်ရ။

အတိုင်အကာဲအရာတိုဉ်မွး ဒိုဖာလိန်ဝွံ နွံတန်တဒွံင် အကြာဒိုရော်တွင်သီ (တနသ်ာရီတောင်တန်း) ကိုစီ မဟာသမုဒ်ကပွလီ (ကပွလီပင်လယ်အော်) ရ။ ဒိုဝွံ ဂွိင်သွဲလးတိတ်မံင် နူသွဝ်ကျာ – သွုင်ကျာ (မြောက်မှတောင်) တဲ့ ဒွာဲကွဟ်ဒိုဂ့် သွုင်နှုးစီ (၄၀၀) မီတာပြင်ရ။ ပွဲအကြာပွိပ္ပုဒိုဂ့်မွး ညးချင်ကွာန် ဂကူမန်သက်က် တန်တမံင် လွိဟ်မွိဟ် (၃၀၀၀၀) နွံရ။ တဲ့ပုန် ဒိုဖာလိန်ဂ့် နကိုကွအ်ကို ဂြိုပ်ကို စိုဗိုင်လဝ် နကိုအရံင်သင်ရွေက်ရ။ ကွအ်သတ် မွဲဒမြိပ်မတ်တံဂ့် တုပ်တည်ဉ်ရ လထွးမံင်ကို ပရူပရာပရေင်ပိုန်ဒြပ် ဂကူမန်တံရ။ သတ်ဆု ပွဲဒေသသွုတ်ဒေသကွတ် (အပူပိုင်းဇုံဒေသ) မယ်ံသတ်ဒူရေန်၊ သတ်ဗြ၊ မြောင်၊ ဗြာတ် ကျော် သတ်ပွဟ်ဂမ့ိုင် ပေင်တိုဟ်မံင် အလုံမွဲဒေသရ။

ပွဲပွိပ္ပု မစိုဟ်သြိဟ်မံင် ကိုဂြုပ်အရံင်သင်ရွေက်ဂ့် ချိုက်ပေင်ကို စွစ ကျော် ဒွာဲဇူဒိုတဲ့ သတ်ဂြိုပ်ဂမ့ိုင် တန်တမံင်စံင်အိုတ်ရ။ ပွဲဒေသဖာလိန်ဝွံ ပွဲဂြိုပ်ဂ့် ဂကူဂစေံ လွိဟ်အောန်အိုတ် ဗွတ် (၇၁) ဂကူ နွံဂ့် ဂွံဆိုကောတ်မံင်ရောင် ညးချင်ကွာန်တံ ဟိုရ။

ပါနူဂကူစေံနာနာ ပဝ်မံင်လတူကျ ဇူဒိုပွဲဂြိုပ် ဒိုဖာလိန်တဲ့ သတ်ဂြိုပ်ဗွဲမဂ့ိုင် မယ်ံကို စာင်ဂြိုပ်၊ ပြိပ်ဂြိုပ်၊ ဒြာဲ၊ ဂဗိ၊ ကွဲ၊ ကွိုက်ဂြိုပ်၊ ကွမပွဟ် ကျော် ကွမပွဟ်လမ်ွဲက် (ကျားသစ်နက်) နွံကိုရ။

ပွဲဒေသဖာလိန်ဝွံ တိခံက်ဝါဗ္ဂတံ ချိုက်ပေင်ကို ရှ်တိခိုဟ် (မြေဆီမြေနှစ်) တဲ့ နွံမံင်ဗွာဲ ဇိုင်ပရင်စီ ဗွဲမဂ့ိုင်ရ။ တိခံက်ဝါဗ္ဂတံဂ့် အတိုင်လွေင်ရာသီဟောင် နူကိုအရံင်သင်ရွေက် အခိင်ပတံမ ဆုံမပြိုင်သွဲာအာ အရံင်ဉာ်မိတ် အရံင်သင်ထဝ် သိုက်က်သီသီ ပွဲအခိင်ရတ်ဩော်ရ။ ဗိုပြင် ကြုင်စောဝ်တံ ဖွောဝ်ခွံအာ အကြာဝါ အကြာဂြိုပ်တံဂ့် ဒ်သဘာဝဒေသဝွံတဲ့ ကြုင်စောဝ်တံဂ့် ဖွိုက်ဗပေင်ကို ရှ်တိခိုဟ် (ရှ်ဝါ) ဗွဲတွေင်တဲ့ သွက်သွာဗူ ပွဲကိုဒေသဏာံ ကလိဂ့ံဉာ် ဗွဲမချိုက်ပေင် သွက်ခံက်ဝါဩးတံရ။

တံရိဟ်ဉာ် ပွဲဒေသဏာံဂ့် ဒ် 'ကြုင်သွေဟ်ကြုက်' ရ။ ကြုင်ဝွံ ပါတိတ်ကွုင် နူစီရော်တဲ့ ဖွောဝ်ခွံအာ မွဲဒမြိပ် ဉာန်ကွိစက် ရော် – ဖာလိန်ရ။ ဖွောဝ်ခွံကွုင် အကြာခံက်ဝါဗ္ဂတဲ့ ဖန်ဗဒ် တိလတာ သိုကိုဗပေင်ကို ရှ်တိခိုဟ် ရှ်ဝါတဲ့ ဖွောဝ်ခွံအာ စီမဟာသမုဒ် တော်ရ။ ဖွောဝ်ပါပြး ခွံအာ ပွဲစီတဲ့ သိုကိုဖန်ဗဒ်ကုဂ ဂြိုပ်သတ်ကွိရ။ ဟိုတ်နူကြုင်သွေဟ်ကြုက်တဲ့ ဂြိုပ်ကရုးတံလော်နွံး၊ ပရော်တိုလွိလော် ဖွော်မောဝ်ရ။

ကြုင်သွေဟ်ကြုက်ဝွံ အယောဖွောဝ်ခွံအာ စီဖွော်တော်ဂ့် ဂွံဆိုကောတ် တိလတာ မွဲဒမြိပ်မတ်ရ။ အတိုင်သဘာဝဟောင် တိလတာတံဂ့် ပါခြာကို ဉာ်ဖနှင်၊ ဉာ်ပတောက်တဲ့ ဉာ်ဖနှင် ညဉ်ဟွံဂွံလုပ်စိုပ် ပွဲကို ခံက်ဝါဗ္ဂဂ့် တာဒွာလဝ်ရ။ လွှုတိလတာဂ့် ချောဲသောဲသောဲမွဲဂကူ မွံယွု Imperata Cylindri မွဲဂကူ တိုန်မံင်အတိုင်သဘာဝတဲ့ တွးချောဲကောက်က်တံဂ့် ထိင်ဂြလဝ်ကို ဝါရှ်တိဂမ့ိုင် ညဉ်ဉာ်လပ် ဟွံဂွံတက်ဖျံဏာရ။ မွးနူကို ထိင်ဒဝ်လဝ်ကို ဓာတ်ရှ်တိတဲ့ သတ်ဉာ်ဓျောတ်သွတ် မယ်ံကို ဂတာံ၊

သယံဇာတပေါကြွယ်ဝသော မြန်မာနိုင်ငံ၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရေးမြို့နယ်၊ ဖာလိန်ဒေသ၏ ပထဝီအနေအထားပြ မြေပုံ။

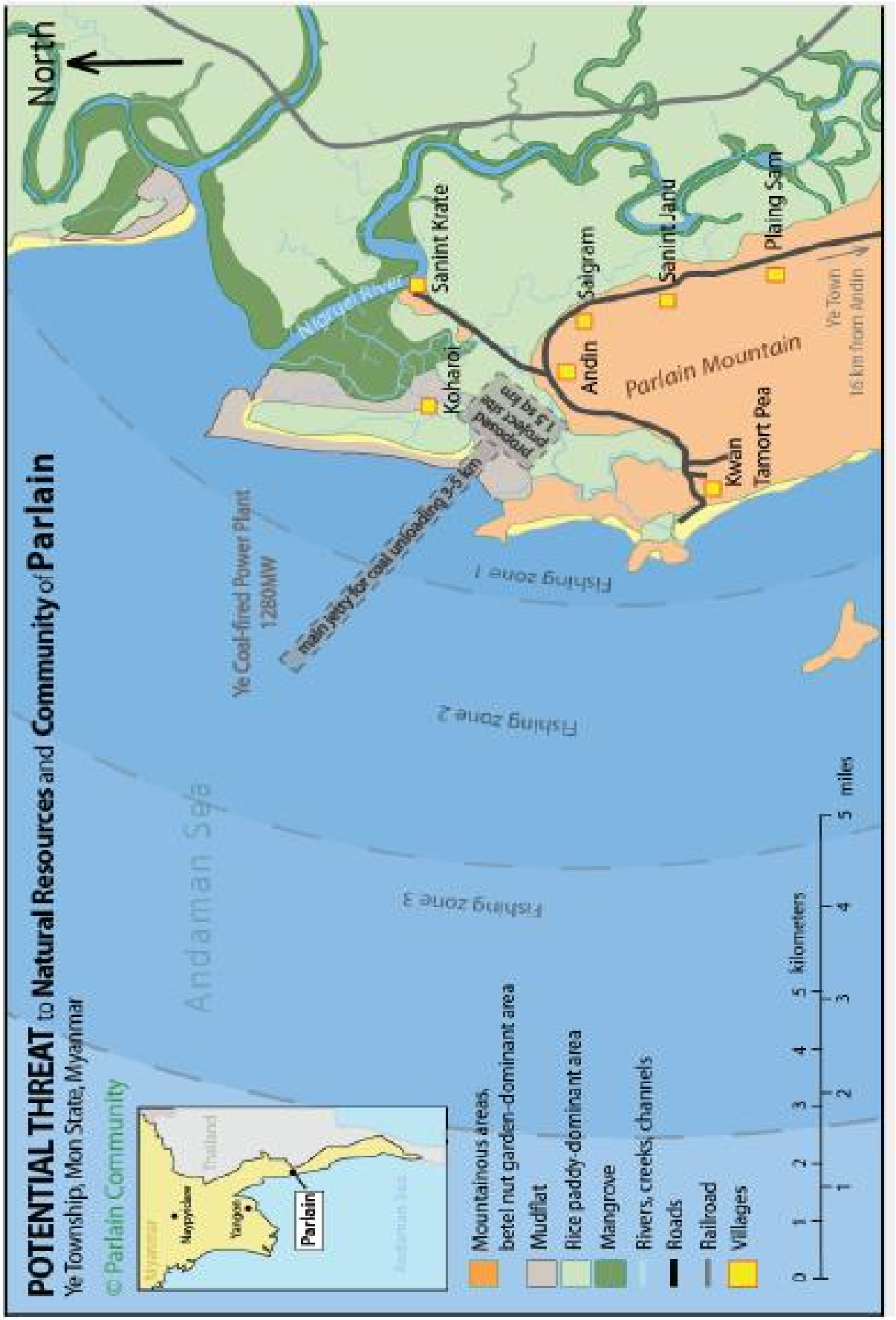

ကွာအ်သတ်မွဲဒမြိပ် ဂွံင်ကွာန်အင်ဒင်

ကွာ့ ရွဲ့ လွိဟ်ဗွဲမဂ္ဂါင်ဂ္ဂင်တံ ဂွံစတ္ဂုင်ချောဲတံရ။ တဲ့ပ္ဂန် ဋ္ဌဲ (ကျောက်ပုဇွန်) ကို ဋ္ဌာင် (ကင်းပုဇွန်) တံလေဝ် ဗဒဗဒါ မံင်စံင် ဗွဲမဂ္ဂါင်ဂ္ဂင်ရ။

အကြောသင်္ဘို တိလတာ သ္ကာတ်ပလိုတ်ကို သ္ကာတ်သွဝ်ကျာ ကွာန်သွေဟ်ကြုက်ဂ့်မွး ဂွံဆိုကေတ် တိခံက်ဝါဗ္ဟ မွဲဒမြိပ်မတ်ရ။ တိခံက်ဝါဗ္ဟ သွဲလးအိုတ် ပွဲဒေသဖာလိန်ရ။ လွိဟ်တိဝါဗ္ဟ နွံဗ္ဘတ် ၉က (၁၅၀၀) ပြင်ရ။ ဩြော်သ္ဌုဒေသဏာ် ရဲဒေသဖာလိန်သွး စဟွံသေင် သိုကိုသွံပတိတ်ကို ချုင်ကွာန် ပွဲပွိပ္ဂျုပ္ဂိုင်ချုင်ရေဝ်ရ။

ညးချုင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်တံ သွက်ဂွံဂယိုင်လမျိုု မချိုက်ပေင်ကို ဂြုံပ်ဒိုု ခံက်ဝါဗ္ဟကိုတဲ့ ပိုန်ဟာန်ချိုက်ပေင်သွးဟွံက ချုင်ကွာန်လေဝ် စိုဟ်ဩြိုဟ်ရ။ စိုန်ရ ကြပ်ကိုစီဇွော်ကိုလေဝ် ဘဲအန္တရာယ်သဘာဝ မပ္ဍံကိုဖြဟွံဂ္ဂ၊ ဥာ်ဇွော်၊ ကျာထတ်တံဂ့်လေဝ် ဂ္ဂိုင်ကိုစ္ပေါသွဲာ် ကောန်ကွာန်တံ ဟွံကောင်ဆိုမွဲလ့ေရောင် ရဲကွာန်အင်ဒင်တံ လထွးရ။ သယံဇာတသဘာဝတံ ချိုက်ပေင်မံင်

ဂွံဆိုကေတ် ဂြိုပ်ကရး မွဲပါင်ကြုင်သွေဟ်ကြုက် **ဂြိုပ်ကို့ မွဲသွေဟ်ကြုက်**

တိလတာ သျော်သွေဟ်မံင် အခိင်ဒှာ်စီစေန့်

ဗိုကြုင်ဒျောတ်တ် (ဒှာ်ပတေက်) တံ ပလံင်ဗစိုပ်ဏာ တိလတာစိုပ်ပါင်စီ

ဂလိုင်ရောဂ် ကာလဂွံဆိုကေတ်နမတ်ဂ် ဂွံတီကေတ်ကိုရ။ ကပေါတ်တိတ်ကျင် နူဇိုင်သင်စီကို စီဇွော်၊ ကွအ်သတ်ဂမျိုင်၊ ဝါဗူဂမျိုင်တံ အိုသိုဂ် ဖန်ဗဒှ်ကို တသိုက်ဖဲသွဲလး ပွဲဒေသဝွံရ။

ဒးဟိုပရူပရာ ‘ဒေသဖာလိန်’ မွး ပရေင်ရှေ်သျော်ဆာန်ကွိန် အခိုက်ကွာယေန်သွာင်တံဂ် ပါစွံထော် ဟွံဂွံရ။ ညးချုင်ကွာန်တံဂ် ဟိုတ်နူရှေ်သျော်ဗုဒ္ဓသာသွာ တုပ်သွဟ်မံင်တဲ့ ညီသွဟ်ကောံကလော်မံင် ပွဲသွိင်သာသွာရ။ ကောန်ကွာန်တံ ဒှ်မံင်မသက လောကောဒေံတဲ့ ညးမွဲ့ ကျော် ညးမွဲ့ ဆာန်ကွိန်ညးသွံ့ ဗွဲမဂွိုင်ရ။ ညးချုင်ကွာန်တံ ရှေ်သျော်ခမီသင်ဂမျိုင်သွးဟွံသေင် သိုကို ဆာန်ကွိန်ချုက်ကော်ရေင်သွံ့ရ။

ဒေသဖာလိန်ဂ် နွံးကို ယွဒယှ်တ့် နွံးကိုယွမွဲမရောင်။ ပွဲကိုဒေသပွိုင်ချုင်သွဝ်ကျာဏံ နွံးမံင် ပန်ဒေသတဲ့ ဒေသဖာလိန်ဂ် နွံးယွဒယှ်တ့် ပရိုင်ဂုဏ်စရဲ့ (ပရိုင်ဒယှ်တ့်) ပြုးဇးမောဝ်ပူး ပွဲပွိုင်ချုင်ရေဝ်သွးဟွံသေင် သိုကိုအလုံတ့်ဂိုရုးပြုင်မန်ရ။ အဓိက ယွဒယှ်မွဲသဉ်ဂ် ကပေါတ်မတိတ်ကျင် နူဒေသဖာလိန် မယ်ွံကို မသတ် ကျော် ရွဲဒဂ်တံဂ် ဥာ်ဒကော်ခိုဟ်တဲ့ ရွုဟ်မးခိုဟ်ရ။

ဒးဟိုဗွဲသရုပ်မွး ပရူပရာဗွဲလွှူတော်ဂမျိုင်ဂ် သောင်ထူးလဝ်ကို ပရူပရာဒေသဖာလိန် ဗွဲခွန် သွာင်ဇီရ။ ယဝ်မိုက်ဂွံတီ ပရူပရာချုင်ကွာန် ကမွှောန်ဂယိုင်လမျိူ ချိုတ်တ်ပွိုတ်တ်မွး ဒးလွတ်သေဲသေဲဖြေဲဖြေဲမံင်ဏီ။ ပရူပရာ ဒေသဖာလိန် ပွဲလိုက်ကွပ်လွုဟ်ဏံ သောင်ထူးလဝ် ဟွံချိုက်ပေင်ဏီ ဒုင်ဂိုင်ကောတ်လဝ်ရ။ အတိုင်ရဲကွာန် မွဲတ့ ဟိုမွး မိုက်ဂွံတီပရူပရာ ဒေသဖာလိန် သွဲသွဲလးလး ဇိပ်ဇိပ်ဂွိပ်ဂွိပ်မွး ဒးကောတ်အခိင် ဒးကတ်လွတ်တ့ဂာဂလိုင်ရောင် ဂးရ။

ဥးချော်ဇွော် မွံဗွံါကွာန်သွေဟ်ကြုက်

ဥးချော်ဇွော် ကြုင်သွေဟ်ကြုက်

ကွာန်တိုစီဂ် နွံးပွဲပရင်စီဇွော် ပွဲကိုကွော်တ်ဂွံင်ကွိစက် ရေဝ် ဖာလိန်ရ။ လောန်ကျင် ဂွိုင်ကိုစွော်သွာံတော်ရ ညးပြိုင်တိတ်အာ နူကွာန်အင်ဒင်တံ ပွာန်ကျင်လဝ် ကွာန်ဝွံရ။ ကွာတော်မွး အခိင်ရပ်ကဟောင် ညးတံအာမံင်တဲ့ စိုပ် တုကသီ အခိင်ဥာ်စီတိုန်ဂ် ကလေင်စကွာန်ဇကုရ။ ဆဂး လွုဟ်ဂ် ပွဲကွာန်တိုစီဏံ သွိုဒှ်တိုန် စိုကို (၁၁၀) သွိုတဲ့ ညးတံ ကျောန်ကမွှောန်တမ္ဘာဖအိုတ်ရ။ သွိုဟွံမွဲကို ဥုင်ရပ်ကတံဂ် ကျောန်ကမွှောန် နဲတွဟ်ရ။ ညးလွိုဂ် ဒှ်သွာကူသာန်သွံရာန် ရွဲကတဲ့ ဂယိုင်လမျိုရ။ ညးလွိုတံဂ် ဒှ်ကောန်လိင် ဗက်ဥုင်တမ္ဘာရ။ ပွဲကိုကွာန်ဂ်ဝွံ ညးကျောန်ကမွှောန် ဝီအဒါ နွံးမံင် (၁၀) တ့ရ။

ပရေင်အုပ်ခုပ်ကို ပရေင်ဂယိုင်လမျှို

ပွဲကိုဒိုဖာလိန်ဂ့် ပရေင်အုပ်ခုပ်ချင်ကွာန် နွံစါပွိုင်တိုက်၊ သ္ကျတ်ပလိုတ် ဒိုဖာလိန်ကို သ္ကျတ်ဗွံက် ဒိုဖာလိန်ရ။ သ္ကျတ်ပလိုတ်ဒိုဖာလိန်ဂ့် ကွာန်ဒ္ဂော် နွံမံင် (၆) ကွာန်တဲ့ သ္ကျတ်လွာ်ဗွံက်ဂ့် သိကွာန်ဒ္ဂရာ ပါလုပ် (၃) ကွာန်ရ။ ဒေသစ ါလွာ်ဏာံဂ့် ပါလဝ် (၂) ပွိုင်တိုက်တဲ့ ပရေင်အုပ်ခုပ်လေဝ် ပါလဝ်ရ။

ပွဲကံက်လဝ်တင်နင် သွလဝ်သုတေသနဂ့် ပါလုပ်ကွာန်ဒ္ဂော် (၆) ကွာန် သ္ကျတ်လွာ်ပလိုတ် ဒိုဖာလိန် မဖွံကို ကွာန်သ္ဒော်ကြျက်၊ ကွာန်တိုစီ၊ ကွာန်အင်ဒင်၊ ကွာန်သဲကြံ၊ ကွာန်သ္ဒော်ဇ္ဈကို ကွာန်ပလိုင်သီ ပါလုပ်ရ။ ကွာန်သ္ဒော်ကြျက်ကို ကွာန်တိုစီဂ့် နွံတန်တဒ္ဒံင် ဗျိုပြင်စီတဲ့ ဒ့ကွာန်တမ္ဓာရ။ ကွာန်အင်ဒင်၊ ကွာန်သဲကြံ၊ ကွာန်သ္ဒော်ဇ္ဈ ကေုံ ကွာန်ပလိုင်သီဂ့် နွံသ္ဒေါဲနူကို စီရ။ ကောန်ကွာန်ဗွဲမဂ္ဂိုင် အဓိက တိုကွအ်ကျောန်ဗူ သွက်ဗုင်ဂ်တဲ့ ကမ္ဒောန်တ္ဒာ်ဟ်လေဝ် ကျောန်မံင်ကိုရ။

ပွဲကိုကွာန်မန်ဂမ္ဂိုင်ဝွံ ဘာလကျာ် နွံတန်တဒ္ဒံင် ပွဲအဒေါဝ်ကွာန်တဲ့ ရဲကွာန်ဂမ္ဂိုင် ကျောန်သွသဘင် ဘာသာသာသွာကိုဒ့် သွက်ဂွံထိင်ဒဝ် အခိုက်ကွာယေန်သွာင်ကိုဒ့်၊ သွက်ဂွံကျောန်ပေါ်ကောံဓရိုကိုဒ့် ဆိုဂဗညးသ္ကံ ပွဲဘာလကျာ်ရ။ ကောန်ထပိုဓောတ်သွတ် ဗွဲမဂ္ဂိုင် ကတ်လွတ်မံင် ဓရ်ဗုဒ္ဓသာသွာ ပွဲဇွာပ်ဘာလကျာ်တဲ့ ဒ့်အာဲကွာဲ အခိုက်ကွာယေန်သွာင် ဂကူမန်တံရ။ ခမီသင်မန်တံ အခိင်နူဂယးပြဟ် ဓ္ခေ်ပိဏာဏ္ဏာပါတ် ပွဲကွာန်၊ ကိုပိုန်ဂယးတဲ့ ကတ်ဇ္ဈောန်လိက်ပရိယတ္တိ ပွိုင်မွဲတ္ဓဲပေင်င် ဒ့်အခိုက်ဘာလကျာ်ဝွံရ။ အခိင်သဝ်တ္ဓဲပ္ဒန်၊ မိနော်အပါနော် ညးအာယုက်ဒ္ဂော်ဒ္ဂော် ´ပတိုန် ဇ္ဈကျာ်တဲ့ ကျင်သွဝတ် ပွဲဘာဂ့် ဒ့်အခိုက်ယေန်သွာင် ဇြိုင်သျိုက်မွဲတဲ့ သိုချိုက်ပေင်ကိုဓဝ်သဒ္ဒါ ဂဇံမာ ကလအ်ကျာ်အိုတ်ရ။

ဂွံဆိုကေတ် ကျာ်စေတီ မွံလ္ဈူကူဟ်နိ

ဂွံဆိုကေတ် ကွးဘာဂမ္ဂိုင် အယောကလေင်စ်နူဘာ

သွက်ညးချင်ကွာန် ဒေသဖာလိန်တံဂ့် ပရေင်ဂယိုင်လမျှိုကို ပရေင်ဘဝမွိဟ်ဂ့် ဆက်စပ်ဒွံင်ညးသ္ကံရ။ ပွဲကွာန်ဂ့်မွး ညးဗြကို ညးတြုံတံဂ့် ပါလဝ်တာလျှိုင်ကမ္ဒောန် ဗွဲမကွးဖွးရ။ ကမ္ဒောန်တမ္ဓာ ခ့်သတ်တံဂ့် ညးတြုံတံကျောန်ရ။ ညးဗြ သ့ဲမံင်ပွဲသွိတံဂ့် ဩန်ထဝ် ဗြပ်ကသပ် ညးတြုံတံ ဥဲဂွံနင်တံဂ့် ဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ဗွဲမစ့ေသွောတ်ရ။ ကမ္ဒောန်ချန်တိုပ် ထိင်ဒဝ်ရုံင်စံင်ကောန်ဇာတ်တံဂ့် ညးဗြတံ ကေတ်တာလျှိုင်ရ။

သွက်တင်နင် ပွဲလိက်ကွပ်သုတေသနဏာံဂ့် ဆိုဂဗသွာန်သ့်လဝ်ကို မွိဟ်ကွာန်အင်ဒင်ကို ကွာန်တိုစီတံလေဝ် နွံရ။ တင်နင် ပရ္ဓတိုလွိတံဂ့် အဓိက ကလိဂွံနူရဲကွာန်အင်ဒင်တဲ့ တင်နင်ကမ္ဒောန်တမ္ဓာဂ့် ဂွံနင်နူကွာန်တို စီရ။

ညးချင်ကွာန် အတိုင် (၆) ကွာန်တံ ကိုဖြဟတ်ရီဗင် ပွဲကမ္ဒောန် သုတေသန သ္ကိုပ်အုပ်ခုပ်ကွာန် (ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး) ကွာန်အင်ဒင် ကေုံ ကွာန်တ္ဒာ်ဟ်တံလေဝ် ပါလုပ်ကိုရ။ ဩန်လုပ် ညးချင်ကွာန် (၀၂) ပိုနဒြပ်ညးချင်ကွာန် နူပရေင်တိုလွိ (ဩဲဒ့ကိုကွအ်သတ်) ဗွဲမဂ္ဂိုင်တဲ့ ယဝ်လွတ်ပရေင်ပိုနဒြပ် ဒေသဖာလိန်မွး ကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ဒ့ကွာန်ပိုက်ဒ္ဂော် မွဲရ။

ကွာန်အင်ဒင်ဝွံ နွံပွဲပွိုင်ချင်ရေဝ်၊ တ္ဂျိရးချင်မန်တဲ့ နွံမံင် လွာ်ဒိုဟ်စ္ဓသာန် နူချင်ရေဝ် သ္ဒေါဲခြာ ဗွတ် (၁၆) ကီလိုမီတာရ။ ပွဲကိုကွာန်ဂ့် သွိဌာန်အိန်ထံင် နွံ(၄၉၇) သွိရ။

ညးချင်ကွာန်တံဂ့် ဒ့ဂကူမန်တဲ့ ပွဲကိုလွေင်တ္ဓဲဂ့် စကာဟိုဂးမံင် အရေဝ်မန်ရ။ ယဉ်ကွာန် "အင်ဒင်" ဂ့် ဒ့ဝေါဟာမန်ဇေတ်တ်တဲ့ ဗ့်ဝင်ကွာန်အင်ဒင် လက္ကရတေံညိ။

ရဲကွာန်အင်ဒင် (၉၅) တွံကွံ (ရာခိုင်နှုန်း) ဂှ် ကျော်ကမ္မောန်ဝါဗူ/ဂူတဲ့ ညးချုင်ကွာန် ကဝက်ပြင် (သွိုအိန်ထံင်၂၄၇) ဂှ် ဒှ်ညးန္ဒံတိဝါဗူရ။ မွိဟ်လိင်ကျော်နစ ညးလေဝ် နွံကိုတဲ့ ညးလူါတံဂှ် အာကျော်နစ ပွဲချုင်ကွာန်တွဟ်ဟ် အပွဲကွိန်ချုင်ဇာရ။ ကောန်ကွာန်လူါတအ်ဂှ် အာကျော်နစ ပွဲချုင်သေံ၊ သေင်ကပေါ်၊ မလေဝ်ယှာ ကျေး အမေရိကာန်တံရ။

ကွာန်တွိစီဂှ် နွံပွဲပရင်စီဇွော် ပွဲကိုကျောတ်ဂှံင်ကွိစက် ရေဝ် ဖာလိန်ရ။ လောန်ကွုင် ဂှိုင်ကိုစ္ဒော်သွဲံတေံရ ညးပြိင်တိတ်အာ နူကွာန်အင်ဒင်တံ ပ္ဍန်ကွုင်လဝ် ကွာန်ဝွံရ။ ကွာတေံမွး အခိင်ရပ်ကဟောင် ညးတံအာမံင်တဲ့ စိုပ် တုကသီ အခိင်ချာ်စီတိုန်ဂှ် ကလေင်စကွာန်ဇကုရ။ ဆဂး လွုဟ်ဂှ် ပွဲကွာန်တွိစီဏံ သွိုဒှ်တိုန် စီကို (၁၁၀) သွိုတဲ့ ညးတံ ကျော်ကမ္မောန်တမ္ဍာဖအိုတ်ရ။ သွိုဟွံမွဲကို ဂွုင်ရပ်ကတံဂှ် ကျော်ကမ္မောန် နဲတွဟ်ရ။ ညးလူါဂှ် ဒှ်သွာကူသာန်သွံရာန် ဋ္ဌါကတဲ့ ဂယိုင်လမျိုရ။ ညးလူါတံဂှ် ဒှ်ကောန်လိင် ဗက်ဂွုင်တမ္ဍာရ။ ပွဲကိုကွာန်ဂှ်ဝွံ ညးကျော်ကမ္မောန် ဝီအဒါ နွံမံင် (၁၀) တွ့ရ။

ဗိုရုပ်ကောန်ဋ္ဌာ်ကို မိယာဲကောန်ဋ္ဌာ် ကွာန်တွိစီ

++++++++++++++++++++++++++

ကမ္မောန်ကွာ်သတ်

■ မသတ်

လောန်ကွုင် စိုတ်မွဲကွံသွဲံတေံ ရဲကွာန်တံ တိုလဝ်တွံသတ်ဂှ် သွက်ဂွံသွပရေဝ်ပိုန်ဒြပ် ဟွံသေဝ်၊ တိုလဝ် သွက်ဂွံစဟေဝ်ရ။ ကွာတေံမွး တွံသတ်တံဂှ် တိုလဝ်ပွဲကုန်ဒီ ဗ္ဒဲကွာန်ဂှ်ရ။ လက္ကရဏံ လွိဟ်မွိဟ်ဂွိုင်ကွုင်တဲ့ တိုကွုင် ပွဲကိုဒ္ဌဲတိဗလးရ။ စနူအခိင် ဗွတ် (၄၀ – ၅၀) သွဲံဂှ် တီကွုင် ကွာ်သတ် ဒှ်ပိုန်ဒြပ်တဲ့ တိုကွုင် ပွဲဒ္ဌဲတိသွး ဗွဲမဂွိုင်ရ။

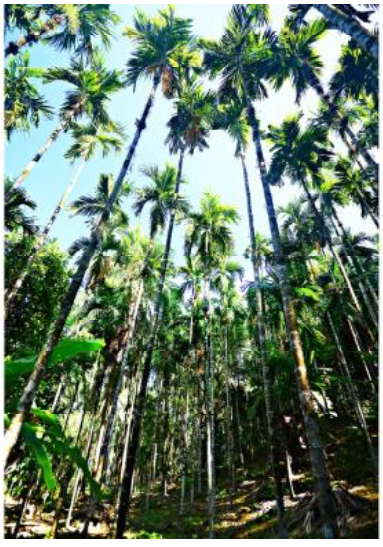

ကွာ်နွံ သွိင်တွံသတ်ဂမွိုင်

မသတ်

ကွာန်သတ် သိုတွံဒွော်(ဗျူဗျူ) / တွံဆောတ်

"လောန်ကျင် ဓိတ် (၁၂၀) သွာံတော်ဂ့် အပါနော်၊ အပါနက် ပိုတံ ပွာန်လဝ်ကွာန်ဏံရ။ ပွာန်ဂွံကွာန် ဓိတ် (၂၀) သွာံတဲ့ စတိုကျင် တွံသတ်ရ။ ဧဂ့်ရတော့် တိုကျင်လဝ် တွံသတ် အောန်အိုတ် (၁၀၀) သွာံပြင် ဟိုစဂွံရ။ နူစတိုတော်ဂ့် ဓိတ်သွိဇကုစဟောင်ရ။ ပွဲသွိပိုဂ့် မိမတံ တိုတွံသတ်တဲ့ သွံမံင်သတ်ဂ့် ဂွံဆိုကျင် နူဘဝကောန်ဒွာ်တော်ရ။ လွုပ် အဲဂွံအာယုက် (၄၃) သွာံယျ။ သွံဒွံင်သတ်ဖိုဟ်ရ။ အောန်အိုတ် ဓိတ် (၄၀) သွာံ သွံကျင်လဝ် သတ်ရ" သာ်ဝွံ တ္ဂဆောင်သွံသတ်မွဲတ္ဂ ဟိုရ။

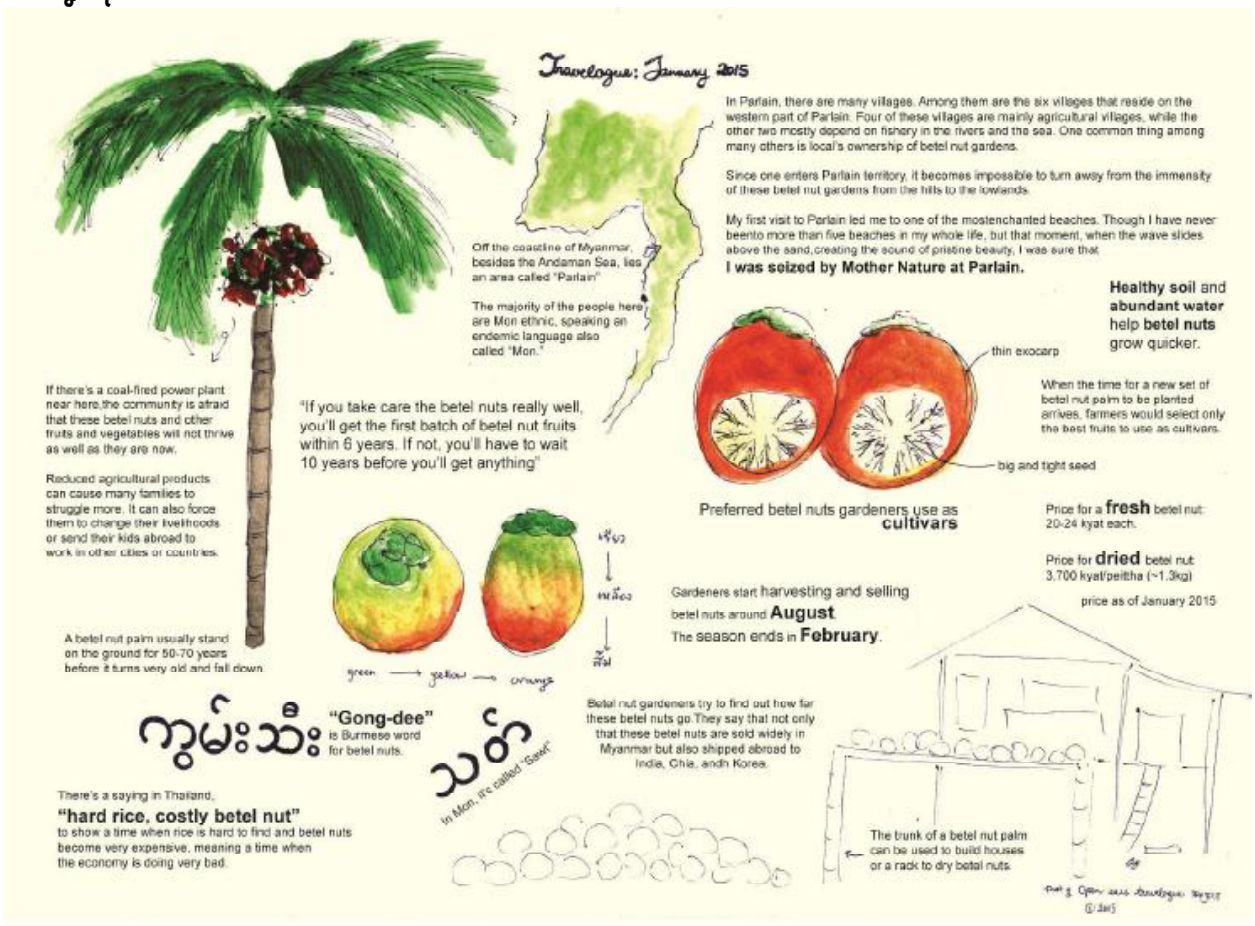

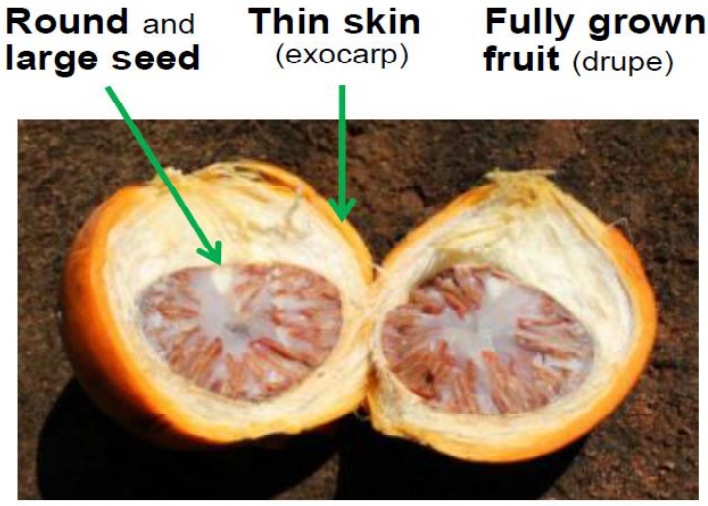

မသတ်အလုံမွဲမ (ကွမ်းသီးတစ်လုံး၏ အစိတ်အပိုင်းများ)

■ နဲကဲတိုလွိတွံသတ်

“တွံဗျုဗျုတံဂ့် ဟွံကုတ်ဓဗိုင်ထောံပုဟ်၊ ဗိုချံကိုချံ ဒေါမ်စှေ်ကေတ်ရ”

ကာလစိုပ်အခိုင် တိုတွံသတ်တွိမွး ညးတ့ကွအ်သတ်တံ သွက်ဂွံသွမဂ့် ရဲစ့်ကေတ် မသတ်ခိုဟ်ဟ်ဟေင်ရ။ ပွဲကိုကွာန်အင်ဒင်ဂ့် အဓိက ဂွံဆိုကေတ် မသတ်ခွမ်မ်ကို မသတ်ဟစါဟစါ (ဗိုခွဲအဒါ) (၂) ဂကူရ။ ပွဲအရာရဲစ့် သွမဂ့်မွး ဗိုပြင်မသတ်ဂ့် ဟွံချပ်တဲ ရဲစ့်ကေတ် သတ်ခွော်ကြီ၊ တဝ်ဇွော်၊ သတ်ကြဲင်မဇွော်တံရ။

ဂွံဆိုကေတ် မသတ်ဂမျိုင် စဲလဝ်တွဲလွှူတိ ပွဲကွာန်ရ။ စဲလဝ်မသတ် လွှူစင် မကျောန်လဝ်ကို တွံဒုန်၊ တွံသတ် ဂမျိုင်။

တိုလဝ် တွံသတ်တဲ့ လလအ်ဂွံစ့်ပလ့်ကေတ်မာန်ဂ့် ဒးမင်အခိုင် နူ (၆) သွာံ စိုကို (၁၀) သွာံရ။ အ ခိင်စစ့်သတ် အဝဲတွံသတ် (၆) သွာံဂ့်မွး ညးတ့ကွအ်ဂမျိုင်တံ ဒးစွံဂရုဗွဲတွေင်တဲ့ အဓိက ဒးဗစကိုဝါ (မြေဩြော) ခိုဟ်ဟ်မိုဟ်ဟ်ရ။ နူကိုစတိုတွံသတ် စိုကို (၆) သွာံ ဒးကိုချာ် တွံသတ် ညံင်ဟွံဂွံ ပိုတ်သ္ကျတ်အာရ။

ဟိုတ်ဂ့်ရ ကွအ်နွံကို ကြုင်စောဝ်သွတ်တံဂ့်ကို ဂပ်ဂဝ်တိုတွံသတ် ဂွံသုင်ချာ် ဗွဲမသွဲလးရ။ တွံသတ်ဂ့် ဂွံအခိင်ဗွတ် (၁၀) သွာံမွး ဂွံစ့်ပလ့်စ ချိုက်ပေင်ငရောင် ကောန်ကွာန်တံ ဟိုရ။

မသတ်ဂ့်ဂ့် ဂိုင်ဒေပ်စွံလဝ် ပွဲသွိတဲ့ သွံပွိတ်မံင် လွေင်သွာံရ။

တွံသတ်မွဲတွံ အာယုက်နွံ ဗွတ် အကြာ (၅၀–၇၀) သွာံတဲ့ ဗျူအိုဟ်အာမွး ဘာသာချေးကိုချေ ဒေါ်မှေ့ကေတ်တ်ရ။ တွံသတ်ဂ့် အာယုက်ဒွော်ဗျူတဲ့ သတ်ဟွံမာန်ကိုလေဝ် ရဲကွအ်ဖွဲမဂ့်ိုင် ဟွံကုတ်ဟွံခဖိုင်ထော်ရ ရ၌ံ ညးတံ ဟိုသောင်ထွးရ။ ဗိုချေးကိုချေ ဒိုကိုဒေါ်မှေ့အာ စွံလဝ် အတိုင်သဘာဝချေးရ။ တွံဗျူဂ့်ဒေါ်မှေ့မွး သွက်ဂွံဗပေင်စုတ် တွံတွိဂ့် တွကွအ်တံ ဒးပလေဝ်ပလေတ်တိုကလုတ်လဝ် တွံတွိဖွဲမဂ့်ိုင်ရ။

ပွဲဂိတုဖေဖဝ်ဝါရီမွး မသတ်တံ စကြေင်ချုဟ်တဲ့ အခိင်ဂိတုအဝ်ဂါတ်မ့ ညးတြုံးဂမ့်ိုင်တံ စခ့်ပလ့် မသတ်ဂမ့်ိုင်ရ။ ညးဖြဂမ့်ိုင်တံ ရဲခ့်မသတ်တဲ့ စဝတ္ခရ။ ဂွံစိုတ်မွဲသတ္တဟပြင်မွး ဂွိစိုက်မသတ်က့်က့် ဂိုင်ဒေပ်စွံလဝ် ပွဲသွိရ။ ကွာဟွံဂွံသွံ ပွဲဗွဝ်ဖျာ (၀၂) ဒေင်သတ် (ကွမ်းသီးအဝယ်ဒိုင်) ဏီ ညးဖြတံ ဒးပ္တိတ်ခွော်သတ် မသတ်တံဂ့် နကိုကွာဲသတ်ရ။

ပရေင်ဂိုင်ဒေပ်သတ်ကို သွံသတ်တံဂ့် ညးဖြဂမ့်ိုင်တံ ကျော်နသွရ။

ညးဖြမွဲတွ သံက်ပ္တိတ်မံင် ခွော်သတ်။ မသတ်သံက်လဝ်ခွော် ဋ္ဌုတ်မးနိုတ် နူသတ်အလုံမွဲမရ။

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

သတ်ဆုနာနာသာ် ပွဲဒေသသ္ကုတ်ဂမ့် (အပူပိုင်းဇုန်ဒေသ)

ပွဲဒေသဖာလိန်ဂ့် ကမ္ဘောန်ကွအ်သတ်မွဲဓဝ် ဟွံသေင်ရ။ ပွဲအခိင်ကျွင်မွး ဗွဝ်ဖျာသတ်ပွတ်ကို မင်ဂ့်န်၊ ကွာဖြဟွံစှေ့မွး သတ်ဒူရေန့်ကို သတ်မင်ဂုတ်၊ စိုပ်အခိင်မုတ်ကျာမွး သတ်လိမ မချိုက်ပေင်ကိုဗိတာမေန်ဖြိ ကို သတ်လက်ာတံ တိတ်ရ။ ဖြာတ်ကို သတ်ဖြဂ့် ကလိဂွံမာန် အတိုင်အလုံမွဲသွာံရ။ ပွဲအကြာကွအ်သတ် တွကွအ်တံ တိုလဝ်သတ်ဆုသတ်ဒုန် နာနာသာ် ဗွတ် (၂၆) ဂကူ နွံရောင် ညးတံ သောင်ထွးကို ဂကော်သုတေသန ပိုတံရ။

အတိုင်အခိုက်မန် ပိုတအ်ဟောင် သတ်ဆုတိတ်ကွင် နူကွအ်ဇကုကွာအိုတ်ဂ့် တွကွအ်တံ ကိုဒါန် ကုခွီသင် သိုကို ပရအ်စကို မိမ ကလောကောဒေ မသ သွံရဲတံရ။ တွကွအ် သတ်ဆုတိတ်မံင် ဗွဲမဂ့်ိုင် သွံပွဲဒေသဖာလိန်သွးဟွံသေင် သိုအာသွံ ကွာန်တွဟ်ဟ် ပွဲကိုပ္ပိပ္ပုချုင်ရေဝ်တေ်ရ။ ဟိုတ်ဂ့်ရတွကွအ်သတ်မွဲတွဂ့် မွးနူသွံသတ်တဲ့ သြန်လုပ်တွဟ်ဟ် နွံမံင်ဏီရ။ ဂကော်သုတေသနပိုတံ ဂ့ိုက်ဂ့ာလဝ် ဟွံပေင်ဏီတဲ့ သွက်ဂွံဒးဂ့ိုက်ဂ့ာအာ နွံမံင်ဏီ။

ပွဲဒေသဖာလိန်ဝွံ ဟိုတ်နူကို အစော်စရာ့ ဗဟုသုတတိုလွိ နူလက်ထက် ဇုဇဗလ မလအ်လကာဖာတံတဲ့ သတ်ဆုံဂ့ုိင်ဂ့င်ဒုံင်ရ။ ညးဖွော်ဒွော်တံ ဟွံကုတ်ခဖိုင် တွံသတ်ဗျူဗျူ ကိုချေဒေါ်မှေ့ အတိုင်သဘာဝဂ့် ညးတံ မိက်ဂွံကို တိဥာ်ဂြုပ်ဒိုတံ ဂေတ်အာ အတိုင်လွေင် ဓရ်သဘာဝရ။ တွကွအ်တံ ကျောန်ဝါသဘာဝ (သဘာဝဓာတ်မြေဩာ) ကိုထွိက်ဂြအ်တဲ့ ဟွံမွဲပွိက်ကို ဝါဓာတ် (ဓာတ်မြေဩာ) ကျေး ဂဥါဂစိုတ်စွဂမ့်ိုင်ရ။ ဟွံသုင်စော် ကပေါတ်ဓာတုဂ့်ရ လတောင်ဥာ်ဂမ့်ိုင် သ္ဘးဇူးတဲ့ ဥာ်တိတ်ကွင်နူကိုတိဂ့် ဒ်ဥာ်သုင်ရ။ အပွဲကွအ်ဂ့် ကပေါတ်ဓာတ် ဟွံမွဲတဲ့ သွက်ဂြုပ်ဂမ့်ိုင် မပ္တံကွမပ္ဟတ်အရံလမ့်ံက် (ကျားသစ်နက်)၊ စာင်ဂြုပ်၊ ပြိပ်၊ ခြော်၊ ဂဗိဂမ့်ိုင်၊ ကွေ့၊ ကွိက်ဂြုပ် ကို ကွမပ္ဟတ်တံဂ့် နွံတန်တ်တဲ့ သဘာဝဥာ်၊ ဂြုပ်ဆု၊ သတ်ဂြုပ်တံ ဂေတ်ဒ်မံင်ရ။

ခံက်အင် သတ် ကျော် သတ်ဆုသတ်ဒုန် ဗက်ရာသီ မတိတ်နူဒေသဖါလိန်ဂမျိုင်

စလွင်	ဂကူသတ်ဆုသတ်ဒုန် ကျိုင်	ဂျုန္နဖါ ရီ	ဖေဖော် ဝါရီ	မာတ်	အေဇရ်	မေ	ဇျွန်	ဂျူလာ ဝ်	အော်ဂု က်	စေပ် တေန် ဘါ	အိုက် တိုဘါ	နုဝ်မေ ဝ် ဘါ	ဒီဆြန် ဘါ
၁	ဒူရေန်				x	x	x	x	x				
၂	ပတိုဟ်					x	x	x	x				
၃	သတ်ဒနုင်					x	x						
၄	သတ်လင်ကာ										x	x	x
၅	သတ်ဝဒုင်	x	x							x	x	x	x
၆	သတ်မင်ဂန်		x	x	x	x	x	x					
၇	သတ်လီမ်ထွာတ်	x	x							x	x	x	x
၈	သတ်ဟွတ်		x	x	x	x	x	x					
၉	သတ်လီမ်	x	x								x	x	x
၁၀	သတ်	x	x						x	x	x	x	x
၁၁	သတ်ခြ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
၁၂	သတ်ကာ့	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
၁၃	ဇျ							x	x				
၁၄	သတ်ခြောင်	x	x	x	x								
၁၅	ပရာ် (ဒုတ်)		x	x	x	x	x	x					
၁၆	သတ်မက့်					x	x						
၁၇	ပရာ် (ဗစး)		x	x	x	x	x	x					
၁၈	မြောက်ခိုဟ်		x	x									
၁၉	သတ်သီလော												
၂၀	ဗြာတ်	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
၂၁	စုံပတာတ်					x	x	x					
၂၂	မင်ဂုတ်					x	x	x	x				
၂၃	သတ်ကြုက်				x	x	x	x					
၂၄	သတ်သိင်ယို	x	x										
၂၅	သတ်ဟွာတ်		x	x	x	x	x						
၂၆	သတ်ဒွ်	x	x										

ခွဲထွးလဝ် (X) ဂှ် ခှဲအခိင် စုံပလှ်သတ်ဆုရောင်။

တွံသတ်ဗြာတ်၊ တွံဒူရေန် ကျော် တွံသတ်ဗြတံဂှ် တိုလွိစုတ်လဝ် အကြောကွအ်သတ်ရ။

သတ်ဒူရေန်

သတ်လီမ်

■ ဗွဝ်ဖျာသတ်

သတ်ဝွံ ရွျဟ်ခိုဟ်ဘ်ုိင်နူ ရဝ်ဗါထဓိုတ်၊ ကွဲဓင်တံကို ဂ္ဂဟ်မးတိုန်/ခွေ် ဟွံသ္ကာတ်မြဟ်ကိုတဲ့ ပရေင်တိုလွိတွံသတ်ဂ့် ညးတံ စွံလဝ်အဓိကရောင် ကောန်ကွာန်တအ် ဟိုထူးကိုရ။

ပွဲကိုတိမွဲစ္ကမွး တိုတွံသတ် ဂွံန္ (၄၅၀) ဒိုစိုပ် (၅၀၀) တွံတဲ့ ပွဲကိုမွဲတွံမွး လွိဟ်မသတ် စိုကို (၂၅၀) မ တိတ်မာန်ရ။ မသတ်ချက်ဂ် ဟွံဂွံစဲထဂ့်လဝ်ဏီ မွဲမမွး ရွျဟ်မး နူ (၁၅) ဆ္ကေဝ် စိုကို (၃၅) ဆ္ကေဝ် သွံဂွံမာန်ရ။ ပွဲကိုဂိတုမာတ် သွဲ့ ၂၀၁၅ ဂ့် သတ်မွဲမမွး (၃၅) ဆ္ကေဝ် ဒ့်အာတဲ့ ဒ့်အခိုင် ရွျဟ်မးသ္ဘုင်အိုတ်ရ။ ရွျဟ်ဓမ္မတာမွး သတ်မွဲမ (၂၀) ဆ္ကေဝ် နွံရောင် ကောန်ကွာန်တအ် ဂးအိုတ်ရ။ မသတ်ဂ့်ဂ့် မွဲကီလိုဂရာမ် (လွိဟ်သတ် ဗွတ် ၁၅၀ မ) မွး ဂွံရွျဟ် (၃၇၀၀) ဆ္ကေဝ်ရ။ ကောန်ကွာန် ဗွဲမဘ္ဂိုင်တံ ဓဝထဂ့်လဝ်မသတ်ဂမ္ဘိုင်တဲ့ မင်အခိင် ဂွံရွျဟ်ခိုဟ်မ သွံထ္ဆိတ်လေပ်ရ။ ညံင်သ္ကောံကျိဂွံမသတ်ဂ့်ဂ့်ဂ့် မွဲးမင်ကေတ်အခိင်ကို၊ ဒးသံဂ်ပ္ဆိတ်ခွေဂ်ကို၊ ဒးကရေဂ်ကိုတဲ့ ညံင်ဟွံဂွံချက်ဥဂ်ဂ့်လေဝ် မွဲးမင်မွဲဂွီစိုဂ်တ ဗွဲမချိုတ်ဘ္ဂိုတ်ရောင်။ သတ် မတိတ်နူကိုပွိုင်ချင်ရေဝ်ဂ့် ချက်ဂ်ကိုဒ့်၊ ဂ့်ဂ့်ကိုဒ့် နူကိုညးမကူပွိုဂ် ရာန်ကေတ်တဲ့ ပလံင်ဏာ ပွဲကိုဗွဝ်ဖျာရောင်။ သတ်မတိတ် နူဒေသဖါလိန်ဂမ္ဘိုင်ဂ့် စိုကိုဗွဝ်ဖျာချင်သအာင် ဇရေင်ချင်အိန္ဒိယ၊ ကြုဂ်၊ ထဝဲဝါန် ကို ကဝ်ရီယျာတေံ အာစိုပ်မံင်ဂ့် ကေင်မိင်မံင်ရောင် ကောန်ကွာန်တံ လထူးကို ဂကောံသုတေသနတံရ။

မသတ်မွဲမွဲမဂ့် သုင်စေဝဲဂွံမံင် နာနာသဂ်ရ။ ကိုပ်ကွာအိုတ် သွံကိုဗွဝ်ဖျာ ညးမသွံဆေင်ဇဗ္ဘုတံရ။ သွက်ဂွံစဇဗ္ဘု ပွဲသွိလေဝ် ဂိုင်စွံလဝ်ရ။ ခွော်သတ်ဂ့်ဂ့်တံဂ့် သုင်စေဝဲ ပွဲအရာကျော်နစက္ခူ ဂွံမာန်တဲ့ အတိုင်ရွျဟ်မးဖျာ ပွဲကိုဂိတုဂျာန္ဒဝါရီ ၂၀၁၅ ဏံ ခွော်သတ်ဂ့်ဂ့် လျိုင်မွဲပသာမွး (၅၀) ဆ္ကေဝ်ရ။ ထာင်သတ်သံဂ်ပ္ဆိတ်လဝ် ဂ့်ဂ့်တံဂ့် သွစက္ခူသုင်ဓံဂ်တဲ့ လျိုင် (၁) ပသာမွး ဂ္လွိဂွံမံင် ရွျဟ် (၁၅၀၀) ဆ္ကေဝ်ရ။ တွံသတ်တံဂ့် ယဝ်ရဒေါ်ဂ့ိုင်ဓွ်အာတဲ့ သွက်ဂွံကျော်နဒယိုင်သွိ ဆုသတ်ကို၊ ကျော်နစင်သတ်ကို စကာအိုတ်ရ။

တွံသတ်ဂမ္ဘိုင်ဂ့် မဒ့်တိုဂ်ဩြန်ဘာဏ် သွက်ကောန်ကွာန်တံတဲ့ ဖျေလဝ်တံမွဲအလန်တဲ့ စိုပ်အခိင်ဓ့်သတ်ဂွံမွး ညံင်ရဂ္လိဂွံမံင်ပရဲပရင် (အိုဂ်ဩြန်) ရောင် ကောန်ကွာန်တံဟိုရ။

ကမ္မောန်ဩန်လုပ် ကွာ်သတ် ဒေသဖါလိန်

ကမ္မောန်ကွာ်သတ်						
ယွဲကွာန်	လွိုပ်သွိုကွိုန်	လွိုပ်သွိုကွိုန် နွံကိုကွာ်သတ်	လွိုပ်စ္ဂကကွာ်သတ် (တိုလပ် သတ်ဆုသတ်ဒုန် တွာပ်ဟ်နွံ)	လွိုပ်တွံသတ်	လွိုပ်မသတ်	လွိုပ်ဩန် (သတ်ထွေက် မွဲမ ၂၀ ဇွေဝ် တော်လဝ်ရ)
အင်ဒင်	၄၉၇	၃၀၉	၂၀၅၈.၅၀	၉၀၉၆၁၀	၆၂၉၀.၂၀၀၀	၁၂၅၈၀၄၀၀၀
ကွာန်သွေဟ်ကြျက်	၁၆၀	၅၀	၃၆၉.၅၀	၆၆၁၀၄၅	၄၄၆၉၈၀၀၀	၈၉၃၉၆၀၀၀
ကွာန်တွိစီ	၁၁၀	၇၅	၃၅၄.၄၀	၉၀၉၃၃၀	၆၃၃၃၀၀၀	၁၂၆၆၆၀၀၀
သွေဟ်ဇူ	၂၅၀	၉၆	၃၉၀.၇၈	၁၈၆၈.၂၀	၁၂၉၉၅၅၀၀	၂၅၉၉၁၀၀၀
သဘဲကြံ	၆၀	၁၁၅	၅၆၄	၂၃၈၉၃၅	၁၉၆၀၇၅၀၀	၃၉.၂၁၅၀၀၀
ပလိုင်သီ	၈၀	၆၇	၁၂၁.၅၀	၅၆၈၅၅	၃၈၉၀၀၀၀	၇၇၈၀၀၀၀
အပံင်ဖအိုတ်	၁၁၅၇	၇၁၂	၃၈၅၈.၆၈	၁၅၄၉၂၉၅	၁၅၀၄.၂၆၀၀၀	၃၀၀၈၅၂.၀၀၀

အပွဲသွိဋ္ဌာန်အိန်ထံင် ဒေသဖါလိန် နွံလွိပ် (၁၁၅၇) ဂ့် လွိပ်သွို (၇၁၂) အိန်ထံင်ဂ့် ပိုင်ပြီလဝ် ကွာ်သတ် လွိပ် (၃၈၅၈၀၆၈) စ္ကာနွံရောင် ဂကော်သုတေသနတံ ဘ္ဂိုက်ဘ္ဂဲကျွော်လဝ်တင်နင်ရ။ အပွဲကိုကွာန်နွံဒွံင် ဒေသဖါလိန် (၆) ကွာန်တံဂ့် ကွာန်နွံကို တွာကွာ်သတ်ဘ္ဂိုင်အိုတ်ဂ့် ဒ့ကွာန်အင်ဒင်တဲ့ တွာကွာ်သတ် နွံ (၃၀၉) တွ၊ ပိုင်ပြီလဝ် ကွာ်သတ် လွိပ် (၂၀၅၈၁၅၀) စ္ကာနွံရ။ ကွာန်သဲကြဲဂ့် ဗက်ဒုတိယတဲ့ တွာကွာ်သတ် နွံလွိပ် (၁၁၅) တွ လွိပ်ကွာ်သတ် နွံ (၅၆၄) စ္ကာရ။ ပွဲကွာန်သွေဟ်ဇူးဂ့် ဗွတ် (၉၆) ဂကော်ကွိန်အိန်ထံင် ပိုင်ပြီလဝ်ကွာ်သတ် လွိပ် (၃၉တ၇၈) စ္ကာနွံကိုရ။ ကွာန်ပလိုင်သီဂ့် လွိပ်တွာကွာ်သတ် နွံအောန်တဲ့ တွာကွာ် (၆၇) တွဂ့် ပိုင်ပြီလဝ် လွိပ် (၁၂၁၅၀) စ္ကာရ။ ကွာန်တမ္ဘာ (ကမ္မောန်ကွောန်က) ကွာန်သွေဟ်ကြျက်ကို ကွာန်တွိစီတံလေဝ် တွာကွာ်သတ်တံ နွံမံင်ကိုရ။ ပွဲကိုကွာန်သွေဟ်ကြျက်ဂ့် တွာကွာ် (၅၀) တွ၊ ပိုင်ပြီလဝ် လွိပ်ကွာ်သတ် (၃၆၉၁၅၀) စ္ကာရ။ ကွာန်တွိစီဂ့် တွာကွာ်နွံ (၇၅) တွ၊ ပိုင်ပြီလဝ်ကွာ်သတ် လွိပ် (၃၅၄၁၄၀) စ္ကာကိုရ။

ပရေင်ဩန်လုပ်ဝွံ ဗွဲအပြော် တွော်လဝ်ကို သတ်ချုက်က်မွဲမ (၂၀) ဇွေဝ်ရ။ ရွုပ်ဏံဂ့် မဒ့်ရွုပ်သဝ်အိုတ် သွံပ္တိတ်လဝ် ပွဲဂိတုဂျာန္ဓဝါရီ သွာ် ၂၀၁၅ ရ။ အခိင်ရာသီ တွာပ်ဟ်တံမွး ရွုပ်သွုင်တိုန်မာန်မံင်ဏီတဲ့ ယဝ်ရ သွံပ္တိတ်မသတ် စဲထက်လဝ်မွး သာတဲ့ ဂွံရွုပ်ခိုဟ်ရ။ တန်တကို အခိင်သွံပ္တိတ်ဂွံ မသတ်ချုက်က် ကိုက်ဂ့်ဂ့်ဂ့်တဲ့ ဩန်လုပ်လေဝ် တွာပ်ခြာရ။

အတိုင် လိက်ကွာပ် သုတေသနဏံ မဂ္ဂါက်ဘ္ဂဲကပ်လဝ်တင်နင်မွး လွိပ်ဩန်လုပ် နူကို (၆) ကွာန်တအ်ဂ့် ပံင်သျိုဖ္ဂါတ် (၃ ဝဝ၈ ၅၂ ဝ ဝဝဝ) ဇွေဝ်ရ။ ကွာန်ကွာ်သတ်ဘ္ဂိုင်အိုတ် ကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ဒ့ပရေင်ပိုန်ခြပ် ဘ္ဂိုင်အိုတ်တဲ့ လွိပ် မဩန်ဗွာ (၁ ၂၅၈ ၀၄၀ ဝဝဝ) ဇွေဝ် ဩန်လုပ်မံင် အတိုင်လွေင်ဒင်သွာံ နွံရ။ ပွဲကွာန်သွေဟ်ကြျက်ဂ့် ဩန်လုပ် ဘ္ဂိုင်အိုတ် ဗက်ဒုတိယတဲ့ လွိပ် (၈၃၃ ၉၆၀ ဝဝဝ) ဇွေဝ်နွံရ။ အတိုင် လွေင်ဒင်သွာံမွး သွိဋ္ဌာန်အိန်ထံင် နွံပွဲကိုကွာန်အင်ဒင် မွဲမွဲသွိမွး လွိပ်ဩန်လုပ် (၄၀၇၁၃၂၆၁၈၆) ဇွေဝ်ဒ့်တဲ့ ကွာန်သွေဟ်ကြျက်ဂ့် မွဲအိန်ထံင်မွး ဩန်လုပ် လွိပ် (၁၇၈၇၉၂၀၀) ဇွေဝ် နွံရ။

+ + + + + + + + + + + + + + +

ကမ္ဘောန်ဝါဗူ တိဗလး

ပွဲဒေသဖာလိန်ပွံ ဝါဗူမဇ္ဈော်သွဲ့ နူဇိုင်ဒို စိုကိုစိုပ်ပရင်စီဂ် ချိုက်ပေင်ကိုဖျုန်တိတဲ့ ပတိတ်ကို ထြော်သူဇွော်မ သွက်ဗုင်ဂ် ညးချင်ကွာန်တအ် ဗွဲသွဲ့လးဖဲသ္ဒိုကိုရ။ ဟိုတ်နူဆုာ်ကြုင်၊ ဆုာ်ဗရံင်ဂမ္ဒိုင် ဇွောဝ်ခွေ်ကိုမံင် အတိုင်မွဲသွာ်တဲ့ စိုန်ရ စိုပ်အခိင်ကညင်ကို အခိင်စိုဟ်ဂံက်ကိုလေဝ် ဓါတ်ဆုာ် ပွဲဝါဂ့် ဟွံက့်ရ။

ဝေင်သဘင်အတးသကြောန်တဲ့ ခြာဟွံလအ် ဖြဂူခွေ်မွဲစါမြော်မွး စိုပ်အခိင်ကွောန်ဗူရောင် ညးချင်ကွာန်သွာဗူတံ ကျိုဟ်ကောတ်ရ။ သွာဗူတံ ဇိက်ဗူတဲ့ ပတံမရ။ ပွဲအဒေါဝ်ဖြဲ ဂိတုအဝ်ဂါတ်မွး ရံင်အာအလုံဗလးဝါမွဲ့ ချိုပ်ဆုရောင်ဆဝဲမံင်ဂ့် ဂံဆိုကောတ်ရ။

ပရေင်တိုလွိထြော်ဂ့် စွံလဝ် အဓိကကိုထြော် (၃) ဂကူတဲ့ ထြော်ဒွော်၊ ထြော်ဆျောတ် ကျော် ပလေင်တံ ပါလုပ်ရ။ ထြော်ဒွော် ကို ထြော်ဆျောတ်ဂ့် ဒ့ိမတိတ် နူဒေသတဲ့ မဂကူပလေင် မ့ျောပ်နင်လဝ် နူကိုချုင်သေံရ။

ဂကူထြော်	ထြော်ဖွော်	ထြော်ပရဟ်	ပလေင်
ဂကူမထြော်မူလ	မထြော်ဒေသ	မထြော်ဒေသ	မသေံ
အခိင်ဒးစ ကြတ်မ	အဝ်ဂါတ်	အဝ်ဂါတ်	အဝ်ဂါတ်
အခိင်ဒးရတ် သီထြော်	ဒီဖြေန်ဟ	နဝ်ဝေန်ဟ	နဝ်ဝေန်ဟ
ဒွဲဒးပတမ် (ပလုံ)	ခံက်ဂလိုန် (ခံက်ဆုာ်ဖြိုဟ်)	ခံက်ဒီ (တိသမ္ဒုင်)	ခံက်ဒီ (တိသမ္ဒုင်)
ပွဲ ၁ စ္ဂက လွိဟ်မထြော်	(၁) န	(၁) န	(၁) န မြင်
ဂ္လုဟ်မး (မွဲန)	၆၅၀၀-၇၀၀၀ ဇ္ဂေဝ်	၄၅၀၀ ဇ္ဂေဝ်	၇၀၀၀ ဇ္ဂေဝ်

အပွဲပွိုင် မွဲစါသွံဏ်မွး သွာဗူတံ တိုကျုင် ဂကူထြော်တို့ ညးဒေသတအ် မွဲသဂ်ဂ့် ကော်ခစ ဂကူသူမောဝ် (ဗမာကော် – စံပယ်ဆန်မွေး၊ သေံကော် ဟမ်မာဠိ) တဲ့ မထြော်ဏံ မ့ျောပ်နင် နူကိုချုင်သေံရ။ စိုန်ဂ့်လဝ် သွာဗူဗွဲမ၇ိုင်ဂ့် တိုမဂကူထြော် ဒေသဇကုသွးတဲ့ သူမောဝ်ဂ့် ညးတို အောန်မံင်ဏီရ။

သွက်ဂွံသူသူထြော်ဂ့် သွာဗူညးချင်ကွာန်တံ စကာနန္ဒရ။ ပွဲကိုမွဲနန္ဒမွး တော်ကိုလျိုင်ဗွတ်ဂွးကဝ်မွး နွံဗွတ် (၄၀) လီတာရ။

အပွဲကို မွဲစ္ဂကမွး မထြော်ဗွတ် (၁) န တိုလွိဂွံမာန်ရ။ အခိင်ရတ်ထြော်မွး ထြော်ဒွော်ကိုဒ့ဂ်၊ ထြော်ဆျောတ်ကိုဒ့ဂ် ပွဲကိုမွဲစ္ဂကမွး နူ (၃၅) န ဒီကိုစိုပ် (၄၅) န ကွလိဂွံထြော်မာန်ရ။ ပလေင်ဂ့် ဂွံ၇ုိင် နူဂကူထြော်ဏီရ။

ပွဲကိုသွံ ၂၀၁၄–၁၅ ဂ့် ဂ္လုဟ်မထြော်နွံ့ ထြော်ဒွော် မွဲနမွး (၇၀၀၀) ဇ္ဂေဝ်၊ ထြော်ဆျောတ်မွး (၄၅၀၀) ဇ္ဂေဝ် ကျော် ပလေင် မွဲနမွး (၇၀၀၀) ဇ္ဂေဝ်ရ။

သွိဌာန်အိန်ထံင် နွံကိုလွိဟ်မွိဟ် (၄) တ့မွး ကျောန်ယွိတ် ထြော် (၁၀၀) န မာန်ရ။ ပွဲထြော် မလွိဂွံ (၃) ဂအုံ၊ (၁) ဂအုံဂ့် ခြိုင်စွံလဝ် သွက်ဂွံစသုင်ပွဲသွိဌာန်တဲ့ သေ့ (၂) ဂအုံဂ့် သွံစရ။ သွက်သွိဌာန် လွိဟ်မွိဟ် နူ (၈) တ့ စိုကို (၁၀) တ့တံမွး ဒီကို (၁၄၀) နဂ့် ခြိုင်စွံလဝ်ထြော် ဗွတ် (၁၄၀) န ပွဲဟင်ထြော် ညးတံရ။

ဇွာပ်ပကွာန် ပွဲဒေသဖာလိန်ဂ့် စက်ဗုတ်သူ့ နွံရ။ ပွဲကွာန်အင်ဒင်ဂ့် စက်ဗုတ်သူ့ နွံ (၄) မရ။ စက်ဗုတ်သူ့မွဲမဂ့် ပွိုင်မွဲတွဲမွး ဗုတ်ပွိတ်ထြော် (၁၀၀) နမာန်ရောင် တ့စက်ဗုတ်သူ့မွဲတ့ ဟိုရ။ စရိတ်ဗုတ်သူ့ မွဲနမွး ဒးကို ဩန် (၃၀၀) ဇ္ဂေဝ်ရ။ စက်ဗုတ်သူ့ဂ့် ကေတ်ရွုတ်မး ပွဲဗုတ်ထြော်ကို ကာံတံရ။

ပွဲဒေသဏံဝွံ သွက်ဂွံကျောန်ဗူဂ့် တမ်ရိုတ်ဆုာ်အဓိကဝွံ ဒ့ိဆုာ်ဖြဲရ။ ဓံက်တောဲကေတ်ဗရံင် နူကိုဆုာ်ကြုင်ဆျောတ်တံတဲ့ မ့ျောပ်ဏာဆုာ် ပွဲခံက်ဝါဗူတံဂ့် တိလတာဒုင်လဝ်တဲ့ ဆုာ်ဖွုင်ဟွံလုပ် ဟိုဟွံမာန်ကိုလေဝ် ဆုာ်ဖွုင်ဂွံလုပ်ဂ့် ဖြုင်သန်တ်ရ။ စိုန်ဂ့်လေဝ် ကာလဆုာ်ဖွုင် လုပ်စိုပ်ပွဲဝါဗူတံဂ့်မွး ဓါတ်ပွုင်လောန်ကာဲအာတဲ့ တိုထြော် ဟွံဂွံရ။

တိခံက်ဝါဗူတံဂ့် ဒ့ိသွက်ဂွံတိုထြော်သွး ဟွံသေဝ်၊ တွံချောဲမွဲသာ် ဗိုကိုတွးဗတိုပ်ကျော် ဂျိုင်တမ်ဝ်တဲ့ ကတာံကို၊ ကဂျဲကို၊ ဂယိုင်တမ်ဝ်လမျိုဴ အကြောတွံထြော်တံရ။ ကဆုာ်ထွေက် ဥိုင်ကိုဂကူ နွံပွဲဝါရ။ ဠ့၊ ဂစေံ ဥိုင်ကို ဂကူတံလေဝ် နွံတန်တ်မဝ်ကိုရ။ တိခံက်၊ ဝါဗူ တအ်ဂ့် ဒ့ိဒွာဲ တိုလွိထြော် သွက်ဂွံဒ့ိဇွော်မမွိဟ်သွးဟွံက ဒွာဲသတ်တိရဏ္ဍာန် နာနာပြကာ မပွံ့ကိုဂစေံကွေမ်တအ် ဂွံတန်တ်လေဝ် မံင်စံင်အာကိုရ။

ည်ဉ်ခှာဖွုင် ဟွံဂွံလုပ်ကျင် ပွဲခံက်ဗွဂ့် သွာဗွတံ တက်ကွိန် ခွာလဝ်ရောင်။

ကိုပ်ကွာဟွံဂွံရတ်ဩြံးကီ ခံက်ဗွတံ ဂွံဆိုကေတ်သ်ကံရ။

သွက်ဂွံသူဩြံး ညးဒေသတံ စကာမံင်နသွ။ သ်ဝွံရ။

မဩြံးဒေသ မွဲဂကူ

■ ဗွဝ်ဖျာဩြံးသူ

ကြန်ကေံသုတေသနတံ ဂွံအခေါင် ဆိုဂဗ ကုဂကေံသွိဌာန်အိန်ထံင် ပွဲဒေသဖါလိန် လွိဟ် (၂၈၁) သွိတဲ့ နူကိုတိဝါဗူ လွိဟ် (၁၅၅၃) စ္ကာဂ့် တွော်လွာ်အောန်မွး ဩြံးတိတ်မံင် (၆၂၀၆၃) န အတိုင်လွေင်သွံလေပ်ရောင် ဂွံတီကေတ်လဝ်ရ။ ပွဲအခိင် မ္ဘဲကပ်ဘင်နင်ဂ့် ဩြံးမွဲနမွး သွံဂွံမံင်ရူဟ် (၇၀၀၀) ဇွေဝ်ရ။ ဟိုတ်ဂ့်ရ ဩြန်လုပ်လွေင်သွံ နူကိုသူဩြံးသွးဂ့် ဒ့် (၄၃၄၄၄၁၀၀၀) ဒကေဝ်ရောင်။

ဩြံးသူ ပွဲဒေသဖာလိန်ဂ့် ပွိက်ဇွော်သာ်လို သွက်ဂွံတီကေတ်မာန်တဲ့ နကိုဂကေံသုတေသနတအ် ဆိုဂဗ သွာန်သွုက်တ ရဲသွာဗူ နူကွာန်အင်ဒင်ရ။

ပွဲကိုကွာန်အင်ဒင်ဂ့် သွာဗူ နွံလွိဟ် (၈၀) အိန်ထံင်တဲ့ တွော်ကိုလွိတ်သူ အလုံမွဲကွာန်မွး ဒ့်ဗွတ် (၁၆) တွံက္ဍံရ။ တိဝါဗူ အပံင် နွံ (၅၁၂) စ္ကာတဲ့ ပွဲသွံ ၂၀၁၅ ဂ့် ဩြံးတိတ် (၁၈၁၂၀) နရ။ ယဝ်ရ တွော်ကိုရူဟ်မးဩြံး မွဲန သြန် (၇၀၀၀) ဇွေဝ်မွး လွိဟ်သြန်လုပ် နွံဗွတ် (၁၂၆၈၄၀၀၀၀) ဇွေဝ် ဟွံသေင်မွး မွဲစ္ကာ (၂၄၇၇၃၄၁၈) ဇွေဝ်နွံရ။

■ ကမ္ဘောန် ဩြန်လုပ် နူကမ္ဘောန်ဝါဗူ ဒေသဖါလိန်

ကြော်					
ယျုကွာန်	လွိဟ်သိုကွိန်	လွိဟ်သွာဗူ	လွိဟ်စုကတိဗူ	လွိဟ်ကြော်တိတ် (နှ)	ဩြန်လုပ် (ဇွေ်ဝ်)
အင်ဒင်	၄၉၇	၈၀	၅၁၂	၁၈၁၂၀	၁၂၆၈၄၀၀၀
သွေ့ဟ်ကြုက်	၁၆၀	၆၁	၃၇၃	၁၄၀၂၀	၉၈၁၄၀၀၀
ကွာန်တွိစီ	၁၁၀	၀	၀	၀	၀
သွေ့ဟ်ဖ္ဒူ	၂၅၀	၃၇	၁၇၅	၈၁၆၀	၅၇၁၂၀၀၀
သဘဲကြံ	၆၀	၆၄	၃၇၆	၁၇၅၄၃	၁၂၂၈၀၁၀၀
ပလိုင်သီ	၈၀	၃၉	၁၁၇	၄၂၂၀	၂၉၅၄၀၀၀
အပံင်ဖအိုတ်	၁၁၅၇	၂၈၁	၁၅၅၃	၆၂၀၆၃	၄၃၄၄၄၁၀၀

*လွိဟ်န တွော်ထူးလဝ်ဂ့် တော်လဝ် အဃောဆိုဂဗသွာန်သွုက် ကပ့်လဝ်တင်နင် ပရူကြော်သူဝါဗူရ။

*ဩြန်လုပ် = တွော်လွိဟ်န x ၇၀၀၀ (ဇွေ်ဝ်)

ဂကော်သုတေသနတံ ဗက်ကံက်လဝ်တင်နင် သွာဗူ နူကွာန်တွဟ်ဟ်တံ ကိုရ။ ပွဲကိုကွာန်သွေ့ဟ်ကြုက်ဂ့် တွော်ကိုသွို အလုံကွာန် ဗွတ် (၃၈) တုံကွံ လွိဟ်သွို (၅၀) ဂ့် နှံကိုဝါဗူရ။ ချိုင်ကေတ်လွိဟ်တိမ္ဂး နှံစိုတ် (၃၇၃) စုကရ။ ပွဲကိုကွာန်သွေ့ဟ်ဖ္ဒူ။ ကွာန်သဘဲကြံ ကျော် ကွာန် ပလိုင်သီဂ့် လွိဟ်သွို ကမ္ဘောန်ဝါဗူ နှံ (၉၆) သွို၊ (၁၁၅) သွို၊ (၆၇) နှံ အတိုင်လွေင်ဂ့်ရ။

ဆအယာံမာတ်ကွာန်တွိစီ မွဲကွာန်ဓဝ်ဟောင် ဟုံကျောန်ကမ္ဘောန်ဝါဗူရ။ ပွဲကိုသွေ့ဟ်ဖ္ဒူ။ သဘဲကြံ ကျော် ပလိုင်သီတအ်ဂ့် လွိဟ်စုကတိဝါဗူ (၁၇၅) စုက၊ (၃၇၆) စုက ကို (၁၁၇) စုက ပိုင်ပြီလဝ်တဲ့ အပံင် (၆၆၀) စုကရ။ ဗြိုက်တိဥာ်ဝါဗူ ကွာန် (၆) ကွာန်ဂ့် သျိဖ္ဒြိုတ် ပံင်ပ္လောံထောံမ္ဂး နှံ (၁၅၅၃) စုကတဲ့ သြော်တိတ် ဗွတ် (၆၂၀၆၃) နရ။ သြော်မွဲနမ္ဂး ရျုဟ်နှံမံင် (၇၀၀၀) ဇွေ်ဝ်တဲ့ တွော်ထော် သြော်တိတ် အတိုင် သီ (၆) ကွာန်မ္ဂး ဩြန်လုပ် လွေင်သွံဂ့် ဒ့ဒ် (၄၃၄၄၁၀၀၀) ဇွေ်ဝ်ရောင်။

ကျွေင်ရံင် လွာ်သွာဗူတံ ပိုင်ပြီတိဗူမ္ဂး ကောန်ကွာန်မွဲမွဲတွဂ့် ပိုင်ပြီလဝ် အယာံမာတ်တိဗူ နှံပွဲကွာန်သွး ဟုံသေင်၊ ပွဲဗဒါကွာန် တွဟ်သ္ဘာင်တအ်လေဝ် တိဗူနှံမံင်ဂ့် ဂုံဆိုကေတ်ရ။ ဒးထူးဥပမာမ္ဂး ကောန်ကွာန် သွေ့ဟ်ကြုက်မွဲတွဂ့် ပိုင်ပြီလဝ်တိဗူ တိဝါကွာန်အင်ဒင်ရ။

■ အခိုက်ကွာ ပြဝေကီ ကမ္ဘောန်ဝါဗူ

အခိုက်ကွာ ပြဝေကီ ပူဖုဇုဖဗလ ကို ဗွတွတိ ပွဲအခိင်ကျောန်ဗုဂ့် ဆက်စပ်ကွုင်မံင်ကို ဂကူမန်ရ။ စိုပ်အခိင်ဖြဲ နူကွာဟွံဂုံဖျေါထဲ ပွဲတိကီမ္ဂး ပူဖုဇုလဗလကို ပူဖုဒေဝတ်တွတိ (ပွင်တိ) ကို နှံ (၂) သဂ်ရ။ ကာလ ပူဖုဗွတွတိမ္ဂး ပွဲကိုပွာန်မွဲမဂ့် ဒးစုတ် စွစသုင် မယ်ွကိုသတ်၊ တွုးဂဲြ၊ သတ်ဖြ၊ ပလေင်၊ ခုာ်ခုာတ်တ်၊ က ကျော် ဖျုန်စာင်တအ် ပါလုပ်ရ။

အတိုင်အခိုက်ဂကူမန်တံ သျော်မွဲသာ်ဂ့် အခိင်ရတ်သြော်တဲ့မ္ဂး သြော်သူ့ တိတ်နူဝါကွာအိုတ်ဂ့် ပလဲင်ဗစိုပ်ဖရေင်ဘာလကျာ် ကိုဒါန်ကုခမီသင်တံရ။

၁။ အံဒင်ကျေးရွာ လူဦးရေစာရင်းမှာ ပိုမို၍ တိကျသော်လည်း သာဂရမ်ကျေးရွာနှင့်ပတ်သက်၍မူ သုတေသနအဖွဲ့က လွှန်ခဲ့သောဆယ်နှစ်ခန့်က သန်းခေါင်စာရင်းကို အသုံးပြုထားသောကြောင့် ရှိရင်းအချိမ်ထောင်စုအရေအတွက်ထက် လယ်လုပ်သော အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်က ပိုနေခြင်းဖြစ်သည်။

ရပ်မံင်က ပွဲခံက်ဗူ

ဂွံဆိုကေတ်စီကြုင် ဇွောဝ်မံင်အကြာခံက်ဗူ

ခံက်ဗူ ပွဲကွာန်အင်ဒင်

ကမ္ဘောန်တမ္ဘာ (ကမ္ဘောန်ရပ်က)

ပွဲကိုဒေသဖါလိန်ပွံ့ ကွာန်ကမ္ဘောန်တမ္ဘာ (ဥဘဲရပ်က) နှံ့ (၂) ကွာန် ကွာန်သွေ့ဟ်ကြွက် ကို ကွာန်တိုစီ မဒှ်ရ။

ဗိုပြင်ပတန်လပ် ကွာန် (၂) ကွာန်ဂှ်ပွံ့ ကွာန်တိုစီဂှ် နှံ့ပရင်စီဇွေ့ဟ် တွင်ဒိုဖာလိန် သ္ကာတ်ပလိုတ်တဲ့ ကွာန်သွေ့ဟ်ကြွက်ဂှ် နှံ့ပွဲပါင်စီသွေ့ဟ်ကြွက် ဒေသဖါလိန် လွဟ်သွဝ်ကျာရ။

နကိုဂကောံသုတေသန စိုန်ရ ဂွံဆိုဂဗသွာန်သွက် ကုရဲတမ္ဘာ သိုပွဲကွာန် (၂) ကွာန်ကိုလပ် တင်နင်ဗွဲမဥ်ဉိဂှ် ကွိုဂွံလပ် နူကွာန်တိုစီရ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ တင်နင် ကမ္ဘောန်တမ္ဘာ (ကမ္ဘောန်ရပ်က) မပါလုပ်ဒှံင် ပွဲလိက်စံင်သုတေသနဏံ ကွေ်ာံဂွံလပ် နူကွာန်တိုစီ ဗွဲမဥ်ဉိရ။ ဂကောံသုတေသနဂှ် ဗက်သွာန်သွက်လပ် ရဲတမ္ဘာ ပွဲကွာန်သွေ့ဟ်ကြွက်ဂှ် ဂွံနင်လပ်တင်နင် ဗွတ်ထေက်ကြိုက်ကိုရ။ ဂွံတီကေတ် ဂကူက နှံ့ပွဲချံကြွင်၊ လှာချံတွေက် ကျော် ပွဲဂြိုပ်ကရုးတံဂှ် ဆိုဂဗသွာန်က်လပ် ရဲတမ္ဘာ ကွာန်သွေ့ဟ်ကြွက်ရ။

■ ကမ္ဘောန်တမ္ဘာ (ရပ်က) ကွာန်တိုစီ

ဂကောံသုတေသန အာလ္ဘတ်လပ် ပရ္ဘကမ္ဘောန်တမ္ဘာ ပွဲဒေသဖါလိန် ချိုတ်တ်ပြိုတ်တ်ဂှ် ပွဲကွာန်တိုစီရ။ ကွာန်ဏံ လိုဟ်သိုန်နှံ့ ဗွတ် (၁၁၀) သိုတဲ့ ဂွံဆိုဂဗသွာန်သွက်လပ် သိုတမ္ဘာ (၆၈) သိုရ။

မွိဟ်တြုံတံ ဒှ်ညးတိတ်အာကိုစီ နကိုဥုင်တဲ့ ဥဘဲကရ။ မင်ကျောဝ် အကာဲအရာ ချံတိုန်/စေ့်တဲ့ ဖျေ့ဇာနိက် ပါမ်က ပွဲစီဇွေ့ဟ်တေံရ။ ရဲတမ္ဘာကွာန်သွေ့ဟ်ကြွင်တံလေဝ် ရပ်က ဗိုဏံကိုရ။ ဒုင်သဗိုင်လ္တူ ရဲတမ္ဘာ ညးဥဘဲရပ်က ပွဲစီဇွေ့ဟ် ဒေသဖာလိန်ဂှ်မွး ပါလပ် ဗွိုင်ဒွာဲရပ်ကဂွံ ပွဲစီ (၃) သ္ကာတ်ချံချာ၊ သ္ကာတ်ချံလ္ဒောဝ် ကျော် သ္ကာတ်ချံဖြိုဟ် နှံ့ရ။

ပွဲဇုက်ချံ စီဇွေ့ဟ် သွာတမ္ဘာကွာန်တိုစီတအံ့ အာတိတ်ရပ်မံင်ကဂှ် နူပရင်ပါင်စီဇွေ့ဟ် စိုကိုဒွာဲသွေ့ဲအိုတ် တွင်တေံမွး ဇမ္ဒိင်ခေံ့ နှံ့ (၅) ကီလိုမီတာတဲ့ ပါလပ် သ္ကာတ်ပိသ္ကာတ် အတိုင်ဗွဲလ္တူတေံကိုရ။ နကို ဥင်ချောတ်တ်မွး ဆအယာံမာတ် ဇိုင်ပရင်စီဇွေ့ဟ်ဟေင် ဥဘဲရပ်ကရ။ ပွဲအခိင်ဖြ ယဝ်ရတိတ်အာကို ဥင်စက်မွး ဒီကိုစိုပ် သ္ကာတ်ချံလ္ဒောဝ်ဂှ် ဥဘဲရပ်ကဂွံရ။ တိတ်သွေ့ဲအာခွင် အဝဲ (အယျဲ) ကဇွော်ခွင်ရောင် ရဲတမ္ဘာတံ ဟိုရ။

ဂိတုဂွဲက	၁၂	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁
ပရေ့ရပ်ဂွံက	ဂွဲက ရပ်ဂွံ ညီညခဝ်ရောင်။ (ပွိုင်မွဲတွဲ့ ဂွဲဂွံ စိုတ် (၁၀) ရိုက်)				ဂွဲကရပ်ဂွံ ပွဲမဥ်ဉိရောင်။ မွဲတွဲ့ ဗွတ် (၁၀) ရိုက် စိုကို (၂၅) ရိုက်)							

ပရင်စီဗွဲကွာန်တိုစီ

ကောန်ဌာ်တံ အယောဝေင်မံင် ပွဲပရင်စီ ဇိုင်ကွာန်တိုစီ

ရဲတမ္ဓာတံ စကာဇန်ိုက်ရပ်ကတဲ့ ရပ်မံင်ကရောင်။

ရဲတမ္ဓာမွဲ့ အယောပလေဝ်မံင်ဇာနိုက်က

ကပေါတ်ကြိုယာရပ်က သွာတမ္ဓာတံ စကာရပ်စပ်ဂွိုင်အိုတ်ဂ့် ဇာနိုက် 'ဇာကဝ' မဒ်တဲ့ ကော်ဗတ်ဗွာမ္ဂး 'ကျားပါးစပ်' ရ။ ဇာနိုက်ဇာကဝဂ့် နွံသမွဲ့ (၇၀) ပေ မဒ်တဲ့ ဇမွိုင်ဆုံဂ့် ဗွတ် (၅) ပေ နွံရ။ ပွဲတွုင်ဇာနိုက် 'ဇာကဝ' မွဲ့လွဉ်ဂ့် ဒက်လဝ်ကို နကိုမခွံကျာပလာတ်သတေတ် ကိုဂတဝ်မံင် လွှုဗလးချုဉ်တဲ့ တွုင်မွဲ့လွဉ်ဂ့် ဒက်စုတ်တွံကလေံ ကိုဗွိုက်စွေ့သွဝ်ချုဉ်ရ။ ချုဉ်စီဂ့် ဇွောဝ်မံင် နူသွုင်ကျာကိုသွဝ်ကျာတဲ့ ဇာနိုက် 'ဇာကဝ' ရပ်ပါမ်ကဂ့် မွှးပါမ်စုတ်လဝ် နူကို ဗွံက်ကိုပလိုတ်ရောင်။ ရဲတမ္ဓာမွဲ့မွဲ့ဂ့် ဇာနိုက် နွံ ဗွတ် (၁၀) ကရေက်တဲ့ ဒးချိုင်စွံလဝ် ပွဲအဒေါဝ်စီ ဒွဲကအာကွုင်တံရ။

ရဲတမ္ဓာမွဲ့တွုမ္ဂး တိတ်အာစီ သွက်ဂွံရပ်က မွဲ့တွဲ့ ဗွတ် (၅) ဝါရ။ တိတ်အာကွာအိုတ်ဂ့် သွက်ဂွံဖျေံဇာနိုက်ပါမ်ကတဲ့ တိတ်အာလက္ကရံတ်ဂ့် သွက်ဂွံပလ်က ဒးမံင်ဇာတံရ။ ရံင်ကို အကဲအရာ ချုဉ်စီတိုန်/စေ့်တဲ့ အာပလ်က ဒးဇာတံရ။ ရံင်ကို အခိုင်အခဲဥတုရာသီတဲ့ ချုဉ်စီစေ့်တိုန် ပြိုင်သွဲနွံရ။

ဇွာပ်ပ်မတိတ်အာစီတေံဂ့် ဒးမင်အခိုင်ကိုချုဉ်လပ်ဉည်ိင နူပွိုင် (၁၅–၂၀) မိဏောတ်တဲ့ ဒးဖျေံဇာရ။ ယဝ်ရ ချုဉ်စီ ဇွောဝ်ဒစးမံင်မ္ဂး ကတံ ဗက်အာကရော်ဇွောဝ်ချုဉ်တဲ့ ကအလိုမွဲ့ ဒးဇာဟွံမာန်ရ။

က၊ ဂတာမ် ကျော် ရွဲတအ်ဂ့် ရပ်ဂွံဂွိုင်အိုတ်တဲ့ သတ်ချုဉ်တွုဟ် မ္ဗွံကို ကွ။ ကတေအ်၊ အသုစီ၊ ရွဲ၊ ရွောင် ကျော် ကဗပါ တံလေဝ် ရပ်ဂွံမံင်ကိုရ။

အခိုင်ရပ်ဂွံကအောန်အိုတ်ဂ့် အကြောဂိတုဒီဇြေန်ဗါ ကို ဂိတုမာတ်တဲ့၊ ပွိုင်မွဲတွဲမ္ဂး ရပ်ဂွံက ဗွတ် (၁၀) ရိုက်ဟောင်ရ။ ဂိတုမာတ် လောန်အာတဲ့ စိုကို ဂိတုနဝ်ဝေန်ဗါဂ့် ရပ်ကဂွံဂွိုင်တိုန်ပွန်တဲ့ ဗွတ်ရပ်ဂွံက ဂွံဂွိုင်အိုတ်ဂ့် နူ (၁၀၀) ရိုက် စိုကို (၁၂၅) ရိုက်ရောင်။

ကမဲ့ရိုက်မွး ဝူဟ်မးန့ံ ဗွတ် ဩန် (၂၅၀၀၀) ဒကေဝ်ရ။ ရဲတမ္ဂာတံ ဂွံနင်ကမွး သွံကိုဲညးမကူရာန်ဝ့ဲက တံရ။ ဝ့ဲက ကွာဟွံဂွံ စိုပ်သင် ပရင်စီတံဂ့် ညးကူသာန်သွံရာန်ဝ့ဲကတံ မင်ဒွံင်တဲ့တဲ့ရောင်။ ကဝ့ဲ ကျော် သတ်ချာ်စီ နာနာပြကာတံ စိုပ်ကျင်သင်မွး ညးဗြတံ ပါပတိတ်ဂကူဂမ့ဲင်တဲ့ သွက်ဂွံစပွဲသွိုကို သွက်ဂွံသွံကို ဖျံဗိုရ။

ပွဲစီဇွော်ဒေသဖာလိန်ဏံမွး ကရပ်ဂွံဂ့ိုင်အိုတ်ဂ့် 'ကဗလိုက်' ရ။ ရဲတမ္ဂာတံ ဥာ်ရပ်ကဗလိုက် သွံထေံ အတိုင်ချက်က် (၀၂) ကဗလိုက်နေက် ကိုလေဝ် စဲထက်ဂ့်တဲ့ သွံမွး ဂွံဝ့ုဟ်ခိုဟ်တဲ့ ရဲတမ္ဂာလ့ိုဲ စဲထက်ဂ့်တဲ့မှ သွံရ။ ဝ့ဲ ကျော် ကဗွဲမဂ့ိုင်တံဂ့် ဂွံနူကိုဓိ ဗက်ဟွံဂတာပ် သွံကိုဲညးကူသာန်ဝ့ဲကကိုလေဝ်၊ ဆဂး ကဗလိုက်ဗွဲမဂ့ိုင်တံဂ့် ညးတံ စထက်ဂ့်တဲ့မှ သွံကိုရ။ ဝ့ဲက ပွဲ စီဇွော်ဒေသဖာလိန်ဏာအ်ဂ့် လုပ်စိုပ်မံင်အပွဲဗွဝ်ဖျာ အကြာကွာန် ဒေသဖါလိန်သွးဟွံသေင် စိုပ်စိုကိုဗွဝ်ဖျာချင်ရေဝ်၊ မတ်မလို ကို လွ့ဲင်တံရ။

ပွဲစီဇွော်ဏံဝွံ မွိဟ်နူမွးတံ ဟွံထေင်လဝ် နွံမွဲသာ်ရ၊ ပွဲစီဇွော်ဏံဂ့် သတ်ချာ်ဒယ်ဂ့် 'ကဗံင်ဗ်' (လင်းပိုင်) ရ။ ရဲတမ္ဂာဥာ်ကတံ ဇာပ်မတိတ်စိုပ်အာ စီမဟာသမုဒ် တေံမွး ကဗံင်ဗ် မံက်ဂတဝ်တိုန် ဗ္ဒဲဗ္ဒဲဥာ်ဍ့ဲင်လေပ်ရ။ ကဗံင်ဗ်တအ်ဂ့် လုပ်စက ဒးမံင်ပွဲဇာကို သိုကမဗ္ဗးတိတ်နူဇာကိုရ။ အခိင်ချာ်လပ့် ညိဝ်တ်မွး သိုဂွံဆိုညာတ်ကေတ် ကဗံင်ဗ် ပွဲပွိပ္ပူဇိုင်ပရင် စီလေဝ် နွံကိုရ။

ဥ့ဲရပ်က ပွဲကွာန်တွိစီ

ညးဗြမွဲ အယောစဲမံင်က

ညးဗြမွဲ အယောစ်မံင်ကဗလိုက်

ညးဗြနူကွာန်တွိစီမွဲ အယောပါမ်ဲင်ဂကူက ကျော် အဝဲ (အယျဲ) က ရုပ်ဂွံနူစီ

ဂကောံသုတေသနတအ် အယောအာစိုပ် ကပ့်တင်နင်ဂ့် ရဲတမ္ဂာ ဥာ်ရပ်ကတံ နွံအောန်မံင်ရ။ ရံင်အာကို အကာဲအရာဏံမွး ကမ္ဘောန်ဥာ်ရပ်ကဂ့် စိုန်ရညးတအ် ကျောန်မံင် ဟွံပိုတ်ကိုလေဝ် မွဲအခိင်ဓဝ် ထိင်ဒဝ်တ သယံဇာတသဘာဝ အတိုင်အခိုက်ကွာညးတံရ။

စဲလဝ်ဍုဲဒျောတ်တ် ကရပ်ကွာန်တွီစီ။

စဲလဝ်ကဗလိုက် ပွဲပရင်စီ ကွာန်တွီစီ

ဍုဲဂွံဆိုကေတ် ပွဲကွာန်တွီစီ

ကတေအ် နူစီ ဂွံဆိုကေတ်ဗ္ဒဲကွာန်တွီစီ

■ အဃောဆိုဂဗ သီကွီတက်ကျာလဝ် ကုရဲတမ္ဂာနူ (၂) ကွာန်ဂ့်မွး ပွဲစီဒ္ဍော် ဒေသဖါလိန် ကို ပွဲပါင်စီတံဂ့် ဂကူက နွံမံင် ဗွတ် (၁၃၈) ဂကူရောင် ဂွံဆိုကေတ်ရ။ အပွဲဂ့် လွိဟ်က (၁၂၁) ဂကူ ပါလုပ်မံင် ပွဲကိုစရင် နူဌာနကွတ်ပညာဆ့်စီ (အဇာဏ္ဍာဝါဗေဒ) တက္ကသိုမတ်မလို ပကော်ာ်ပကော်လဝ် လွိဟ်က (၂၄၈) ဂကူဂ့်ရ။ စိုန်ဂ့်လေဝ် ပွဲစီတေံ ဂွံဆိုမံင် ကဂ့်ငြင်ကိုဂကူဏီတဲ့ ဂကူဟွံပါလုပ် ပွဲစရင်တံလေဝ် ဒးဆိုမံင် ကြပ်အရိုဟ်လွေင်တွဲရောင် ညးချုင်ကွာန်တံ ဟိုရ။

ဍွဲ ကို ဍွင် (ကင်းပုဇွန်)

ပွဲကိုကွာန်တွီစီဂ့် သွိတမ္ဂာ ခြိုင်လွိုလဝ်ဍွဲ ကျေး ဍွင် နွံဗွတ် (၁၀) သွိရ။ ဍွဲ ကို ဍွင်တံဂ့် ညးမကူသာန်တံ နူရဲတမ္ဂာတဲ့ ကွာဟွံဂွံပလံင်ဏာ ချုင်လွုင်တော်ဏီ ညးတံ ခြိုင်စွံလဝ် မွဲချိုန်ခဏရ။ ကမ္ဒောန်ဝွံ ဩန်လုပ် ခိုဟ်မံင်တဲ့ ယဝ်ရ တွော်ရံင်ကို ကမ္ဒောန်ဂ့ဒဲရပ်ကတွဟ်ဟ်တော့် ကမ္ဒောန် ကမ္ဒောန်ဩန်လုပ်ဂ့ိုင်အိုတ်ရ။

သွက်ဂွံရပ်ဍွဲဒဲဂ့် ရဲတမ္ဂတံ စကာကပေါတ်ရပ်ဍွဲဒဲတံဂ့် ပါမံင် ထွဲဒဲကိုဂ့ီတံရ။ ဂ့ီဂ့် တာန်လဝ်ကိုဒုန်တဲ့ လွှာအပွဲဂ့် ကွက်စုတ်လဝ် ကက်ဂ့်ရ။ ရဲတမ္ဂာတံဂ့် သွက်ဂွံအာဖျေါကွီ ပွဲစီဒ္ဍော်တော်ဂ့် ဒးတိတ်စီအခိုင်နူဂယးတဲ့ ဖျေါကွီမွဲပွဲဒ္ဍဲမွး ဖျေါကွီ ဗွတ် (၂၀) မကိုရ။ ပွဲဂ့ီမွဲမ ဟံင်ပ္ဂါန်မွဲအလန်မွး အောန်အိုတ် ဍွဲ ပါမံင် (၃) ကိုရ။ စက်အာ အခိုင်လျောဝ်တွဲတဲ့မွး ရဲတမ္ဂာတအ် ကွေ့ငရုပ်သီကွဲ့ ဂ့ီရ။

သွာကူသာန်သွံရာန် ကွာန်တွီစီတအ်ဂ့် ရာန်ကောတ်ဍွဲဒဲ နူရဲတမ္ဂာ ရပ်ဍွဲဒဲတံရ။ ဍွဲဒဲတံဂ့် ပါလဝ် တဲဒ္ဍော်၊ လျောဝ်၊ ဆျောတ်ရ။ သွက်ဍွဲဒဲ တဲဒ္ဍော်တအ်ဂ့် လျိုင်နွံ (၃) ကီလို်ဂရ်မွး ရျုဟ်နွံ (၃၅၀၀) ဒကေဝ်၊ တဲအဒေါဝ် (၃) ကီလို်ဂရာမ်ဂ့် ဍွဲဟ်နွံ (၂၅၀၀) ဇွေဝ်တဲ့ အဇာဆျောတ်ဂ့် လျိုင် (၃) ကီလို်ဂရာမ်မွး ရျုဟ်နွံမံင် နူ အကြာ (၃၀၀၀ – ၃၅၀၀) ဇွေဝ်ရောင်။

ရွာဟ်မးသွံရာန်မံင်ဒူဲ ပွဲကွာန် (ဇကာ့ဂရူ)

ဖွတ်ပွိုက်ဒူဲ	ငွာဟ်မး (၃) ကီလောဂရာမ် (ဆွေဝ်)
မဇွော်	၃၅၀၀၀
မဇမွတာ (ဇဒါဝ်)	၂၅၀၀၀
မဆျောတ်တ်	၃၀၀၀ – ၃၅၀၀

ညးမကူသာန်သွံရာန်ရွဲဝဲတအ်ဂ့် စကာကဒ္ဒာ စုတ်ရွဲဝဲဂွံ ဖွတ် (၁၅) ကီလိုဂရာမ်ရ။ ကာလကလိဂွံရွဲဝဲ ဖွတ် (၁၅၀) ကီလိုဂရာမ်၊ ကဒ္ဒာပေင် (၁၀) မပွး ပလံင်ဗစိုပ်ဏာ လွဉ်ရ။ အပွဲပွိုင် မွဲဂိတုပွး လွိဟ်ကွိဂွံ အောန်အိုတ် ဖွတ် (၇) ကဒ္ဒာ၊ လျိုင် (၁၀၅) ကီလိုဂရာမ် မဒှ်တဲ့ အခိင်ကွိဂွံဂွိုင်အိုတ်မွး ဂွံ (၅၀) ကဒ္ဒာ၊ လျိုင် (၇၅၀) ကီလိုဂရာမ်ဒှ်ရ။ ကဒ္ဒာ စုတ်လဝ် ရွဲဝဲတအ်ဂ့် စိုပ်ချိုင်လွဉ်မွး မွဲမ (၆၀၀၀၀၀) ဆွေဝ် ဟွံသေင်တော့် မွဲကီလိုဂရာမ်မွး ရွာဟ်နှံ (၃၀၀၀၀) ဆွေဝ်ရ။

ရွာဟ်မး ငွာင် (ကင်းပုဇွန်) ဂ့် သွုင်နူရွာဟ်မး ရွဲဝဲတွာဂလိုင်ရ။ ငွာင်တဲဇွော် (၃) ကီလိုဂရာမ်မွး (၆၀၀၀၀) ဆွေဝ်၊ တဲအဒေါဝ် (၃) ကီလိုဂရာမ်မွး (၄၅၀၀၀) ဆွေဝ် ကျော် တဲဆျောတ် (၃) ကီလိုဂရာမ်မွး (၃၅၀၀၀) ရ၀်ဂွံ ဂွံရွာဟ်ခိုဟ်မာန်ရ။ ယဝ်ရ သွံပွဲချိုင်လွဉ်မွး ငွာင်မွဲကီလိုဂရာမ်မွး ရွာဟ်နှံ ဖွတ် (၈၀၀၀၀) ဆွေဝ်ရ။

ရွာဟ်မးသွံရာန်မံင် ဇွိုဂဂီ ပွဲကွာန်တွိစီ

အဝဲဖွတ်ပွိုဂဂီ	ငွာဟ်မး သွတ် (၃) ကီလောဂရာမ် (ဆွေဝ်)
မဇွော်	၆၀၀၀၀
မဇမွတာ (တဲဒေါဝ်)	၄၅၀၀၀
မဆျောတ်တ်	၃၅၀၀၀

ကိုပါမ်ဒူဲ

ငွာင် ဂွံဆိုကေတ် ပွဲအကြောဝါ ဖွဲဝဲတိလတာ

စကာကို့တဲ့ သာ်လိုရပ်ဇွဲဂှ် နူကိုရဲတမ္ရာမွဲတူ သောင်ကလးကိုရ။

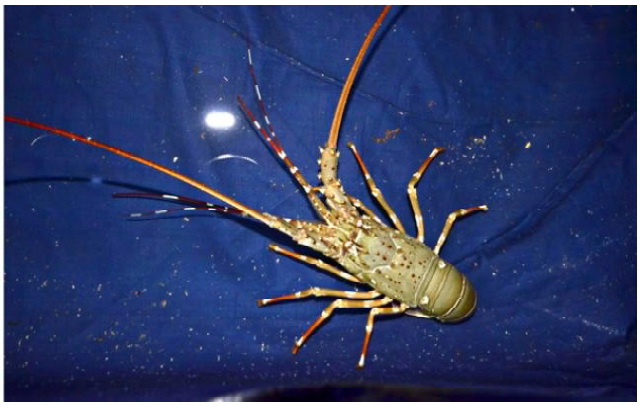

ဋ္ဌဲ

ကမ္ဘောန်ဂယိုင်လမျှိ ပွဲကွာန်တို့စီဂမ္ဗိုင်

ပွဲကိုကွာန်တို့စီဂှ် ကွာအ်ဝီအဒါ နှဲ့ (၁၀) ကွာအ်ရ။ အဒါဝီလဝ်တံဂှ် သွက်ဂွံစ ခွဲဝေဝင်ရ။ ပွဲကိုကွာအ်စီလဝ်အဒါ (၁၂၀၀) မွဲကွာအ်ဂှ် ပွိုင်မွဲတွဲမွး ကွိုဂွံခွဲဝဲအဒါ (၁၁၀၀) မတဲ့ တွကွာအ်ဝီအဒါ သွံထွဲဝဲအဒါမွဲမ (၁၀၀) ဒကေဝ် ပွဲဗွဝ်ဖျာရ။ ကွာအ်ဝီအဒါ နှဲ့ပွဲကွာန်တို့စီ (၁၀) ကွာအ်ဂှ် လွိဟ်အဒါ နှဲ့မံင်သျိုဖ္ဂျိတ် ဗွတ် (၅၀၀၀) ရ။

အဒါ မခွတ်ခွဲဝဲမွဲမမွး ဒးရာန်ကေတ် ဩြန် (၃၀၀၀) ဇွေဝ် မာန်တဲ့ ဂွံပွိုင်ပိသွဲဝံမွး အဒါမျှော် ခွဲဝဲပ္တိတ် အောန်ခွေ့အာမွး ကွေ့ဝင်သွံပ္တိတ်ရ။ အဒါမျှော်မွဲမွဲ့ အသိုင်ခွတ်ခွဲဝဲအောန်ခွေ့ဂှ် သာ်လို ဂွံတီကေတ်မာန်ရော ကာလ ဂကော်သုတေသနတအ် သွာန်ဂှ် ရံင်ကေတ်ကိုအဝဲအဒါတဲ့ ဂွံတီကေတ်မာန်ကို၊ လုက်စုက်မံင် ရိုဟ်ဒဒှ်တွဲတဲ့ ဂွံတီကေတ်ရောင် တွကွာအ်ဝီအဒါတအ် ကွေ့ဝင်ဟိုထွးရ။

အတိုင်ရဲဝီအဒါ လစမွး သွက်ဂွံဝီအဒါ (၁၂၀၀) ဂှ် စရိတ်အိုတ်မံင်ကိုရ၊ ဒးရာန်စွဗွအဒါ ကချိုတ်တ်တံကို၊ ကာံတံကို၊ စကာစက်ပွတ် သွက်ဂွံဇောတ်တံင်နင်ဥာ်ကို၊ လိင်ကောန်ကမ္ဘောန် ဂွံဗိုင်ရံင်အဒါတံရ။ ရဲဝီအဒါမွဲတွဂှ် ရန်တွအ် ဂွံဗလအ်စရိတ်တဲ့ သိုတိုလဝ်ခွေဝ်ကေဝ်၊ တွံပ္တ်ကတဲ့ သွံပွဲဖျာကိုရ ရ၌ံ သောင်ကွးရ။ အဃောညးတအ် တိုခွေဝ်ကေဝ်ကို တွံပ္တ်ကကို ဟွံစုတ်ဝါဓါတ်၊ ဟွံစုတ် ဂဥဂစိုတ်စွတဲ့ ဟွံဒှ်အန္တရဲာကုသွက်ညးစသုင်ကို၊ သွက်ရှ်ဖျုန်တိပွဲကွာအ်ကိုရ။

သွက်ရဲဝီအဒါတအ် သွဒွော်အိုတ်ဂှ်ကွို၊ ကွိတံဂှ် ကွတ်ဂွံက်စမံင်ခွဲဝဲအဒါရ။

ဂွံဆိုကေတ် ခြိုင်အဒါ ပွဲကိုကွာန်တို့စီ

သတ်ခအီ စကာလဝ် ဝါသဘာဝ

■ ကမ္ဘောန်တမ္ရာ ပွဲကွာန်သွေ့ဟ်ကြုက်

ဂကောံသုတေသနတံ ကေတ်အဆက် ကုရဲတမ္ရာ ရပ်က နွံပွဲကွာန်သွေ့ဟ်ကြုက်တံတဲ့ ဂွံသွာန်သွုက်ကေတ် နဲကဲရပ်က ကျော် နဲကဲကွေ့ာန်ခရံက်ရ။

ဂကောံသုတေသနတအ် တိတ်အာတရ့ုင် ဇရေင်စီဇွော် သိုကိုကြိုပ်ကရး မွဲစွံကို ရဲတမ္ရာတံတဲ့ ဂွံအခေါင်အာလ္ရတ် ကေတ်လဝ်သက်သီ တွံဆုနာနာ ပွဲကိုကြိုပ်တရး နွံဒွံင်မွဲဒမြိပ်ကြုင်သွေ့ဟ်ကြုင်ရ။ ပွဲကိုတွံဆုတအ်ဂှ် လ္ရီတွးဂွိင်၊ လ္ရီတွးဂွေံတဲ့ တွံလ္ရီဂှ် ရိုဟ်ခေံကိုခေံ ပူစန်မံင် ညးသွံလေဝ် နွံရ။

သွက်ဂွံအာလ္ရတ်ဗိုတ ဂကူတွံဆုနာနာ ကြိုပ်ကရးတံဂှ် ရဲကွာန်တံ ဟွံတံင်အခိင်မွဲသဉ် ပလံင်ကို ဂကောံသုတေသနပိုတံရ။ တွံကြိုပ်ကရးတအ်ဂှ် အဓိက စီဒွာလဝ် ချာ်ဖျင် ညဲင်ဟွံဂွံလုပ်အာ တိခံက်ဝါဖျတဲ့ တိုန်မံင်မွဲဒမြိပ်ဇရေင်စီဇွော်ရ။ ပွဲကိုအကြာ တွံကြိုပ်ကရးတအ်ဂှ် ဂတာမ်ဗွဲမဂှိင် တန်တမံင်စံင် ဂွါန်တိုန်မံင်ဂှ် ဂွံဆိုကေတ်ရ။

ကြိုပ်ကရး ပွဲကွာန်သွေ့ဟ်ကြုက်ဝွံ ဂကူတွံစဂွံလေဝ် နွံရ။ တွံလ္ရီတအ်ဂှ်မွး ဗက်ကို ဥတုရာသီတဲ့ဟောင် စဂွံရ၊ ယဝ်ရ စဒး ပွဲအခိင်ခွံဟွံသေင်မွး ဒှ်ဂိ သွက်မွိဟ် သိုကိုသတ်တိရဏ္ဍာန် တအ်ရောင် ညးချုင်ကွာန်တအ် လထ္စးစရ။

ဂကောံသုတေသန ကျော် ရဲတမ္ရာတံ အယောဟ္ဂဲပကော်မံင် မတွံကြိုပ်တရးဂမျိုင်

အယောဟ္ဂဲမံင်က ပွဲကြုင် သွေ့ဟ်ကြုက်

တွံကြိုပ်ကရးမွဲတွံ ကော်ဂး Rhizophora mucronata

ဂတာံမွဲမ ဂွါန်တိုန်မံင်တွံကြိုပ်တရး ကော်ဂး Avicennia marina

ဓမ္မတာမွး ရဲတမ္ရာတအ် ဗက်ရပ်ဂှဲက ဆအယာံမာတ် ပွဲပွိပွူဇိုင်ပရင်စီရ။ သွက်ဂွံရပ်က၊ ဂ္ရဲ ကို သတ်ချာ်တွဟ်ဟ် အပွဲအဒေါဝ်တေံဂှ် မွးစကာဇာနှိက် 'ဇာကဝ' ရ။ ပရေင်ဇွောဝ်ချာ်ဂှ် ဒှ်အဓိက သွက် ကဂွံလုပ်ဒးဇာနှိက်မာန်ရ။

ပွဲကွာန်သွေ့ဟ်ကြုက်ဂှ် ရပ်မံင်က အတိုင်ပွိုင်မွဲသွာံရ။ အကြာဂိတုအံက်တဝ်ဗါကို ဂိတုနဝ်ဝေန်ဗါ၊ အကြာ ဂိတုဒီဖြေန်ဗါ ကို ဂိတုမာတ်မွး ရပ်ကွံ ဥိုင်အိုတ်ရ။ အခိင်ပရာန်ကွဥိုင်အိုတ် ပွဲဂိတုအေဗရမွး ဒှ်အခိင် ရပ်ဂွံကအောန်ရ။

ဍုင်က အယောဇက်ပလံင်က ဇရေင်ကွာန်သွေဟ်ကြုက်

ဋ္ဌဲ ကျော် ခရံက် မစေဲထက်လဝ်တ္ဂဲ ပွဲကွာန်သွေဟ်ကြုက်

ညးချုင်ကွာန်တံ စသုင်ပြဘိုက် တွး၊ ဟ္ဂ ကျော် သတ် တ္ဂံ တိတ်နှုကြိုပ်ကရးရ။ ဥပမာ ဗိုကို တ္ဂံကြိုပ်ကရး ပါလုပ်မံင် ပွဲဂကူ ယ္ဂုဓောတ်တ္ဂံဆု (Sesuvium Portulacastrum) မွး တွးခေံ့ စသုင်ဂွံတဲ့ တ္ဂံကြိုပ်ကရး ပါလုပ်မံင် ပွဲဂကူ (Finlaysonia) မွး စသတ်ခေံ့ အိုတ်ရ။

ပွဲကိုတ္ဂံကြိုပ်တရးတံဂ့် သတ်ချာ်ဂကူစုင် ဗ္ဘဗ္ဘဲမံင်ရောင်၊ ဂကောံသုတေသနတအ် ဂွံတီကေတ်ရ။ သ္ဃ်ာ်နှ ကောန်ဋ္ဌဲချောတ်တ်တံ လုပ်နွံမံင် အကြာတ္ဂံကြိုပ်ကရး ဟိုဂ့် ချာ်ပွဲပရင်စီတအ်ဂ့် သ္ဘွးဇူးမံင်မွဲသာ်၊ ညးတံ ဍဲစ စွအဟာရ ဗွဲမဖဲသ္ဒီဂ့် မွဲသာ်ရောင်ဂ့် ထူးမံင် သက်သီရ။စ

ရဲတမ္ဂာတံဝွံ ဍဲရပ်ကေတ် ကောန်ဋ္ဌဲချောတ်တ်တဲ့ ကျော်နခရံက်ရ။ ပွဲဝိုင်ခုင်ပုင် ဂကူမန်တအ်မွး ခရံက်မွဲခေါ်ဂ့် ဒးပါလုပ်တဲ့ ဒ်ဂွဲဝိုင်ပုင် ပိုက်ဇွော်မွဲရောင်။

ဂကူတွံဂြုပ်တရး မဝံဆိုညာတ်လဝ် ပွဲဂြုပ်တရး (နိဂရူ)

ခံက်အင် ဂကူတွံဂြုပ်တရး ဂွံဆိုညာတ်လဝ် ပွဲ (နိဂရူ)

လွေင်	ဂကူတွံဂြုပ်တရး	ဗီစကာဝွံ
၁	*Rhizophora mucronata*	
၂	*Aegialites rotundifolia*	
၃	*Excoecaria agalocha*	ဒးဇဖိုတ်မတိတ်နူတွးဇဲမွး မတ်ဂိမာန်ဇရောင်။
၄	*Sesuvium portulacastrum*	သွသွေဝ်ကေဝ် ချန်စသွမာန်ဇရောင်။
၅	*Dalbergia spinosa*	
၆	*Acanthus ilocifolius*	ဂျိတိုန်မွး စကာတွးဇဲမာန်ဇရောင်။ ဖြုံဖွံဒးမွး နကိုဇမွပဲ့တွးဇဲ့ စတ်ကိုပွိုင် ပွေတ်သရဂ်ဇရောင်။
၇	*Avicennia marina*	
၈	*Finlaysonia maritima*	
၉	*Derris trifoliata*	
၁၀	*Bruguira gymnorrhoza*	
၁၁	*Finlaysonia sp.*	သတ်ဇဲ့ ဖ်စမာန်ဇရောင်။
၁၂	*Brownlowia tasa*	
၁၃	*Avicennia alba*	
၁၄	*Aegiscerus corniculatum*	
၁၅	*Avicennia alba*	

ဩန်လုပ် နူကမ္မောန်တမ္ရာ။

ကမ္မောန်တမ္ရာကွဲကာ						
ယ္ဂုကွာန်	လွိုဟ်သိုဂိုန်	လွိုဟ်ရဲကျောန်တမ္ရာ	လွိုဟ်ဂျုင်ဂွဲကာ	လွိုဟ်ဂျုင်စက်	ဇာနိုက်	ဩန်လုပ် နူဒီဖြေန်ဇာ ၂၀၁၄ စိုကိုဂိတုမာတ် ၂၀၁၅ ပွါင်ပန်ဂိတု
အင်ဒင်	၄၉၇	-	-	-	-	၀
သ္ဒေဟ်ကြျက်	၁၆၀	၂၂	၂၃	၂၃	၂၀	၂၅၆၈၀၀၀၀
ကွာန်တိုစီ	၁၁၀	၈၆	၈၆	၁၂၆	၇၀၇	၂၁၁၅၉၀၀၀၀
သ္ဒေဟ်ဒ္ဂျူ	၂၅၀	-	-	-	-	၀
သဲကြံ	၆၀	-	-	-	-	၀
ပလိုင်သီ	၈၀	-	-	-	-	၀
အပ်ဝ်ဖအိုတ်	၁၁၅၇	၁၀၈	၁၀၉	၁၄၉	၇၂၇	၂၃၇၂၇၀၀၀၀

အတိုင်ဉးချုင်ကွာန်တံ လ်ထူးမွး ပွဲကွာန်သ္ဒေဟ်ကြျက် ရဲတမ္ရာ နံ့ (၂၂) တ္ဂတဲ့ ပွဲကိုဉးတံ ဍုင်ရပ်က သာမည (ယျိုယျို) ဂ့် (၂၃) ဖျိုက်၊ ဍုင်ရပ်က ဇုပ်လဝ်စက်ဂ့် (၂၃) ဖျိုက် နံ့ရ။ ဇာနိုက် ဇာဝက သွက်ဂံ့ရပ်ကစကာမံင်လွုဟ်ဂ့် နံ့ စိုတ် (၂၀) ရ။ ပရေင်ဩန်လုပ် ရဲတမ္ရာ (၂၂) တ္ဂ ပွါင်ပန်ဂိတု နူဂိတုဒီဖြေန်ဗါ စိုပ် ဂိတုမာတ် အပ်ဝ် နံ့ (၂၅၆ ၈၀၀ ဝ၀၀) ဇ္ကေဝ်ရ။ လွိဟ်ဩန်လုပ် အိန်ထံင် မွဲမွဲဂ့် ဒ့် (၁၁ ၆၇၂ ၇၂၇) ဇ္ကေဝ်ရောင်။

ဂကောံသုတေသန ဂံ့ဆိုဂဗသွာန်သွုက်လဝ် ရဲတမ္ရာ လွိဟ် (၈၆) တ္ဂ ပွဲကို ကွာန်တိုစီတဲ့ ပွဲကိုဉးတအ် ဍုင်သာမည နံ့မံင် (၈၆) ဖျိုက်၊ ဍုင်ဂုပ်စုတ်လဝ်စက် နံ့မံင် (၁၂၆) ဖျိုက်ရောင် လ်ထူးရ။ ဇာနိုက်ရပ်ကဂ့် နံ့မံင် (၇၀၇) ကရေက်နံ့ရ။ အပ်ဝ်ဩန်လုပ် ပွါင်ပန်ဂိတုဂ့် (၂၁၁၉၀၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ် ဒ့်တဲ့ ဗွတ်ဩန်လုပ်သွက်မွဲမွဲသွိုဂ့် ဒ့်မံင် (၂၄ ၆၀၃ ၄၈၁၃၇) ဇ္ကေဝ်ရောင်။

အပ်ဝ်ဩန်လုပ်

အတိုင်ကွောန်လဝ်သုတေသန ကပ့်လဝ်တင်နင် ပွါင်ပန်ဂိတု စနူဂိတုဒီဖြေန်ဗါ (၂၀၁၄) ဒီကိုစိုပ် ဂိတုမာတ် (၂၀၁၅) ဏံမွး၊ အပ်ဝ်မကွိုဂံ့ဩန်လုပ် နူကုအ်သတ်၊ ဝါဗူဩြဲသူ ကျေံ ကမ္မောန်တမ္ရာ (၆) ကွာန်တံဂ့် ယဝ်ပကောံထောံမွး လွိဟ်ဩန်လုပ် အတိုင်မွဲသွံဂ့် နံ့မံင် (၅၈၁၅ဖြဝ်၁၀၀၀) ဇ္ကေဝ်ရ။

ပွဲကိုကွာန်တိုစီဂ့် ဩန်လုပ်ပွိုင်မွဲသွံ လွိဟ် (၂၂၄၂၅ဖြ၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ်ဂ့် ကွိုဂံ့မံင် နူကမ္မောန်တမ္ရာရ။ ပွဲကိုကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ပွါင်မွဲသွံ ဩန်လုပ် နံ့မံင် (၁၃၈၄၈၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ်တဲ့ ကွာန်သ္ဒေဟ်ကြျက်ဂ့် ဩန်လုပ် (၁၂၄၈၉၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ်ရ။ ဩန်လုပ် လွေင်သွံ ကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ကွိုဂံ့နူကမ္မောန်ကအ်သတ်တံ ဍုင်တဲ့ ပွဲကွာန်သ္ဒေဟ်ဒ္ဂျူဂ့် ကွိုဂံ့ နူကမ္မောန်တမ္ရာတအ်ရ။ ဩန်လုပ် ပွဲကွာန်သဲကြံ၊ ပလိုင်သီ ကျေံ သ္ဒေဟ်ဒ္ဂျူတအ်ဂ့် ကွိုဂံ့နူ ကမ္မောန်တိုလွိုဉိုင်ရ။ လွိဟ်ဩန်လုပ်လွေင်သွံ ပွဲကွာန်သဲကြံဂ့် နံ့မံင် (၅၁၄၉၅၁၁၀၀၀) ဇ္ကေဝ်၊ သ္ဒေဟ်ဒ္ဂျူဂ့် (၃၁၇၀၃၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ်တဲ့ ပွဲကိုကွာန်ပလိုင်သီဂ့် ဩန်လုပ်မံင် (၁၀၇၃၄၀၀၀၀) ဇ္ကေဝ် လွေင်သွံဂံ့နံ့ရ။

ခံက်အင် ဩန်လုပ် ကွာန်နံ့ဒ်ုင် ပွဲဒေသဖါလိန်ကမ္ဘိုင်

ယ္ဂုကွာန်	ဩန်လုပ်သိုဖအိုတ် (ဇ္ကေဝ်) (သတ်၊ ကြေံ၊ က)
အင်ဒင်	၁၃၈၄၈၈၀၀၀၀
သ္ဒေဟ်ကြျက်	၁၂၄၈၉၀၀၀၀၀
ကွာန်တိုစီ	၂၂၄၂၅၆၀၀၀၀
သ္ဒေဟ်ဒ္ဂျူ	၃၁၇၀၃၀၀၀၀
သဲကြံ	၅၁၄၉၅၁၀၀၀
ပလိုင်သီ	၁၀၇၃၄၀၀၀၀
အပ်ဝ်ဖအိုတ်	**၅၈၁၅ဖြဝ်၁၀၀၀**

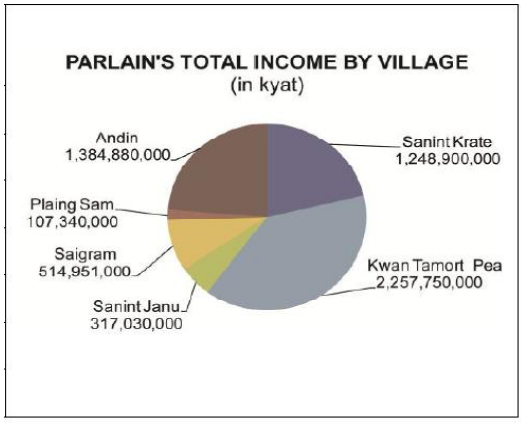

ခံက်အင် ဩန်လုပ် နူပရေင်ပိုန်ဒြပ် ဒေသဖါလိန် (ကွအ်သတ်၊ ကမ္ဘောန်က ကျော် ကမ္ဘောန်ပရေင်တိုလို့)

ကကူကမ္ဘောန်	ဩန်လုပ် သို့(၆) ကွာန် (ဇွေဝ်)	ကျိုပ်ကို့
ကွအ်သတ်	၃ ၀၀၈ ၅၂၀ ၀၀၀	၅၂%
ကမ္ဘောန်ကွဲက (တမ္ဘာ)	၂ ၃၇၂ ၇၀၀ ၀၀၀	၄၁%
ကြော်	၄၃၄ ၄၄၁ ၀၀၀	၇%
အပ်ဝ်ဖအိုတ်	၅ ၈၁၅ ၆၆၁ ၀၀၀	၁၀၀%

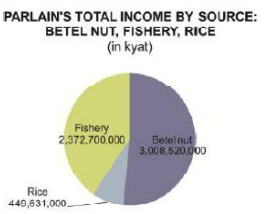

ဝင်ကွာန်အင်ဒင် ဗွဲခမ္ဘောန်

ပွဲသကွာရာဇ်ချင် (၁၂၆၀) ပွဲသကွာရာဇ်ခရေတ် (၁၈၉၇) 'နဲဝဲစိင်' ကျွိုက်ပ်တဲ့ ဂကူမန်မွဲကျွိုပ် စိုပ်ကျင် ဒွဲဝဲကွာန်အင်ဒင်လွုဟ်ဏံ စတဲ့ ပွာန်ကွာန်မံစံင်ကျင်ရ။ ဌာန်ဒေသဏံဝွံ ဂြိုပ်ဒွေဉ် ဒီတံ ဂေတ်ဗိုင်လစ်တဲ့ သီတိကရး သီပြင်စီ နွံတ်ရ။ အပွဲကို ကွောတ်ကွာန်ဂ့် အင်လှာဒွေဉ်ဂွိင်မွဲကွာ နွံတ်မံင်တဲ့ လွှောဝ်မွး (ဂစေံ) အဒိုင် (ကော်ဗတ်ဗွာ – ဌက်ကြီးဝန်ပို) တအ် ဓေ့ဝေင်ဒံင် ချာ်ကွာကိုရ။

ချာ်ကွာအင်လှာဒွေဉ်ဝွံ ဒ့်ဌာန်ဒတန် သတ်ဂြိုပ်တအ်တဲ့ ဂစေံမဏောံတံ အလုံအိုသီ မိပ်လဟိင်ဂ့ဝဲစမံင်စွ အတိုင်ပွိုင်မွဲသွံဝ်ရ။ ဂစေံမဂ့ဝဲစစွဇရေင်ကွာ ဂ့ိုင်အိုတ် ''ဂစေံအဒိုင်'' မဒ့်ရ။ သွဟိုတ်ဂစေံအဒိုင် ကျင်မိပ်မြဟ်မံင် ပွဲအင်လှာဝွံတဲ့ ယွုကွာန်ဂ့်လေဝ် ကော်ခ ဘာသာမန် ''အင်ဒိုင်'' ရောင်၊ လက္ကရဏ် ဝေါဟာဏ် ဝိပတ်အာတဲ့ ဒ့်အာ 'အင်ဒင်' ရ။

ညးမဖျော်သဇိုင် ပွဲကွာန်အင်ဒင် ကိုပ်ကွာအိုတ် (၅) အိန်ထံင်ဂ့် ဗာ်ဋးတးသ္ဆးဇုးကျော်ဂြိုပ် ခွံဗဒ့်ကျင် တိဗွ၊ ကွအ်သွဝ်တံရ။ သွက်ရဲကွာန်တံဂ့် ဂ့ဝဲစွစ လေဝဲသွာ ကရွဲ့ နူကိုစိကြျင်ချာ်ပတောက်ကို၊ လတဲ့ ဂ့ဝဲစ ရွဲ့၊ က၊ ဂတာံတအ်ကို နူကိုစိဒွေဉ်ကိုရ။ ပွဲကိုဇိုင်ကွာန်ဂ့် ဂြိုပ်ဒွေဉ်ထိုကျို့ သတ်ဂြိုပ်ဂမ့်ိုင် မယ်ံကို ပ်၊ ဒြဲ၊ ကွဲ့၊ ကွိုက်ဂြိုပ်၊ စာင်ဂြိုပ်တအ် နွံတဲ့ ကောန်ကွာန်တံ ဗက်စသတ်ဂြိုပ် ပွဲဂြိုပ်ဇိုင်ကွာန်ကိုတဲ့ ဂယိုင်တ်လမျီုအိုတ်ရ။

တိဗလးခံက်ဝါ သွဲလး သိုကို ရ့်တိတံ မချိုက်ပေင်တဗွဲမလောန်တဲ့ ဩြော်သွူဒေသဏံ တိတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ရွဲ့က ဂတာံ သတ်ချာ်တံကို စွစသတ်ဆုသတ်ဒုန်တံ သတ်ဂြိုပ်တံကို ချိုက်ပေင်တ ဗွဲမလောန်တဲ့ မွဲသွံကိုမွဲသွံ ညးကျင်မဖျော်သဇိုင် ပွဲကွာန်ဏံ ဂ့ိုင်တိုန် အရိုဟ်ဟ်သွံရ။ နူသွို (၅) မ သွိုဂ့ိုင်တိုန်တဲ့ ကွိုဒ့်ကျင်ကွာန်ဒွေဉ်မွဲရ။ ယွု ကွာန်အင်ဒိုင်ဂ့်လေဝ် ဝိပတ်အာတဲ့ လက္ကရဏအ် ဒ့်ကျင်ကွာန်အင်ဒင် စိုကိုတွဲဏအ်ရ။

ပွဲကွာန်အင်ဒင်ဝွံ ပတန်ဂံလဝ်ကွာန် ဗွတ် (၁၀၀) သွံဩြင် အခိင်ကွာတေံ ရဲကွာန်တအ် ကျောန်ဗူတိုဩြော်ကိုလေဝ် လက္ကရ သွဲပတိတ်ကွအ်ဂူ တိုကျင် တွံသတ်၊ တွံသတ်ဆုသတ်ဒုန် နာနာပြကာတံရ။ မွဲအခိင်ဓဝ်၊ ကမ္ဘောန်ရပ်တံမွာလေဝ် အံင်ဇူးကျင်တဲ့ ပရေင်ပိုန်ဒြပ် ညးချူင်ကွာန်တံ ခိဟ်တဗွဲမလောန် စဟုံဂံဂွိင် သွိုင်ဟွံဒးဋ္ဌဟ် ဘဝညးတံ ဓိဟ်ဩြိုဟ်မံင်ရောင်။

ပရေင်ပိုန်ဩပ် ကွာန်အင်ဒင် ခိုဟ်တ ဗွဲမလောန်တဲ့ လွုဟ်မွး လွိဟ်သွိ ဒ်ဟိုန် စိုကို ကြပ် (၅၀၀) မရ။ သွာကမ္ဒောန် နူကိုသ္ကျတ်လတူချင်မဗာတေံလေဝ် ဂ္ဒေဒစ္ခေ် ကွင်ဂ္ဒဒ်ကမ္ဒောန်ဗွဲမဂ္ဂိုင်ရ။

ဟိုတ်နူကို သတ်ချဉ်ဂ္ဂိုင်ဂ္ဒင်၊ တိဗ္ဘုကွအ်သွဝ်သွဲလး၊ တွံဆုတွံဒုန်တအ်ချိုပ်ခ့ ဗွဲမလောန်တဲ့ ကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ခြိုက်ပေင်သွဲလးတဲ့ မွဲအခိင်ဓဝ် ဘာသာ သာသွာ အခိုက်ကွာယေန်သွာင် ပွဲကွာန်ဝွံလေဝ် တ်တက်ဗွဲမလောန်ရ။

ဒွာဲပတန်ကွာန်။ ။ ကွာန်အင်ဒင်ဝွံ နွံတန်တ်ဒွံင် ပွဲဇိုင်ဒိုဖာလိန်တဲ့၊ နူချင်ရေဝ် တူရ္ဓအာ ဗွဲဒိုဟ်ဗာယပ်တဲ့ နွံဇမ္ရေဲ ဗွတ် (၁၆) ကီလိုမီတာ နူရေဝ်ရ။

ဂကူ။ ။ ကောန်ကွာန် တန်တ်ဒွံင်ပွဲကွာန်ဂ့် ဒ်ဂကူမန် (၁၀၀) ့ မဒ်ရ။

ဘာသာရှေ်သေ့။ ။ ကောန်ကွာန် သိုညးဖအိုတ် ရှေ်သေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာရ။ ဘာအင်ဒင် မွံ့ယ့ု ဘာရာမညနိကာယ မဟာဝိရဟာပရိယတ္တိဂ့် သိုင်ခွံပတန်လဝ် နူသက္ကရာဇ်ချင် (၁၂၆၇) တေံ ကျာ်ဇွော် (၇) ဇကု သိုပါလုပ်ကျာ်ဇွော်ပစ္စုပ္ပန် ပတန်ကျင်သာသွာရ။ ကျာ်ဇွော်အာစာ မရနက်ကို ဆဒ္ဒမဂ့် နွံယ့ု ကျာ်ဇွော်အာစာဘဒ္ဒန္တသီလဝံသဂ့် ကလိဂွံ (၆၄) ဝါ၊ အာယုက် (၈၄) ဂ့် စအာသွဝ်ရ။ ကြဂ့်ဂွံ ကျာ်ဇွော်ဘဒ္ဒန္တသီလဒ မဒ့်ကောန်ကွာန်အင်ဒင် ဆက်မင်မွဲထိင်ဒဝ်အာ ဘာတိုက်လိခ်ဂွံတဲ့ ရန်တွံကို ဂွံဇွော်မောဝ်တမ္ဆဝ်တဲ့ ပံက်ဩွာန်လိခ်ဘာပရိယတ္တိ ကုကောန်ထပို သာမဏီတံ ဗွဲမဂ္ဂိုင်ဂ္ဒင်ကို သိုကိုတွံခရ်ဒေသနာ သွက်ဒကာဘာတံ ညးဂမ္ဒိုင် ဂွံတွးဇး ပွဲအရာသာသွာရ။

ပရေင်ပိုန်ဩပ်။ ။ ကမ္ဒောန်ဝါဗ္ဘ၊ ကွအ်သတ် ကျေး ကမ္ဒောန်တမ္ဘာ၊ ပရေင်ကူသာန်သွံရာန်ဂ့် သွအဓိကတဲ့ ကျွောန်တ အိုတ်ရ။ ရဲကွာန်တအ် ကျွောန်ဂ္ဂိုင်အိုတ်ဂ့် တိုလဝ်ကွအ်သတ်ရ၊ ပွဲအလုံမွဲကွိန်ချင်ဖမာမွး ကွာန်ဇာံဂ့် ဒ်ဒွာဲပွတ်သတ် အဓိကမွဲရောင် ဟိုစဂွံရ။ သတ်ဒူရေန် မတိတ်နူဒေသဇာအ်ဂ့် ပလံင်ဖစိုပ် စိုကို ချင်လွုင် ကျေး ချင်ဇွော်ဇွော်တံ နွံရးတွဟ်ဟ်တံရ။

ပရေင်မွိဟ် (၀၊) အခိုက်ကွာဒေသ။ ။ ကွာန်အင်ဒင်ဝွံ မယ်ွကို ကိုဒါန်ဖာပ်သင်၊ သွထပိုခမီ၊ ပေါ်မ္ရီထပ်တဲ ကျေး ဂိယဲချိုတ်ဂျိုင်မွး ညးမွဲကျေးံညးမွဲ၊ ဗိုင်ကိုအရီဗင် သွိညးသွိအဲအိုတ်ရ။ ဒုင်ဒ္ဒေဲဩွောန်နူဇရေင်ကျာ်ဇွော်အွာ ဘဒ္ဒန္တသီလ (ဓမ္မာစရိယ) အိုတ်တဲ့ ဒက်ယွန်လဝ် 'ဂကျေဲချိုတ်ဂျိုင်၊ ကို၊ စုတ်ယ္ကေဲဩြန်ညးသ္ကအ်တဲ့ သိုကိုရာန်လဝ် 'ကွိစက်ပလံင်ကမ္ဘဌာန်၊ (ဗွာကော် နိဗ္ဗာန်ယာဉ်) မွဲဖချိုက်ရ။ ပါန္ရဂ့် ပွဲသွဲ (၂၀၁၂) ကောန်ကွာန်ဂမ္ဘိုင် စုတ်ယ္ကေဲဩြန် ညးသ္ကအ်အိုတ်ပွန်တဲ့ ရန်တွအ်ကို ဂွံရံင်စံင် ပရေင်ထတ်ယုက်ညးချိုင်ကွာန်တဲ့ ထပ်ရာန်လဝ် ကွိစက်ပလံင်မွိဟ်ယဲ မွဲဖချိုက်ရ။

ပရေင်ပညာ။ ။ ကွာန်အင်ဒင်ဝွံ သ္ဃံနူသွဲ ၁၉၅၉ တဲ့ စပ်က်ဩွောန်ကွင် ဘာတန်မူလရ၊ စိုပ်သွဲ ၁၉၉၆ ဂ့် သ္ဘင်ပ္ဂိုန်ကဆ်ံင် ဘာတန်လ္ဒောဝ်တဲ့ ပွဲသွဲ ၂၀၁၂ ဂ့် ဟိုတ်နူလွိဟ်ကွးဘာဂ့်ဂိင်ကွင်တဲ့ သ္ဘင်ပ္ဂိုန်စိုကိုကဆံင်တန်သ္ဘင်ရ။ သ္ဘောင်နူဂ့် တွဟ်န သွေဲထိင်ဒင်အာ ယေန်သွာင်အခိုက်ကွာ ကျေး အရေဝ်ဘာသာမိဂကူဇကုတဲ့ ပွဲသွဲ ၁၉၇၁ ဂ့် စပ်က်ကွင်ဘာ ကောန်ဂကူမန်ရ။ ဟိုတ်နူကို ပရေင်အထံက်အပင် နူကိုဗော်ချင်မန်တွိတဲ့ ဘာကောန်ဂကူဂ့် ပြေပြိင်အာမံင်တဲ့၊ စိုပ်သွဲ ၁၉၈၅ သ္ဘင်ပတိုန် ကဆံင်တန်လ္ဒောဝ်၊ သွဲပေင် ၂၀၀၀ ဂ့် ထပ်သ္ဘင်ပတိုန် စိုကို ကဆံင်တန်သ္ဘင်ရ။ ဟိုတ်ဂ့်ရ ဘာတန်သ္ဘင်အလိုသီ ကျေး ကောန်ဂကူမန်ဓမွဲ့ သွောတ် (ဩွောန်) ခွံစိုန်ရ တွဟ်ခြာမံင် ညးသ္ကအ်ကိုလေဝ် ပွဲကွာန်အင်ဒင်ဂ့် ဘာတန်သ္ဘင် နွံမံင်စဓါဘာရ။

ပရေင်ထတ်ယုက်။ ။ ပွဲသွဲ့ (၁၉၈၈) ဂှ် နူကိုအလိုအသီ ခါန်ကွက်နင်ကို အာစာမျော့ (အရံ) စင်ပွတ် (အရံသားဖွား) နွံမွဲတ့တဲ့ ပွဲသက္ကရာဇ် (၁၉၉၂) ဂှ် သိုင်ခွံကို ခဒမ်ကိုဂဉ့ (ဆေးပေးခန်း) မွဲခဒမ်တဲ့ ခါန်ကွက်ကို အာစာမျော့စင်ပွတ်အလိုအသီမွဲပေင်ရ။ ပါနူဂှ် အွာဂဉ့နူကိုဇော်ချင်မန်တ့ိတအ် ရံင်စံင်ပရေင်ထတ်ယုက်ညးချင်ကွာန် နူကို သက္ကရာဇ် (၁၉၉၂) တော်ရ။

စမြိုင်သာသနိကဂမ့ိုင်။ ။ လောန်ကွင်သွဲ့ကွံ့ပြင်ငတော် အဃောပတန်ကွာန် ဆိုစုတ် စေတီတြေံမွဲတ့ွင် မလိုလာ်မံင် ပွဲကိုကုန်ဒိ ဗံက်ကွာန်တဲ့ ကျေင်ဗဂိုလဟိုပတိန် ကွင်ရ။ အပွဲကိုပါင်ဂံင် လုပ်ကွာန်ဂှ် ရန်ကို ပေင်သက္ကရာဇ် (၂၅၀၀) တဲ့ နဒဒ့်စွတ်သမ္မိ ဒက်ပ္ပန်လင်ကျာ်စေတီ (၂၅၀၀) မွဲတ့ွင်ပ္ပန်ရ။ ကျာ်စေတီတြေံတြေဟ်တအ်ဂှ် ထွးမံင်လျးရောင် ညးဇွော်တမ့ာတအ် ဟိုကးမံင်ရ။

ပရူရှင်စက်ချုးတံ့ ပ္ဍိတ်ပွတ်ခါတ်လလီ ပ္ဍိုင်ချုင်ရေဝ်

ပွဲသွံ (၂၀၁၄)၊ ဂိတုစုပြီ စွတ်တွဲ (၂၅) ဂ့် ညးစွးကမွဏီတိုယိုထဲတအ် သွက်ဂွံသိုင်ခွံရှင်စက်ချုးတံ့ဂ့် စိုပ်ကျုင်ဒေသဖာလိန်ရ၊ ကိုန်အစီဇန် ရှင်စက်ချုးတံ့တိုဏ် သွလဝ်ဒတန် တဲ့ဒှအာရ၊ သွက်ဂွံသိုင်ခွံရှင်စက်ဏအ်ဂ့် ဒးကေတ်တိ ဗ္ဒတ် (၅၀၀) စုကဏောင် ညးစွးတိုယိုထဲတအ် ဟိုကိုရဲကွာန်အင်ဒင် တအ်ရ။

သွက်ဂွံသိုင်ခွံအာ ရှင်စက်ဂ့် နူကိုကမွဏီ ပတိုန်လဝ်လိက် ကုဋ္ဌာနဝန်ဇွော်ဓာတ်လလီ တဲ့မဲင်ရဂ့် လက္ကရံဏအ် ကောန်ကွာန်တံ ဂွံတီကေတ်တဲ့ ကွာန်အင်ဒင်ဂ့် သွးဟွံက ကွာန်နွံတန်တမဲင် ပွဲတံဒိုဖာလိန်ဖအိုတ် ဒွာဲလိုဟွံဟို သိုင်ခွံရှင်စက်ချုးတံ့ဂ့် ဒုင်တဲဟွံမာန်တဲ့ ဒစိုဒစးကျုင် အဆက်က်ရ။

ဒွာဲရန်လဝ် သွက်ဂွံသိုင်ခွံရှင်စက်ခုံဂ့် ဇိုင်စီသွေဟ်ကြုက် ဒှ်ဒွာဲ တိဝါဗူ၊ တိလတာစီ ဇွော်သွဲလးတ ဗွဲမလောန်ရ။ သွက်ဂွံသိုင်ခွံရှင်စက်ချုးတံ့ ကျော် စမြိုင်နာနာ (အဆောက်အဦများ) ဂ့် ဒွာဲဝွံ နွံပွိုက်ကို တိကွေဲကွေဲကို၊ သိုင်ခွံဒဒန် သွေဟ်ကွစ်မွဲတ္ဂုင်တဲ့ ဇက်မ္ဘောပ်နင်ချုးတံ့ နူချုင်သ္ဍာင်ဂမ္ဍိုင်ရောင်။ ဟိုတ်ခုံဂ့် ယဝ်ရ သိုင်ဒဒန် သွေဟ်ကွစ်မွး ဇုက်ဥာ်(စီ) ပြိုင်အာမာန်တဲ့ သတ်ဥာ်ဂမ္ဍိုင်လေဝ် လိုလာ်ပါဒကွံကျက်အရောင် ရဲကွာန်တံ ဒှ်ဒဝိင်ဗွဲမလောန်ရ။

ပွဲဂိတုမာတ်ချ (၂၁)၊ သွာံ (၂၀၁၃) ဂ့် ကမွဏီတိုယိုထဲ ကို ဌာနဝန်ဇွော်ဓာတ်လလီကွိန်ချုင်ဗမာတံ ဂွံတင်တုပ်စိုတ် ဓဝ်ပလိုဟ်(နာလညျမှုစာချွန်လွှာ) (M.O.U) တဲ့မဲင်ကိုလေဝ် ညးချုင်ကွာန် ဟွံမွဲပွိုက်ဂိုရှင်စက်တွံချုးတံ ထွုးကျုင်ဆန္ဒ၊ ဒစိုဒစးကျုင်ဒွံင် စိုကိုတွဲဏအ်ရ။

ကောန်ကွာန် ဒေသဖာလိန်တအ် သွးဟွံက ညးတာလျိုင်တံလေဝ် ကိုကျုင်ဖြဟတ ကုပရေင်ဒစိုဒစး (ရှင်စက်ချုးတံ့) ဏံရ။ ပွဲစွတ်တွဲ (၁၄) ဂိတုဒီဖြေမ်ပါ၊ သွာံ (၂၀၁၄) နူဂကောံရေင်တ္ဂုင်ပရေင်မွိဟ်ချုင်ရေဝ် ကျွိုက်ပ်တဲ့ ဖြဟတ်မွိဟ် (၄၀၀) တ္ဂ ကွာ်ဇက်ဂ္ဍေဲ အဒေါဝ်ချုင်ရေဝ်တဲ့ ထွုးဆန္ဒဒစိုဒစး ရှင်စက်ချုးတံ့ရ။ ပွဲဂိတုဂျာန္ဒဝါရီ၊ သွာံ ၂၀၁၅ ဂ့် နကို ဗော်ချုင်မန်တွိလေဝ် သွဟိုတ်ကိုကိုန် အစီဇန်ချုးတံ့ဝွံတဲ့ ဂွိင်ကိုအကာဲအရာ ပရေင်ချုင် ဟွံညိဉ်ဝတ်ကို၊ ကမွဏီတံ ကျောန်ဓိုတ်လဝ် ပရေင်စိုဒ္ဒာ ပရေင်ဇိုကပိုက်ကု ပ္ဒိပ္ဘုသဘာဝ ဗွဲမရုံဂပ် ဟွံမွဲကို၊ ထံက်ဂလာန်ကို ပရေင်ဒစိုဒစး (တံ့ချုး) သာ်ဝွံ ပ္ဒိုတ်လဝ် လိုက်လလောင်တြုးရ။

ဂိတုသေပ်တေန်ပါ၊ ၂၀၁၄ ဂ့် "ပွမလူတ် ကိုန်အစီဇန် ကြုက်ဒှ်မာန်" (စီမံကိန်းဖြစ်နိုင်ချေလေ့လာမှု) တဲ့ဒှ်ကျုင်တေံဂ့် ဟိုတ်နူအခိင်တွဲ လူတ်ဓက်အာတဲ့ နကိုအလိုသီတွိုရုးချုင်မန် ဗဒေါအ်ကွဲ့ ကမ္ဘောန်ကမွဏီရ။ ပေါထွုးဆန္ဒတံ မံက်ကျုင် အဆက်က်ကိုလေဝ် ပွဲစွတ်တွဲ (၉) ဂိတုအေပရေဝ် သွာံ ၂၀၁၅ (၉/၄/၂၀၁၅) ဂ့် နူကိုကမွဏီတိုယိုထဲ ကေတ်တင်တုပ်စိုတ်ထွက်စွတ်တဲ M.O.A ကု ဌာနဝန်ဇွော်ဓာတ်လလီကွိန်ချုင်ရ။ သွက်ကိုန်အစီဇန်ဝွံ ခုံတအ် ဒုင်ဖအိုတ်ဩြန် ဒဝ်ဌာအမေရိကာန် (၂၈၀၀၀) ပြကောတိကိုင့်တဲ့ သွက်ဂွံသိုင်ခွံကို၊ နဲကဲပညာဂ့် စကာဩြန် ဗ္ဒတ် (၂၃၀၀၀) ပြကောတိကိုင့်ဒဝ်ဌာ၊ သွေဟ်နူဂ့် သုင်စေဲအာပရေင်ထံက်ပင် စပ်မဲင်ကို ကမ္ဘောန်တအ်ရောင် ဂးရ။ ကိုန်အစီဇန်ဝွံ နကိုဩြန်ဒလေံ (၇၅) ကျိုပ်ကွံ၊ သွေ့မဲင် (၂၅) ကျိုပ်ကွံဂ့် ရေင်တ္ဂုင်အာ နကိုပရေင်ပံင်တောဲ ဒုင်စသိုင် ဂုဏ်ဖိုတုပ်ရောင် ဟိုဂးလဝ်ရ။

၁။ တင်နင် ကိုန်အစီဇန်ရှင်စက်ချုးတံ့ ပ္ဍိတ်ပွတ်ဓာတ်လလီ (ရေဝ်) ဂ့် ကံက်နုက်နူ လိက်ဒုင်စီရေင် လူတ်ပရေင်ပြုပြေင်ပ္ဍိပ္ဘုသဘာဝ - ERM-Saim သွက်ကမွဏီတိုယိုထဲ၊ မကျောန်သွလဝ် ပွဲဂိတုဖေဖဝ်ဝါရီ သွာံ ၂၀၁၄ ရ။ လိက်ဒုင်စီရေင်ဝွံ ပွဲကွိန်ချုင်ဗမာဂ့် စကာချုးတံ့တဲ့ ပ္ဍိတ်ဖြဟတ်ပွတ်ဓာတ်လလီ ကြုက်ဒှ်မာန်/ ဟွံမာန် လူတ်လဝ်ကို၊ သိုကို တင်နင် လိက်ပရိုင်တအ် ပ္လေ့ဝံပ္လေ့ဝ်တဲ့ ဓမံက်ထွုးလဝ်ရ။

ညးချုင်ကွာန် (၆၀၀၀) ပြင်ထူးဆန္ဒဟွံမွဲပွိုက်ကိုရုင်စက်ချးတွံ

သွက်ရုင်စက် သွေံဂေတ်အာပျိုင် (၃၀) သွံမာန်ဂ် ဒးရာန် ချးတွံ နူချုင်အေန်ဒဝ်နီယှာ ကျော် ချုင်တွဟ်ဟ်တအ် ရန်လဝ်တဲ့ တွံချး လျိုင်တာန် ဗွတ် (၄) ပြကောဍိကိုဍ် ဒးကေတ်ရ။ အခိင်သိုင်ခွံဂ် လအ်ဗွတ် အကြာ (၄–၆) သွံမာန်တဲ့၊ စိုပ်သွံ ၂၀၁၉ တေံမှ နကိုရုင်စက်ဂ် စတ္တိတ်အာ ပွတ်ဓာတ်လလီမာန်ရောင်။

ပရိုင်ကမွဏီ ထပက်စွတ်တဲ M.O.A ဂ် ဗျာပ်တြးတိတ်အာ အကြာညးချုင်ကွာန်တအ် ဗွဲမပြဟ်ရ။ ပရေင်ထွက်စွတ်တဲဂ် ''ဟွံဒးကေတ်တင်တုပ်စိုတ် ဆန္ဒညးချုင်ကွာန်တံ မွဲသဉ် ဆက်ဓမံက်အာရုပ်ရ ကိုန်အစီဇန်ဏာအ်ဏောင်'' နူကို ကမွဏီတိုယိုထဲ ဟိုတ္တိတ်သဉ်ဏာအ်တဲ့ ကောန်ချုင်ကောန်ကွာန် ဒေသဖာလိန် ကျော် ညးချုင်ကွာန် ဂကူမန်တအ် ဒးအမ်သဝ်ရ။

စွတ်တွရဲ (၉) ဂိတုမေ သွံဘံ (၂၀၁၅) ဂ် ဒါရိုက်တာကမွဏီတိုယိုထဲ မွံယ့ဂျ Hironobu Iriya ကျော် ရဲကမွဏီတံ စိုပ်ကျင် ဘာအင်ဒင်တဲ့ ဒါရိုက်တာ ကမွဏီ ညးတေံဟိုကို ကျာ်ဇွော် ဒဒ်ရ "ဟွံကေတ်တင်တုပ်စိုတ် ဆန္ဒညးဒေသတအ်တဲ့ ထပက်ကွဲစွတ်တ် M.O.A ဂ် ညးတေံဒုင်ဝန်" သဉ်ဝွံ ကျာ်ဇွော် ကလေင်ဟိုထူးရ။ လောန်ကျင် ဂိတုစုပြီ သွံဘံ ၂၀၁၄ တေံ ဗီရုပ် သွလဝ်ကောံဓရီကို၊ ဂိတုဒီဖြေမ်ပါ၊ ၂၀၁၄ ဗီရုပ် သွလဝ်ကောံဓရီ ပွဲကျာ်ဒိုတွံဖြာတ်တေံကို၊ အစီအဇန်လွတ်လဝ် ရုင်စက်ချးတွံ ပွဲချုင်ဂျပါန် ကျော် ချုင်သေံတအ်ဂ် စကာတဲ့ နကိုကမွဏီတိုယိုထဲ သွက်ဂွံကလိဂွံ လိက်ကသုက် M. O. A ရောင် သောင်ကလးရ။

ယဝ်ရသိုင်ခွံရုင်စက်မွး ပွဲဒေသမွဲမွဲ နူအကြာ (၅၀၀) မီတာစိုကို (၁) ကီလိုမီတာဂ့်၊ ကွာန်မွဲကွာန်ကိုစောဝ်ကြုက်ဒးနွံမွဲရောင်၊၊

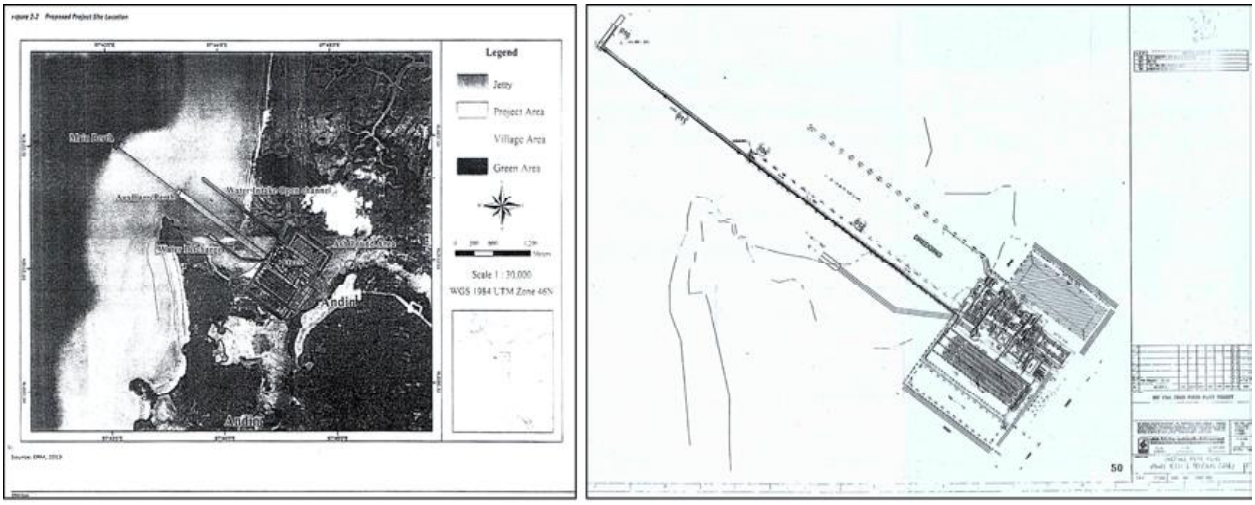

နကိုကမွဏီ ကိုလဝ်ကသပ် ပရူကိုန်အစီဇန် (ERM-Saim) ပွမလူတ်ပရေင်ပြုပြေင် ပွိပ္ပူသဘာဝမွး ပွဲကိုဆုံတအ် လူတ်လဝ် ကိုန်အစီဇန် ကြက်ဒှ်မာန် (ဖြစ်နိုင်ချေလေ့လာချက်) တဲကျင် နူဂိတုသေပ်တေန်ပါ၊ သွဲ ၂၀၁၄ ဂှ် ဓမံက်ထူးလဝ်အတိုင်သွဝ်ရ။

- ရုင်စက်ချးတံ့ ပ္တိတ်ဖြဟတ်ပွတ်ဓာတ်လလီ (၁၂၈၀) မီဂါဝါပ်ဂှ် ရုင်စက် ဒှ်ဓါမတဲ့ မွဲမတော့် ဖြဟတ် (၆၄၀) မီဂါဝါပ် ပ္တိတ်ကိုဓာတ်လလီရောင်။
- ဗ္ဂိုက်သမွဲ့ ရုင်စက်ဂှ် သမွဲ့ဆုံ (၁၅၀၀၀၀၀၀) မီတာပန်ကွင် (၀၂) ၅၀၀ စုက ရောင်။
- အခိင်ကာလ သိုင်ခွံ့ လအ်ဗွတ် (၄၇) ဂိတုမာန်တဲ့ ဒးစကာ ကောန်ကမ္ဒောန် (၃၈၅၀) တ္ဒရောင်။
- ချးတံ့တံဂှ် ဒးဇက်ပ္ဒုပ်နင် နူချုင်သ္ဒောင်တေံတဲ့ နူအေန်ဒဝ်နီသ္ဒုဂှ် (၆၀%)၊ အဝ်သတြေလျ (၂၀%)၊ အာဖရိကသ္ဒုင်ကျာ (၂၀%) ရောင်။
- နူကို ရုင်စက်ဏာအ် မွဲသွံမွး ဒးစကာချးတံ့ လျိုင်တာန် နူ (၃၁၅) စိုကို (၄၁၅) ပြကောဒိုကိုဒ့ရောင်။
- သွက်သွေံဗဂံက် ရုင်စက်ဂှ် မ္ဒးန်ဒွိုက်ချာ်စီ၊ မွဲနာဦမွး (၂) ကိုဒ့ ကုဗမီတာရောင်။
- သွက်ဂွံ ပက်ကြာတ် ချးတံ့ပ္ဒန်ဂှ် မ္ဒးသုင်စေဲချာ် မွဲနာဦမွး (၉၆၀) ကုဗမီတာ၊ ချာ်တအ်ဂှ် နူကိုချိုက်ပ္ဒိုင် အဝီဇ် (၀၂) ချာ်ဖြဲ မခြိုင်စွံလဝ်ရောင်။
- အခိင်ကာလ သိုင်ခွံ့စမြိုင်နာနာ (အဆောက်အဦများ) ပ္ဒန်လေဝ် မွဲနာဦမွး ဒးစကာချာ် (၁၆၀၀) ကုဗမီတာတဲ့ ချာ်တအ်ဂှ် ပွဲဒ္ဒဲကိစွကမ္ဒောန်တ္ဒဟ်ပ္ဒန်လေဝ် စကာအာကိုရ။ ချာ်တအ်ဂှ် ချာ်ပ္ဒိုင်အဝီဇ် (၀၂) ချာ်ဖြမခြိုင်စွံလဝ် တအ်ဂှ်ရ။
- ဗ္ဂိုက်သမွဲ့ကိုန်အစီဇန်ဝွံ့ နူကို (၅၀၀) မီတာ စိုကိုမွဲကီလိုမီတာဂှ် ကွာန်မွဲကွာန် ကျော် ကြုင်မွဲတ္ဒုင် ပါလုပ်အာ အပွဲဂှ်ရောင် သဂ်ဝွံ ဓမံက်ထူးလဝ် ပွဲပွမလူတ်ကိုန်အစီဇန် ကြက်ဒှ်မာန် ဂှ်ရ။

ပရူဒဒှ် ကတိုဒှ်လွေင်ဉ် (စနူ ၂၅၊ ဝ၄၊ ၂၀၁၄ စိုကို ၁၅၊ ဝ၅၊ ၂၀၁၅)

ဂိတုစ္ပြီ (၂၅) သွဲ ၂၀၁၄။ ။ နူကိုကမွဏီတိုယိုထဲ ဆိုဂဗ ကညးဒေသအင်ဒင်တအ်တဲ့ သောင်ထူးကို ပရူရုင် စက်ချးတံ့ရ။ ဟိုတ်နူညးဒေသဗွဲမဂ္ဂါင်တအ် ဟွံဒဂ္ဂပ်အိုတ်တဲ့ ဟွံတုပ်စိုတ်ရ၊ ညးတအ်ဟိုဂှ် ပရောကိုန်အစီဇန်ဆုံ့ ဆုံ့သောင်ကလးကို ဟွံချိုက်ပေင်ပုဟ်ဂးရ။

ဂိတုမေ (၁၄) သွဲ ၂၀၁၄။ ။ ဂကောံမှာဇန် ပွဲတ္ဒိုရုးချုင်မန် နဲသိုတိင် ကွိုက်ပ်တဲ့ ဌာန်ကောံသွတ်မန်၊ ဂကောံမှာဇန် ချုင်ရေဝ် ကျော် ညးဒေသအင်ဒင်တအ် ဒစိုဒစး ကိုန်အစီဇန်အိုတ်ရ။ နူကို ကိုန်အစီဇန်ဏံ ဒးဇိုကပိုက်ကို သတိုတိ သတိုကျာ တံ ဟွံသ္ဒုးဇူး၊ ပါန္ဒဂ့်ပ္ဒန် ပွိပ္ပူသဘာဝ လိုလဉ်အာရောင် သွက်ဂွံကွေ့ငထပက်စုတ်အဇာ ဒှ်ဟွံမာန် ဟိုဂးအိုတ်ရ။

ဂိတုကျောန် လွာ်မံက် သွဲ ၂၀၁၄။ ။ နူကောန်ဂကောံရေင်တ္ဒုင်ပရေင်မွိဟ်ချုင်ရေဝ် (YSS) တအ် ဖြဟတ်လွိဟ် (၁၀၀) တ္ဒုပြင် ဒဒှ်ရ "ဟွဲပွိုက် ရုင်စက်တွံ့ချး" ကျောန်သွ ပရေင်ချီဒရာင်ကို၊ သိုကို ပရအ်တွးလိက် (လက်ကမ်းစာစောင်) ကိုပညာ ပရူဟိုတ်ဖို ရုင်စက်ချးတံ့ရ။

ဂိတုကျောန် (၈) သွဲ ၂၀၁၄။ ။ ညးစွး သွိုကွတ်တ္ဒိုရုးချုင်မန် ဒံက်တာအံင်နာင်ဥူ (တ္ကုံခွဲင်) ဧှ်စိုပ်ကွုင် ကွာန်အင်ဒင် ဆိုဂဗကု ညးချုင်ကွာန်တအ်၊ ခမီသင်တအ်၊ သွဲဒပ္ဒိုင်ချုင်ဂမ္ဒိုင်ရ။ အပွဲကိုပေါဆိုဂဗဂှ်

ညးကောတ်ဆန္ဒရဲကွာန်တအ် နကိုမာဲပျာ်က် သွတ်ဆုံမံက်ကျင်ဂ် ညးမဒစီိဒစး မာဲ(၂၀၆) မ၊ ညးမထံက်ဂလာန် မာဲ (၄) မ၊ ညးမံင်လျောဝ် မာဲ (၆) မရ။

ဂိတုသေတ်တောန်ပါ (၅) သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ မွိဟ်နူကိုကမွကီ ဗလးလဝ် 'လွတ်မံင် ကိုန်အစီဇန်ကြက်ဒှ်မာန်' ဂ့် နူကိုရင်သ္ကျိပ်အုပ်ခုပ်နာနာ ခရိုင်မတ်မလို ပလံင်ဗစိုပ်ကု ရင်သ္ကျိပ်အုပ်ခုပ်ချင်ရေဝ်တဲ့ "ပွမလွတ်ကိုန်အစီဇန်ကြက်ဒှ်မာန်"ဂ့် တွဲလက္ကရ်အိုတ် ၂၀၁၄၊ ဂိတုဂျူလဲ (၂၀) လောန်ဧက်အာရောင် ကိုလဝ်သမ္တိုရ (ဒဒှ် ဗဒေါ်ထော်ရ)။

ဂိတုဒီဇြေမ်ပါ (၁၄) သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ နူကိုညးချင်ကွာန် အင်ဒင်တအ် ဖြဟတ် (၄၀၀) တ္၊ ကျင်စိုပ်ပံင်တောဲ ကရော် ဂကော်ရေဝ်တ္ငင်ပရေဝ်မွိဟ်ချင်ရေဝ်တဲ့ ဒဒှ်ရ ဟ့ံမွဲပွိက်ကို ရင်စက်တံ့ချးဂ့် ထွးဆန္ဒ လ္ဟာချင်ရေဝ်အိုတ်ရ။

ဂိတုဒီဇြေမ်ပါ အဒေါဝ်ဂိတု၊ သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ ကမွဏီတိုယိုထဲ ရဲန့်ကေတ် ညးဒေသ၊ ညးစွးသွိုကွတ်တွိုရး ကျော် အ္စာပရိုင်တအ် ဖအိုတ်(၁၀) တ္ဒတဲ့ ပလံင်ဗစိုပ်ဏာချင်ဂျပါန်၊ ချင်သေံ ကိုအာလွတ် ပရ္ဏရင်စက်ချးတဲ့ အတိုင်ဆုံတအ်ဟိုအးဇွးရ။

ဂိတု ဒီဇြေမ်ပါ (၂၂) သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ ကောန်ဒေသဖာလိန် ကျော် ခမီသင်တအ် ဗွတ် (၃၀) တ္ပြင်၊ တိုန်အာ ကွောတ်စီရေဝ် ဒွဲဒွာန်ဂအုပ်ဗဟို ဗော်ချင်မန်တွိရ။ ဆိုဂဗကု ကမ္မတီကေင်ကာဗဟိုတအ်တဲ့ သွာန်လစ့်စိုတ်ဗော်ချင်မန်တွိ လ္ဟာကိုန်အစီဇန်ရင်စက်ချးတဲ့ရ။

ဂိတုဒီဇြေမ်ပါ (၂၇) သွံ၁ ၂၀၁၄ ။ ။ ညးဟ့ံမွဲပွိက်ကို ရင်စက်တံ့ချးတအ် သွက်ဂံ့ဒစီိဒစးဂ့် ညးဒေသတအ် ဗွတ် (၅၀၀) တ္ပြင် ပံင်ကော်ထပက်စွတ်တဲအိုတ်ရ။ မွဲအခိင်ဓဝ် လွဉ်ရဲကမွဏီတအ်လေဝ် ကျောန်သွကော်ခရီ ပွဲကျာ်ဒိုတံ့ဗြာတ်တေံ သောင်ကလးထွးကို ပရ္ဏရင်စက်ချးတဲ့အးဇွးစကာနဲကဲပညာ ။ဆူ ခုံရ။

ဂိတု ဒီဇြေမ်ပါ (၂၈) သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ တွဲသွတ်မန် အလန်တတိယ ကျောန်သွ ပွဲပွိုင်ချင်မုဟ်ချင်၊ ကွာန်သွေဟ်ဗွဝ်ဂ့် နကိုဌာန်ကော်သွတ်မန်တအ် ဒစီိဒစး ရင်စက်ချးတဲ့ ပ္လိတ်ပွတ်ခါတ်လလီရောင် လလောင်ဗြးပ္လိတ်ရ။

ဂိတုဒီဇြေမ်ပါ (၃၀) သွံ၁ ၂၀၁၄။ ။ နူကိုဗော်ချင်မန်တွိ၊ ခရိုင်ထဝါ ဥက္ကဋ္ဌခရိုင် နဲဒဲအံင်မ္ရိ၊ ညးအုပ်ကာခရိုင် နဲဒကျိုဗြာန်၊ သ္ကျိပ်တံဒပ်လွိဟ် (၂) ဒုသ္ကျိပ်ဗိုလ်ဇွော် နဲဒဖာတာမာန် ကျော် ဂကော်ရင်တအ် ဗွတ် (၂၀) တ္ပြင် စိုပ်ကျင်ကွာန်အင်ဒင်တဲ့ ဆိုဂဗကု ရဲကွာန်အင်ဒင်တအ်ကို၊ ဂကော်သမဂ္ဂဒေသဖာလိန်၊ ဂကော်ရေဝ်တ္ငင်ပရေဝ်မွိဟ်၊ ဂကော်သွတ်ဗွံလိက် (အလင်းအိမ်စာဖတ်အသင်း) ချင်ရေဝ်တအ် ဖအိုတ်ပံင် လွိဟ်ဗွတ် (၆၀၀) တ္ပြင်ဝ်ရ။ နကိုဗော်ချင်မန်တွိဂ့် စပ်ကို ဒစီိဒစး ရင်စက်ချးတံ့ဂ့် ထံက်ဂလာန်တဲ့ ဒတူလိုင်အာ အတိုင်ဆန္ဒ ညးချင်ကွာန်တအ်ဏောင် ဟ့ိုပ္လိတ်ဏာရ။

ဂိတုဂျာန္နဝါရီ သွံ၁ ၂၀၁၅။ ။ ဗော်ချင်မန်တွိ ကျော် ဒပ်ပွာန်ဗွးစးကောန်ဂကူမန်တအ် ဟိုတ်နူ 'အကဲအရာပ ရေဝ်ချင်ကွာန် ကွိုဒြ်မံင် တွဲဏအ်ဂ့်တဲ့ ကိုန်အစီဇန်တအ် ကျောန်ဟ့ံထေက်ဏီ' လလောင်ဗြးပ္လိတ်ရ။

ရင်ဗွိုင်အပွဲချင် ဗော်ချင်မန်တွိ မဖျေါလဝ်သဇိုင်လ္ဟာချင်မတ်မလို၊ ညးတာလျိုင်ဖောအ်ဖြေဝ် နဲဟံသာ ဗိုန်ခိုင်(ကမ္မတီဗဟို–ဗော်ချင်မန်တွိ) ဟိုကိုဌာနပရိုင်စုရာဝတီ ပွမကိုအခေါင်ကိုန်အစီဇန်ဂ့် ဒ့ိပွမဖံက်ပ္ကဝ်စေဝ်ပွောန်ဗော်ဏောင် ဟိုတဲ့ ဟိုတ်ဆုံပိတင်ဂ့်လေဝ် ညးဟိုလဝ်အတိုင်သွဝ်ဝွံရ။

၁) ဟိုတ်နူ ကိုန်အစီဇန်ဇွော်ဇွော်တဲ့ တ္ငင်လအာ ပရေဝ်ချင်ကွာန် ဟ့ံညိဝ်ဝတ်သွက်ဂံ့ဒှ်မာန်။

၂) ဆေဝ်စပ်ကိုကိုန်အစီဇန်တဲ့ ပွမသိကွိုကု ညးချင်ကွာန်ဒေသတအ်ကျော် ခမီသင်တအ် ဗွဲမရုံဂပ်ဟ့ံမွဲရ၊

၃) ဆေဝ်စပ်ကို ပွိပ္ဟုသဘာဝတဲ့ စိုကိုဗော်ချင်မန်တွိ ဒုင်တဲပြေစိုတ်ဂ့် လူတ်ကိုလဝ်ဟ့ံမွဲရ။

ဂိတုဂျာန္နဝါရီ (၃၀) သွံ၁ ၂၀၁၅။ ။ နကိုဂကော် 'ဌာန်ဒတန်ဒက်ပ္ဂန်အခေါင်အရာမွိဟ်အပွဲချင်မန်' ဂ့် သွဟိုတ်ကို ကိုန်အစီဇန် ရင်စက်ချးတဲ့ ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပ္ပတ်ခါတ်လလီဂ့်တဲ့ ပရ္ဏပဋိပက္ခ ကွိုဒြ်မံင်အကြာညးချင်ကွာန်ကို ကမွဏီ၊ ဇီကပိုက်မံင်ကို ပွိပ္ဟုသဘာဝတံတဲ့ စွတ်သမ္တိ ပ္လိန်ထွးလဝ် (ရုပ်ရှင်) လလအ် ပွိုင် ၃၈ မိနေစ် နကိုယ္ဟု **"နိဒါန်"** မွဲသကုတ်ဂ့် တြးပ္လိတ်လဝ်ရ။

ဂိတုဂျာန္ဒာဝါရီ–ဖေဖဝ်ဝါရီ သွံ့ ၂၀၁၅။ ။ ညးမထံက်ဂလာန်ကိုန်အစီဇန် မွဲဂကော်ဆောတ်တအ် ဖွဲ့ဒံကံက်ကေတ်စွတ်တဲ နူကိုညးဒေသတအ်ရ။ စိုန်ဂ့်လေဝ် ညးမဒးဒုင်ထွက်ဏာ စွတ်တဲတအ် ဟွံတီလဝ် ပရူပတိုန်ရောင် ဂးရ။

ဂိတုဖေဖဝ်ဝါရီ (၄) သွံ့ ၂၀၁၅။။ ပွဲကိုသွံ့ ၂၀၁၄ ဂ့် သွက်အလုံမွဲကွိန်ချင် ဒးသုင်စောဲတလဝ် ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် ဖွတ် (၃၉၇၀) မဂ္ဂါဝပ်တဲ့၊ ပွဲသွံ့ (၂၀၁၅) ဏာအ်မွး ဖြုတတ်ပွတ် ဖွတ် (၂၅၀၀) မဂ္ဂါဝပ် ထပ်တဲ့ ဒးသုင်စောဲရောင် ဌာနဝန်ဖွော်ဓါတ်လလီကွိန်ချင် ပတိတ်လလောင်လဝ်ပရိုင်ရ။ အလုံမွဲချင်ဗွာမွး ပွဲကိုဒေသတွဟ်ခြာ (၁၀) ဒွဲ့ဲ (ပါသို ပွဲပွိုင်ချင်ရေဝ်) တအ်ဂ့် သိုင်ရုင်စက်ချးတံ့တဲ့ ဆက်ပတိတ်တ ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် အပ်ငဖအိုတ် ဖွတ် (၁၃၁၀၀) မဂ္ဂါဝပ်ရောင် ရန်လဝ်နွံရ။ ယဝ်အခါရ သိုင်ဗဒ့်တ ရုင်စက်ချးတွအ် ပတိတ်ဖြုတတ်ပွတ် တဲ့ဒ့်အာမွး နူကိုရုင်စက်ဂ့် ဓါတ်ကာဗေါန်ဒိုင်အံက်သာ် ဖွတ်လျိုင်တာန် (၉ဖာဖ) ပြကောဒိုကိုဋ္ဌ ဗလးပတိတ်ကိုရောင်။ ဖွတ်စိုတ် (၁၁) ဆ၊ ဥိုင်နူကို ပတိတ်မံင်အခိင်ကာလ လွုဟ် နွံမံင် လျိုင်တာန် (၈၁၉) ပြကောဒိုကိုင့်ဂ့်ရောင်။

၂၀၁၅၊ ဂိတုဖေဖဝ်ဝါရီ ၁၁ – သွဟိုတ်ကို ညးဒေသ ထံက်ဂလာန် ရုင်စက်တွအ်တံ့ချး ကံက်လဝ်စွတ်တဲ ဖွတ် (၆၀၀၀) တ္ဂတဲ့ ပလံင်ဗစိုပ်ဏာ ရုင်သမ္မတ နွံမွဲနေဗျိတဝ်တေံတဲ့ ညးဒစီဒစး ရုင်စက်တွအ်ချး နွံမွဲကွာန်ဂမ္ဒါင် ကျော် ဂကော်ကွော်ာန်ပရေင်မွိဟ် ပွဲချုင်ရေဝ်တအ် ဒ့်တ်ဓဝိင်ဂ်ိ သိုဂ်ိဒ့်တ သံသယ လွှုစွတ်တဲထံက်ဂလာန် နူကိုလွိဟ်မွိဟ် (၆၀၀၀) တ္ဂဂ့်ရ။ ပွဲတွးလိက် စွတ်တဲထံက်ဂလာန်ဂ့်ဝွံ့ ဓမံက်ထွးလဝ် ရုင်စက်တံ့ချးဂ့် ဒ့်နဲကဲတွိခိုဟ် ပရေင်သွးဇုးဂ့်ကီ၊ ပွိုက်မိက်ဂွံ့ဂွံ့ သုင်စောဲဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် ဋ္ဌုဟ်မးသာသာဂ့်ကို ကျော် သွဟိုတ်ကိုရုင်စက်ဂ့်တဲ့ ညးဒေသဂမ္ဒါင်တအ် ဥ်ံတရ သွက်ဂွံ့ဂွံ့ကွော်ာန်ကမ္ဒောန် ဥိုင်တိုန်ရောင်ဂ့်တဲ့ ထံက်ဂလာန်တ အစီဇန် သိုင်ဗဒ့် ရုင်စက်တံ့ချးရောင် ဂးရ။

ကံက်ဂွံ့လဝ် စွတ်တဲညးထံက်ဂလာန် (၆၀၀၀) တ္ဂဂ့်ဝွံ့ ကောန်ဒေသအင်ဒင် (၂) တ္ဂ ကျော် ညးသွဲဒလျိုင်ဝန် အလိုအသီ (၄) တ္ဂတအ် ပံင်တောဲတဲ့ အာစိုပ် သွာန်သွုက်လဝ် ညးကွာန်တအ် နကိုတင်သွာန် "ဟွဲပွိုက်/ နွံပွိုက်ကို ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ်" ဂ့်ကီ၊ "နကိုဋ္ဌုဟ်မး ဗွဲမသက်သာ ဟွဲပွိုက်/ နွံပွိုက်ကို ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ်" ဂ့်ကီ၊ "ဟွဲပွိုက်/ နွံပွိုက်ကို အခေါင်အရာ ကွော်ာန်ကမ္ဒောန်" ဂ့်ကိုတဲ့ ညးနွံပွိုက်တအ် ထံက်ဂလာန်ဏာရောင် ဂးရ။ စိုန်ဂ့်လေဝ် ပရေင်ကံက်လဝ်တင်နင်ဂ့် ဆေင်စပ်ကို ပရေင်သိုင်ရုင်စက် တံ့ချး ပွဲဒေသအင်ဒင်ရောင် မွဲပါင်လေဝ် ဟွံလကို ညးချုင်ကွာန်တအ်ကို၊ တင်သွာန် ဗိုပြင်သောင်ဂ့်လေဝ် ဟွံပါလဝ်ရောင် ဂကော်ရေင်တ္ဂျင်ပရေင်မွိဟ် ပွဲချုင်ရေဝ်တအ်ကို၊ ညးဒစီဒစးတအ်ကို ဟိုရ။

ဂကော်ရေင်တ္ဂျင်ပရေင်မွိဟ်ချုင်ရေဝ်ဂ့် ဆက်တဲ့ ဒစိုဒစးတ်မံင် ပရေင်သိုင်ဗဒ့် ဖိုဟ်ရ။ ညးတအ်ဝွံ့ ကံက်လဝ် စွတ်တဲ ညးဒစိုဓစး ရုင်စက်တွအ်ချး ဖွတ် (၃၅၈၁) တ္ဂတဲ့ ပတိုန်ထွးလဝ်ကို ရုင်ကလုတ်ထဝ်တ္ဂျိရုးချုင်မန် ကိုရ။

ပွဲကွာန်အင်ဒင်ဂ့် လွိဟ်သွိအိန်ထံင် နွံဖွတ် (၄၉၀) သွိတဲ့ ဆအယာံမာတ် လွိဟ်သွိအံင်ထံင် ဖွတ် (၁၅) သွိဂ့်ဟောင် ဟွံထပက်လဝ်စွတ်တဲ ပွဲအရာဒစိုဒစး ရုင်စက်ချးတွအ်ဂ့်ရရောင် တ္ဂဂုဏ်အာစာဘာအင်ဒင် တ္ဂဂုဏ်နန္ဒ မြော်ဟိုတရ။

ဂိတုစ့ပြိ (၈) ၂၀၁၅။ ။ အဃောဝန်ဖွော်ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် တိုန်စိုပ်ကော်ရီကွတ်ထဝ် တ္ဂျိရုးချုင်မန်ဂ့် ညးစွးကွတ်ထဝ် ကဆံင်တ္ဂျိရုးမွဲတ္ဂ ဒံက်တာအံင်နာင်ဉျ ပတိုန်ထွးတ်ဂလာန် ပရေင်ဒစိုဒစး ရုင်စက်ချးတံ့ ကိုရ။ စိုန်ဂ့်လေဝ် ဉကွဉကွတ်ထဝ်တ္ဂျိရုးကို၊ ညးစွးကွတ်ထဝ်တွဟ်သ္ဒာင်ဂမ္ဒါင် ကျော် ညးစွးနူကို ဌာနဝန်ဖွော် ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ်တအ်ဂမ္ဒါင် မွဲပါင်မှလေဝ် ဟွံဟိုသွးတ ပရေင်ထံက်ဂလာန် လွှုဂလာန် ပရေင်ဒစိုဒးစး ရုင်စက်ချးတံ့ဂ့်ရ။

ဂိတုစ့ပြိ (၉) ၂၀၁၅ – သွက်ဂွံ့သိုင်ဗဒ့်ရုင်စက်ချးတံ့ ပတိတ်ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် ဖွတ် (၁၂၈၀) မဂ္ဂါဝပ်ဂ့်တဲ့ ကမွဏီ တိုဝ်ယိုဝ် – ထဲ့ (ချုင်သေံ) ကျော် ဌာနဝန်ဖွော်ဖြုတတ်ပွတ်ဓါတ် ကဆံင်ကွိန်ချုင်တအ်ဂ့်ဝွံ့ ထွက်လဝ်စွတ်တဲ့ လိက်ကသုက် တင်တုပ်စိုတ်ဓါလွဲ့ ကဆံင်ကွိန်ချုင် တဲ့မံင်ရရောင်။ လွိဟ်ဩန်သွက်ဂွံ့ဓလိုက် တမ်ရိုဟ် အပ်ငဖအိုတ်ဂ့် ဩန်ဒဝ်လာ အမေရိကာန် ဖွတ် (၂၁၈) ဘီလီယာန် (၂၈၀၀၀ ပြကောတိကိုဋ္ဌဒဝ်လာ) နွံတဲ့၊ ထပက်လဝ် လိက်ကသုက် တင်တုပ်စိုတ်ဂ့်ဝွံ့ ဩန်ဒဝ်လာ အမေရိကာန် ဖွတ်စိုတ် (၂၁၃) ဘီလီယာန်နွံရ။ ဗွိုင်အခိင်ကာလ သိုင်ဗဒ့်ရုင်စက် လအ်အခါ နူကိုပွိုင် (၄) သွံ့၊ စိုစိုပ် ပွိုင် (၆) သွံ့ရောင် ချိုင်ဆလဝ်ရ။

ဂိတုစ့ပြိ (၁၉) ၂၀၁၅။ ။ သွဟိုတ်ကို သိုင်ဗဒ့်ရုင်စက်ချးတံ့ဂ့်တဲ့ ရဲကွာန်တအ် ဒ့်ဓဝိင်စံင်တူသောကရောင် ဓမံက်ထွးကျုင် ပွဲကိုဌာန်ပရိုင် ပွဲချုင်သေံရ။

ဂိတုမေ (၅) ၂၀၁၅။ ။ ကောန်ဒေသဖာလိန်တအ် ပံင်တောဲကျောန်ဗဒ္ဒ် ပေါကောတ်လညာတ် ဒစိုဒစးရုင်စက်တွအ်ချးတွံတဲ့ ကောန်ဒေသဂမ္ဒိုင် ဗွတ်စိုတ် (၆၀၀၀) တ္ဒုပြင် တိုန်စိုပ်ရ။

ဂိတုမေ (၉) ၂၀၁၅။ ။ ဥက္ကဋ္ဌကမ္ဗဏီ တိုဝ်ယိုဝ် – ထဲ ကျော် ညးတာလျိုင် ကမ္ဗဏီတအ် ကျုင်စိုပ်ဘာလကျာ် ကွာန်အင်ဒင်တဲ့ ပ္ဂိန်သွကုသိုလ် ကပေါတ်ဇွောံမ သတ်ဆုသတ်ဒုန်၊ ဂဲုဂဇ ဒ္ဒုဖြဟတ်ဂမ္ဒိုင်ရ။ သွက်ရ ဂုံဂုံလဝ် တင်တုပ်စိုတ်ကို အဌာနအလိုအသိုဂ် ဟွံအာတ်လဝ် အခေါင်ညးဒေသတအ်မွဲသာ်၊ သုင်စေဲလဝ် ဗိုရုပ်ဂမ္ဒိုင် ပွမကျောန်လဝ် ပေါသိုကျိုလဝ်ကို ညးဒေသတအ်ဂ္ဂုရောင် နူကိုညးလျိုင်ကမ္ဗဏီဂ် ဒုင်ဝန်လထ္ထးတ်ရ။ စိုန်ဂ္ဂုလေဝ် ညးလျိုင်ကမ္ဗဏီတအ် ဟွံဟိုဂးလဝ် "ဒေါအ်ကို ပရေင်သိုင်ဗဒ္ဒ်ရုင်စက်ဂ္ဂုရောင်" ရ။

၂၀၁၅၊ မေ (၁၅)။ ။ ညးပြွမွဲတ္ဒ နူကိုကွာန်သဲဂရံ အာစိုပ်ကွာန် သွေဟ်ဖွုတဲ့ ဗက်သွာန်သွုက်တ စပ်ကိုပရူပရော ညးကွာန်ဒေသတအ် ကျောန်လဝ် လိက်တွးအခေါန် အာတ်ကျောန်တိ (ဗိုပြင် – ၇) ပွဲဒေသရ။ စပ်ကိုပရိုင်ဂ္ဂုံ ပြးဇးအာ အကြာညးကွာန်ဒေသကောန်ဖာလိန်တအ်ဂ္ဂုတဲ့ ညးကွာန်ဒေသတအ် သီကွိတ ပွဲပေါကောံခရိုဆိုဂဗညးတအ်ရ။

လွိဟ်စရင် ရှင်စက်တံ့ချး ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ် ပဲ့ကွိန်ချင်ဗွာ

ပွဲရးဒေသဇွော်လွျင်

■ပွဲကို ရှင်စက်သီလဂါ (ဗဒါလွျင်) ဂ့် နူကိုကုမ္မဏီ တိုဝ်ယိုဝ် – ထဲ (ချင်သေံ) ဂ့် သွက်ဂွံပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် လလီ ဗွတ် (ဖြ၅၀) ၊ စိုစိုပ် (၁၂၀၀) မဂ္ဂါဝပ်ဂ့် ရန်လဝ်တဲ့ သွက်သိုင်ခွံ ရှင်စက်တံ့ချး စီဇန်လဝ် နွံရောင်။

■ပွဲကိုပ္လိုင်ချင်ကျိုက်တာန်ဂ့် ကမ္ပဏီ Orange Powergen (ချင်အိန္ဒိယျ)၊ ကမ္ပဏီ Global Adviser (ချင်သကာ်ပဝ်) ကျော် ကမ္ပဏီ မိမနဒ္ဂအလအင ဆရေညိစေ (ချင်ဗွာ) တအ် ပဲ်တောဲတဲ့ သိုင်ဗဒ္ဒ်အာ ရှင်စက်တံ့ချး ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ဗွတ် (၅၀၀) မဂ္ဂါဝပ်ရောင် စီဇန်နွံရ။

■ပွဲကိုပ္လိုင်ချင် ထာန်တပေန်ဂ့် ကမ္ပဏီ Huaneng Lancang ကျော် ကမ္ပဏီထူ (ထူးကုမ္မဏီ) တအ် ပဲ်တောဲတဲ့ ညဲ်ဂွံပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ဗွတ် (၂၇၀) မဂ္ဂါဝပ်မာန်ဂ့် သိုင်အာ ရှင်စက်တံ့ချးပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ရောင် စီဇန်လဝ် နွံရ။

ပွဲရးဒေသတနင်သီ

■ပွဲကိုဒေသဗိက်ဂ့် ကမ္ပဏီ နူချင်သေံ RATCH ကျော် Blue Energy´ ကမ္ပဏီ ပွဲချင်ဗွာ ညအနတအဂေ ကျော် ကမ္ပဏီကျဝ်ကျဝ်ဖျိုဝ်တအ် ပဲ်တောဲ ညးသ္ကအ်တဲ့ ညဲ်ဂွံပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ဗွတ် (၂၃၄ဖြ) မဂ္ဂါဝပ်မာန်ဂ့် သိုင်ခွံအာ ရှင်စက်တံ့ချး ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ်ရောင် ရန်လဝ်ရ။

■ပွဲကိုဒေသဘုက်ပျေန်ဂ့် ကမ္ပဏီ Wave Global ကျော် ကမ္ပဏီ ၂၄ Hours Mining & Industry တအ် ပဲ်တောဲတဲ့ ညဲ်ဂွံပ္လိတ် ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် (၅၀၀) မဂ္ဂါဝပ် မာန်ဂ့် ရန်လဝ်တဲ့ သိုင်ဗဒ္ဒ်အာ ရှင်စက်တံ့ချး ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ရောင် စီဇန်လဝ် နွံရ။

ပွဲတ္ဂျိရုးချင်မန်

■ပွဲကိုပ္လိုင်ချင်ရော်ဂ့် ကမ္ပဏီ တိုဝ်ယိုဝ်ထဲ နူချင်သေံ သွက်ဂွံပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် (၁၂၈၀) မဂ္ဂါဝပ် မာန်ဂ့် သိုင်ဗဒ္ဒ်အာ ရှင်စက်တံ့ချး စီဇန်လဝ်ရ။

ရးဒေသဇွော် ဓ္ဍရာဝတီ

■ပွဲကိုဒေသ ဋ္ဌယျကံ်ဂ့် ညဲ်ဂွံပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ဗွတ်ခိုတ် (ဖြ၆၀) မဂ္ဂါဝပ်မာန်ဂ့် နူကို ကမ္ပဏီ TATA POWER (ချင်အိန္ဒိယျ) တအ်ရန်လဝ်တဲ့ အစီဇန် သွက်ဂွံသိုင်ဗဒ္ဒ်အာ ရှင်စက်တံ့ချး နွံရောင်။

ပွဲတ္ဂျိရုးချင်သေံ

■ပွဲကိုဒေသကျာင်တုင်ဂ့် ကမ္ပဏီ Lumpoondum (ချင်သေံ) တအ် သွက်ဂွံသိုင်ခွံ ရှင်စက်တံ့ချး ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ဗွတ် (၅၀၀) မဂ္ဂါဝပ်ဂ့် ရန်လဝ်နွံရ။

ပွဲရးဒေသဇွော်သေတ်ကာင်

■ကမ္ပဏီ ISDN (ချင်သင်ကာပဝ်) ကျော် ကမ္ပဏီ TUN TWIN (ချင်ဗွာ) တအ် ပဲ်တောဲတဲ့ ကျောန်ဗဒ္ဒ်အာ ရှင်စက်တံ့ချး ပတိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ်လလီ ဗွတ် (၂၇၀) မဂ္ဂါဝပ်မာန် စီဇန်လဝ်ရ။

ဗီရုပ်ညးချင်ကွာန်တအ်ဒစ်ဒစး ပရ္ဓရှင်စက်ချးတံ့ ကိုစရင်အင်ပိုန်ဩပ်ကပေါတ်ဒေသ

သွဟိုတ်သိုင်ဗန့် ရှင်စက်ချးတွံ ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ်တဲ့ ဖိုလ်မကလိဂွံမာန် ဗွဲအပြော်ဂမ္ဍိုင်။

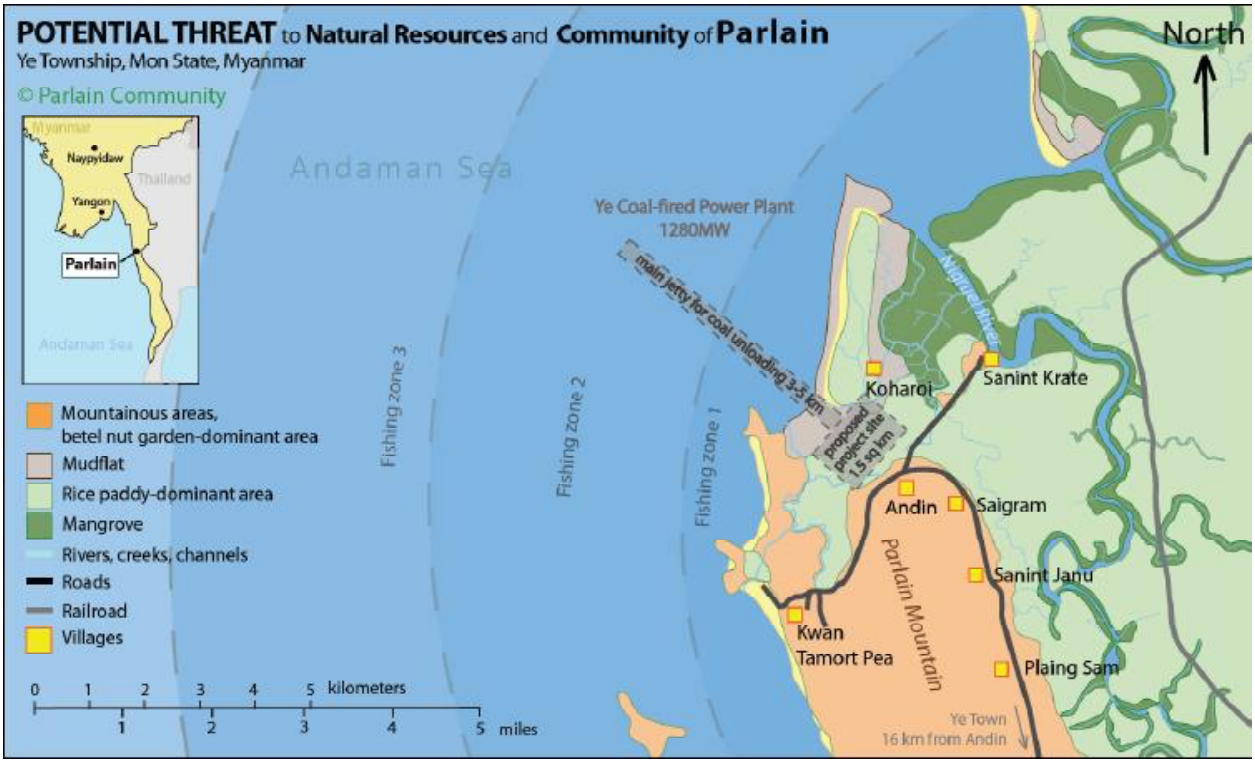

ပွသိုင်ဗန့် ရှင်စက်ချးတွံ ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ်ဝွံဂ့် ဗိုပြင်လွေင်ကမ္ဒျောန်ဆုံ နှံ (၃) သ္ကျတ်ရ။

(က) ပ်ိဝ္ဂိုင်ဒ္ဒဲတိဂအာင် သိုင်ဗန့်ရှင်စက်။

(ခ) ဒ္ဒဲ သွေဟ်ကစင် သွက်ဂံဖချိုက်ဗပေင်နင် ကပေါတ်တွအ်ချးဂမ္ဍိုင်။

(ဂ) ရှင်စက်ကမ္ဒျောန်ပ္လိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ဓါတ် ကျော် ပါ်တြးသုင်စေဲဇြဟတ်ပွတ်။

သွဟိုတ်ကို ဒးသိုင်ဗန့်တ လွေင်ကမ္ဒျောန် (၃) သ္ကျတ်ဂ့်တဲ့ မူလပ်ွပ္ပျသဘာဝဂမ္ဍိုင် ဒးလိုလာ် စာ်ထောင်အာရောင် တန်ဒ့် ဗွဲစုတ်ဓ္ကန်ရ။

ညံင်ရ သိုင်ဗန့်တ အစီဇန်ဖောအ်ဖြေဝ်ဒ္ဓေါ်ဒ္ဓေါ်တအ်ဂ့်ကို အစီဇန်သိုင်ဗန့်ရှင်စက်ချးတွံဝွံကို ဗန့်ကိုပရေင်ပြိုင်သွဲ ပွဲပ်ွဝ်ိုင်ဒေသ ပ်ွိပ္ပျသဘာဝလိုလာ် ဒ္ဓေါ်ကိုဇြဟတ်ရောင်တဲ့ ပ်ွိပ္ပျသဘာဝတအ်ဂ့် တ္ဘဟ်ခြာပြိုင်သွဲအာ နူကို ဗိုပြင် ပ်ွိဝ်ိုင်တြေံရောင်။ ပွဲဒ္ဒွဲအဲခ်ာ်ဝါဗူဂမ္ဍိုင်၊ ကြိုပ်တွံဆုဂမ္ဍိုင်၊ ဒ္ဒဲကွာန်ညးကွာန်မံင်စံင်ဂမ္ဍိုင် ကျော် ပြင်စီဗလး မုက်ဥာ်ဂမ္ဍိုင်တအ်ဂ့် ပြိုင်သွဲအာ နဒဒ့် ဒ္ဒွဲရှင်စက်ဂမ္ဍိုင်၊ ဒ္ဒွဲဝါမံင်စံင် သွာကမ္ဒျောန်ဂမ္ဍိုင်၊ ဂ့ံင်ဥာန် အာကျင်ဂမ္ဍိုင် ကျော် တိုင်ပွတ်ဓါတ် ဂမ္ဍိုင်တအ်ရောင်။

သိုင်ဗန့်တ သွေဟ်ကွင်တဲ့ဒ့်မွး ကွင်ဒ္ဓေါ်ဒ္ဓေါ်တအ် ဖ္ဒိုက်နင် ကပေါတ်ချးတွံ ဗွဲမ၌ိုင် နူကိုချင်သ္ဒွဲင်ရ။ သွက်ရှင်စက်ချးတွံ ဂံ့ကေတ်မာန် ဒးသုင်စေဲတ ဥာ်သဘာဝသွဝ်တိဂမ္ဍိုင်တဲ့ ပတောင်ချးတွံ တိတ်နူရှင်စက်ဂ့်လေဝ် ဖန်ဗဒ့်ကို ပ်ွိဝ်ိုင်ဒေသဂ့် ညံင်ဂံကွိဒ္ဓေတ်ပါပ်ပိအာ ဒ္ဓေါ်ကိုဇြဟတ်ရောင်။ ဥာ်ဂမ္ဘ ကိုဟ်ပ္ဘိတ်နင် နူကိုရှင်စက်ဂမ္ဍိုင်ဂ့်လေဝ် ဖန်ဗဒ့်ကို ဗလးမုက်ဥာ်စီ တအ် ညံင်ဂံကတ်ကတာန်ဂ့်ိုင်ဂ့်တဲ့ သတ်ဥာ်ဂမ္ဍိုင်၊ သတ်ဒီနွံဇိုင်စီဂမ္ဍိုင်၊ တွံဆုဇိုင်စီ၊ ဇိုင်ကြုင်ခံဂ်ဝါဂမ္ဍိုင်တအ် လိုလာ် စာ်ထောင်မာန်ရောင်။

သွုဟ်ယေက် ပ္လိတ်နင်နူကို ပ့ံင်ယေက်ရှင်စက်ဂ့်လေဝ် ပွဲကိုပ္ဝိုင် (၂၄) နာဦ ဟံသ္ကျတ်ခြာအခိင် ဆက်ပတိတ်မံင်တဲ့ ပွဲကို သွုဟ်ယေက်ဂ့်မွး ဓါတ်ဓါတုဂမ္ဍိုင် မပ္ဍံကို ကာပေါန်အရံင်သာ်လမွဲက်ဂမ္ဍိုင်၊ ဗဗိုက်ချိတ်တ်ဂမ္ဍိုင်၊ ဓါတ်သကောဝ်၊ ဓါတ်ဗဒါ၊ ဓါတ်ခရိမီယာန်၊ ဓါတ်ကာဒ်မီယာန်၊ ဓါတ်နာ်ထရီဂျေန်အံက်သာ်၊ သာလဖာအံက်သာ်၊ ဒါင်အ့ီသေန်၊ အာင်သိုတုက်၊ ဓါတ်ရေဒီယိုဝ်နာနာ၊ အဝ်ဂေန်နေတ် သွုဟ်ဓါတ်ဂမ္ဍိုင်၊ ဓါတ်အ့ီသုင်ဂမ္ဍိုင် ကျော် သွုဟ်ဓါတ် သေဲသေဲဖြေဲဖြေဲဂမ္ဍိုင် ပါလုပ်ရ။ ဓါတ်ဓာတု ဒ့်ဂျိသွက်သတ်တအ်ဂမ္ဍိုင် မဓမ်က်ထူးလဝ်တအ်ဂ့်ဝွံ ပြုဇးမံင် ပွဲလ္ဘျကျာဗွဲမလအ်လကာဖါတဲ့ ပိုမွိဟ်တအ်လေဝ်

ဒှ်ယဲဘဲအန္တရာယ်နာနာ မယ္ဂ်ကို ယဲယိုဂြေက်၊ ယဲကေန်သာကသအ်၊ ယဲဂြိုဟ်ခအံင်၊ ယဲဂြိုဟ်ချီဒေါအ်၊ ယဲကျာသ္ကာတ်၊ ယဲချာ်ဒကေဝ်ညာဏ်ဆောတ်ယောင် ကျော် ကောန်ရွာ် ဓံင်တိတ်ကျင်တွိတွိတအ် ရုပ်နာမ် ဟွံဖောအ်ဖြေဝ် နာနာတအ် ဒှ်ကျင်မာန်ရ။

သွက်ဂွံထိင်ဒဝ် ပရေင်ကမ္ဘောန် ဗွေတ်ရုင်စက် ပွဲအခိင်ချာ်ဇမ္ဒိင်မာန်ဂ့် ဒးန္ဒံပွိက်ကို သွာကမ္ဘောန်ဗွဲမဂ္ဂိုင်တဲ့၊ သွာကမ္ဘောန်ပြိုင်ဆဲဒွါါ ဗွတ်ဗွဲမဂ္ဂိုင်တအ် လုပ်စိုပ်ကျင်ဒေသတဲ့ ဗဒှ်ကိုဒဗိုက် ကုညးဒေသကွာန်တအ်ရောင်။ သွာကမ္ဘောန်ပြိုင်ဆဲဒွဲဘဲါတအ်ဂ့်ဝွံ ဗိုပြင်အခိုက်အလိုက်မံင်စံင်ညးတအ် ဂွံတုပ်သွပ်ကို အခိုက်အလိုက် ညးဒေ သကွာန်တအ်ဂ့် ဒှ်ဝါတ်လောန်ရောင်။ သွဟိုတ်သဉ်ဂ့်တဲ့ ညးကွာန်ဒေသကို သွာကမ္ဘောန်ပြိုင်ဆဲဒွဲဘဲါတအ် ဒှ်ပဋိပက္ခ ပရေင်မွှပ်မာန်ရ။

သရုပ်ဟိုမွး သွက်ညးဒေသတအ် ဂွံကလိဂွံ ဇြဟတ်ပွတ်ခါတ်ဂ့်ဝွံ တင်ဒုင်လျိုင် ချိုတ်တ်ပွါတ်တ် ဟွံမွဲဏီရောင်တဲ့ သွဟိုတ် သိုင်ဗဒှ်ရုင်စက်ချးတွံသဉ်ဂ့်တဲ့ ဘဝညးချုင်ကွာန် တန်တမံင် ဗွဲမစိုပ်ဩြိုပ် ကျော် ပွိပွိူသဘာဝ ဗွဲမသွှးဇူး တအ်ဂ့် ဒုင်ဆော်လေင်အာဂ့် ထေက်ကြိုက်ညိဟာ မိက်ဂွံပတိတ် တင်သွာန်ရ။

ဘပဇ္ဇပရေင်မံင်စံင် ဒေသဖာလိန် ကျော် ပွိပွူသဘာဝမ္ဂိုင်

ရံင်ကို ပရူဒဒှ် သိုင်လဝ်ရုင်စက် ပွဲကိုန်ချုင်ဗွာ (ဒေသ ဒီကျေတ်)၊ ကိုန်ချုင်သေံ၊ ကိုန်ချုင်ကြုက် ကျော် ကိုန်ချုင်တွပ်သ္ဘာင်တအ်ဂ့်တဲ့ ဟိုတ်ဖိုလ်ပရေံ ရုင်စက်တွအ်ချး ပ္ဂိတ်ဇြဟတ်ပွတ်ခါတ်ဂ့်ဝွံ အန္တရာယ်ပရေင် မံင်စံင် ဘဝမွှိပ် ဇွော်လောန်တရဂ့် ဂွံဆိုကေတ် ကွးကွးမးမးရ။ သွတံကို ပရူပရာ တင်ထူးလဝ် သွဝ်တေံဂ့်တဲ့ ညးဒေသဖာလိန်ဂမ္ဂိုင်တအ် ဒှ်တဓဝိင် ပရေင်မံင်စံင်ရဲဒေသ ကျော် ပွိပွူသဘာဝပွဲဒေသတအ် ဒးဒုင်ဆော်လေင်အာရ။

(၁) ဟိုတ် ဒးဒုင်ဆော်လေင်အာ ခံက်ဝါဗူ၊ ကွအ်သွဝ် ကျော် ပြင်စီဂွဲရွဲကတဲ့ ဇီကပိုက်ဒးကို မွော်ဩြန်လုပ် သွက်ညးဒေသဂမ္ဂိုင်။

(၂) သွာကမ္ဘောန်ပြိုင်ဆဲဒွဲဘဲါတအ် ကျင်စိုပ်ဖျေံဗဒိုပ် ပွဲဒေသတဲ့ ပရေင်မံင်စံင်ဘဝမွှိပ် ကျော် အခိုက်ကွာယေန်သွာင် ပွဲဒေသ ဒးဒုင်ပထုံနော ကျေံဗဒန်အာမာန်။

(၃) ညးဒေသတွပ်သ္ဘာင်တအ်ဂမ္ဂိုင် ကျင်စိုပ်ပွဲဒေသကွာန်မန်ဇကုတဲ့ ဖန်ဗဒှ်ကို ပရေင်ပြိုင်သွဲ လွှာ်ဖိုလ်ပရံ ဆောတ်ယောင်ဂမ္ဂိုင်။

ပရေင်ဘပဇ္ဇ ဖန်ဗဒှ်ကို ဆောတ်ယောင်ပရေင်ထတ်ယုက် ဘဝမွှိပ် ကျော် ပွိပွူသဘာဝ ကောန်ဒေသဖာလိန်ဂမ္ဂိုင်။

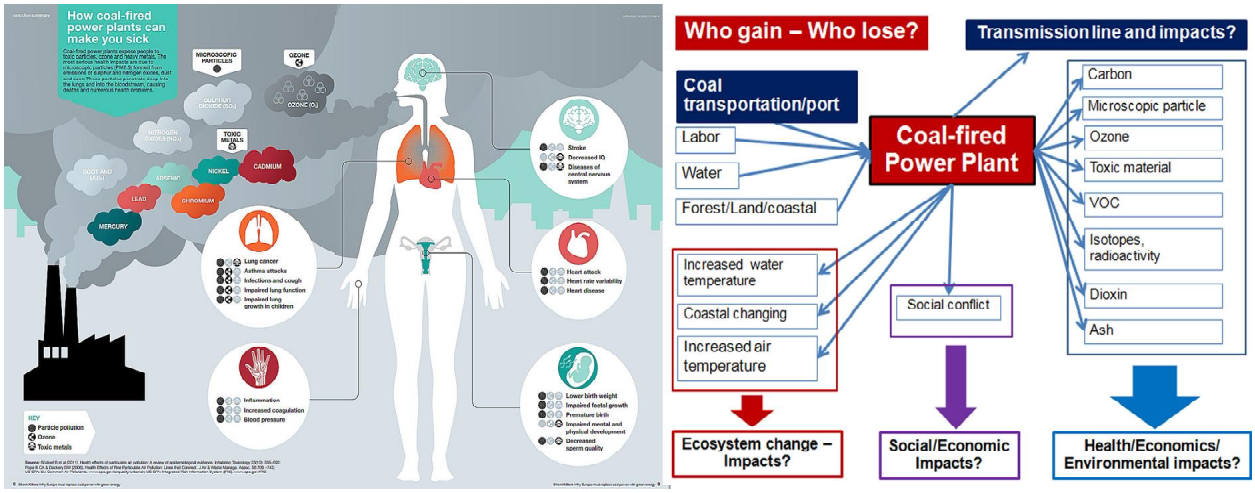

(၄) သွဟိုတ်ကို ရှင်စက်ချးတဲ့ ကိုဟ်ပတိတ်နင် သွုဟ်ခါတ်၊ ချာ်ဂမ္တ၊ ဗတောင်ယေက် ခါတ်ဂျိုဂမ္ဒါင်တအ်တဲ့ ဇီကပိုက်ကို ပရေင်ထတ်ယုက်ညးဒေသ ကျော် ပွီပ္ဟုသဘာဝမာန်။

(၅) ရွဲကပွဲစီ ကျော် သတ်ချာ်၊ သတ်ဒိုန်ဒုံဇိုင်ပြင်စီတအ် ဒးဒုင်ချိုတ်အာနာနာဂ်တဲ့ သွော်တ်စက်ယာန် ပရေင်ဂယိုင် လမျိုသတ်နာနာတအ် လိုလာ်အာမာန်။

ဗွဲသရုပ်

ဒေသဖာလိန်ဝွံဂ် နွံချိုက်ပေင်ကို တမ်ရိုဟ် ပွီပ္ဟုသဘာဝနာနာဂမ္ဒါင်တဲ့ သွော်တ်စက်ယာန် ပရေင်ဂယိုင်လမျိုသတ်နာနာတအ်လေဝ် ဒ့်အကာဲရာ ပရေင်ထတ်ယုက်ခိုဟ်မွဲရ။ သတ်ဆုနာနာလေဝ်ဂ့ါင်၊ တွံသတ်နာနာ မွံုကို ရွုဟ်မးဗွဝ်ဖျာလေဝ်ဂ့ါင်၊ တွံဆုကြိုပ်ချာ်ဒီလေဝ်နွံ၊ ခံက်ဝါဗူ ကွအ်သွဝ်လေဝ် သွဲ့လးလောန်သန်၊ သတ်ကြိုပ်နာနာ ကျော် သတ်ဒိုသတ်ချာ် နာနာလေဝ် နွံဂ့ါင်တဲ့ ပွီဗွိုင်မွဲ ကျော် ညးမွဲ့ ဗဒဗွဲမဲင်စံင် တန်တက္ဂင်တဲ့ ဗဒ့်ကို ဘဝညးကောန်ဒေသဖာလိန်တအ် ဂွံဂယိုင်လမျိုသွက်ဘဝမွိဟ်မွဲ့ ခိုဟ်ဟ်မာန်ရ။

ရ်ဂတိ ဝါပွဲတိ ခိုဟ်တ်တဲ့ ဖချိုက်ဗပေင်ကို တင်နွံပွိုက် ဇွောံမသုင်စေဲ သွက်ကောန်ဒေသဖာလိန်တအ် ဂွံဂယိုင်လမျိုမာန်ရ။ စွအာဟာရ မွံုကိုရ်သာ ခိုဟ်ဟ်ဂမ္ဒါင်၊ ကျာသ္ဆးဇူး ကျော် ချာ်သ္ဆးဇူးဂမ္ဒါင်လေဝ် ဖန်ဗဒ့်ကို ညးဒေသတအ် ဂွံထတ်ယုက်ရ။ ခွောမ်လအီ ဗွဲမဗုသ္ဆး မွံုမံင် ပွဲလ္ဟုမုကွဝါ ကောန်ကွာန်ဒေသဖာလိန်တအ်ဂ့် ထူးမံင်လက်သန် ဟုိတ်ပရူပရာ ဘဝညးတအ် မွံုချိုက်ပေင်ကို စွစဇွောံမ၊ ပိုနဲ့ဩ်ဘဝညးတအ်ရ။ ကောန်ညးကွာန်ဒေသတအ်ဝွံ ဇုဖဗလနော်နဲ့ဲညးတအ် အဆက်ဆက် ဒုင်ဂ့ါင်အဲကွဲ့ ထိင်ဒဂ်ဂ့ါင်ဓဝ်ပတ့် ပွမရွေ့သွော်ဘာသာသာသနာ နွံဂ့ါင်မံင်တဲ့ စိုတ်ဓါတ်ဆာန်ဂကူ၊ ဆာန်ဒေသကွာန်ညး တအ်လေဝ် သကာတ်မြဟ်တ်ရ။ သဘ်ဓဝ် ပွီပ္ဟုသဘာဝ ပွီဗွိုင်မံင်စံင် ဘဝမွိဟ်ညးတအ် တန်တက္ဂင် လအ်လကာဖါတဲ့ ဒက်ပတန်လဝ် ပရေင်ဓဝ်ညီသာ ဆာန်ကွိန်ညးသ္လာအ် ညးမွဲကျော် ညးမွဲအိုတ်ရ။ သွဟိုတ်ကို တမ်ရိုဟ်ပွီပ္ဟုသဘာဝ နွံသွဲ့လးဇွော်လောန်တဲ့ ပရေင်ဂယိုင်လမျိုညးတအ်လေဝ် သွက်ဂွံ ဒးဒ့်ဓဝိင်ဟွဲရ။ ကောန်ကွာန်တအ်ဂ့်လေဝ် ဗွဗွဲကို ဘာလကျာ်မွံုကို ဌာန်ရတ်ပိပြကာ ကျာ်၊ ဓဝ်၊ သင် တအ်တဲ့ ပရေင်ရွေ့သွော်ဘာသာကို၊ ပရေင်ထိင်ဓဝ် ဆာန်ကွိန်ညီသာ ညးသ္လာက်ကိုတအ်ဂ့် ထူးမံင်အယောင်အလ ပွီဗွိုင်ဂကော်မွိဟ်ညးတအ် မွံုကို ဇြဟတ်ခိုဟ်ဟ်မွဲရ။

အတိုင် ဓမံက်ထူးလဝ်စရင် လွိဟ်ဩြန်လုပ် ပွိုင်မွဲသွံ သွက်ရဲကွာန်ဒေသဖာလိန် ဗွတ် (၅၁၈) ဗီလီယာန်ဒကော်ဝွံ ဆအယာံမာတ် ဇွောန်ထူးလဝ် ပရေင်ပိုနဲ့ဩ် သွက်ကောန်ဒေသတအ် မွဲဒကုတ် မွဲဒက ဟေင်ရ။ ဗွတ်ဩြန်ဂလိုင်ဂ့်ဝွံ ယဝ်ပတောံဗစ တ်ကို ဂလိုင်ရွုဟ်မးဒေသဖာလိန် ကျော် ဂလိုင်ကောန်ကွာန်တအ် မပိုင်ပြီ ပိုနဲ့ဩ်ပတအ်ဂ့်မွး ဆအယာံမာတ် မွဲဆောဲဆျောတ် ညိဓဝ်ဟေင်ရ။

ပွီပ္ဟုသဘာဝ၊ ပရေင်မံင်စံင်ဘဝမွိဟ် ကျော် ပရေင်ကမ္ဘောန် ဂယိုင်လမျိုဝွံဂ့် မွဲကိုမွဲ ဗွဲမဲင် ညးသ္လာအ်တဲ့ ယဝ်အခါ ပွီပ္ဟုသဘာဝ ဒေသဖာလိန် လိုလာ်အာရောင်မွး မွော်ဩြန်လုပ် ညးဒေသတအ်သွးဟွံက အရာအိုသိုတအ်ဂ့် သုန်ဂြဲာစာ်ထောင် အာမာန်ရောင်။

လိက်ကွပ်သုတေသန “ချိုက်ပေင်သွဲ့လး သယံဇာတသဘာဝ ကို ပိုနဲ့ဩ်ပျဉ်ကွာန်” ဝွံ စွတ်သမ္တိ ဓမံက်ထူးလဝ် ရွုဟ်မးဘဝမွိဟ် ကျော် ပွီပ္ဟုသဘာဝ ဒေသဖာလိန်ရောင် ပတော့်စ့ေိုတ်ရ။ အာဂတနဂၤအ် ဆက်တဲ့ပွန် ညံဝ်ဂံ့ ဂ့ိုဂ်ဂ့ဲ သွသုတေသန ပရူပရာဒေသဖာလိန် ကျော် ပရေင်ဘဝမွိဟ် ပွဲဒေသတအ်ဂ့် လိက်ကွပ်ဏအ် ဗဒ့်ကို ဇြဟတ်စိုတ်မွဲရ။

သွက်ဂွံစိုဒ္ဓာတ် ပရေင်ဘပဥ္စကြ်ဖကြ နူကိုမူးသ္ဆာင်တအ်ဂ့်ကို၊ အရာဟွံကိတ်ညီကို တိုင်ပ္ကဘဝမွိဟ် ကောန်ကွာန် ဒေသဖာလိန်တအ်ဂ့်ဝွံ လိက်ကွပ်ဝွံဏအ်ဂ့် ဗဒ့်ကို အထံက်အရှိမွဲသင်ရောင်။ သွက်ဂွံဓဇက် အစီဇန်ဖောအ်ဖြေဝ် သွက်အနာဂတ်ဒေသဖာလိန်ဂ့်လေဝ် လိက်ကွပ်ဓမံက်ထူးလဝ် တင်နင်ပရိုင်နာနာ၊ ဗဟုသုတ နာနာဏအ်ဂ့် ဗဒ့်ကိုဘဝ ကောန်ဒေသ ဖာလိန်တအ် ဂွံဒ့ဒ်အထံက်ပင် သွက်ဘဝ ဂကော်မွိဟ်ညးတအ်ရောင် ဂကော်သုတေသနတအ် စ့ေိုတ်ပတော့် ကေတ်ရောင် အုပ်ကွဲ့နိုဂို လိက်ကွပ် သုတေသနဝွံရ။

APPENDIX:

FISH SPECIES

No.	SPECIES NAME	DARMESE NAME	ENGLISH NAME
1.	Abalistes stellatus	nga chan	Starry triggerfish
2.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
4.	Akorpus comeds	nga pra yone	Zebra sole
5.	Alepes kurgiffy	nga cole tell	Shrimp scads
6.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8.	Anguilla bengalensis	nga myet khaw	Mottled eel
9.	Anodontostoma chacunda	nga wun sue / ban th	Chacunda gizzard shad
10.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
11.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
12.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
13.	Boleophthalmus boodarli	nga caung pyauk / nga shyan / nga pyat	Goggle-eyed goby / Mud skipper
14.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
15.	Canangichoides coromandelensis	byar saw wat	Long-jaw trevally
16.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
17.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18.	Cephalopholis miniata	kyauk nga	Coral hind
19.	Channa striata	nga yant	Snake-head mullet
20.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
21.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
22.	Chirocentrus nudgeia	nga kyin	Ninga
23.	Clarias batrachus	nga ling	Walking catfish
24.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
25.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
26.	Coius microlepis	nga phyine shalet	Banded gourami
27.	Congresox talabon	nga hauk / shin bow zauk	Yellow pike conger
28.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
29.	Cynoglossus bilineatus	nga linwaye shan / linwa shan / shan lay	Fourlined tonguesole
30.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
31.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
32.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
33.	Dasyatis gerrardi/chrysonota	n/a	n/a
34.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
35.	[illegible]	n/a	[illegible]
36.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
37.	Dussumieria acuta	nga kyan, nga / pelon ma say	Rainbow sardine
38.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
39.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

No.	SPECIES NAME	BURMESE NAME	ENGLISH NAME
40.	Epinephelus areolatus	kyauk nga	Areolate grouper
41	[illegible]	[illegible]	[illegible]
42	[illegible]	[illegible]	[illegible]
43.	Epinephelus fasciatus	kyauk nga	Blacktip grouper
44.	Epinephelus fuscoguttatus	kyauk nga	Darnel-chest grouper
45	[illegible]	[illegible]	[illegible]
46	[illegible]	[illegible]	[illegible]
47.	Epinephelus tauvina	kyauk nga	Greasy grouper
48.	Dactylosus affinis	tura / nga mel kone / done pyar	Rainbow
49	[illegible]	[illegible]	[illegible]
50	[illegible]	[illegible]	[illegible]
51.	Tornis nigar	nga mo ka mwe	Black pomfret
52.	Oreochromis [illegible]	kantha pwe / nga sha pya	Tank goby
53	[illegible]	[illegible]	[illegible]
54	[illegible]	[illegible]	[illegible]
55.	Cynoscion [illegible]	nga hwet sar	Grey large-eye bream
56.	Nibea soldado	nga hnat / sar yan gar	Donkey croak
57	[illegible]	[illegible]	[illegible]
58	[illegible]	[illegible]	[illegible]
59	[illegible]	nga kyet kyet / nga sin pyan / nyet kan kyet	[illegible]
60	[illegible]	[illegible]	[illegible]
61	[illegible]	[illegible]	[illegible]
62.	Nematalosa [illegible]	tura / nga mel kone / done pyar	Shadjack tura
63.	Lactarius lactarius	nga tee	False trevally
64	[illegible]	[illegible]	[illegible]
65	[illegible]	[illegible]	[illegible]
66.	Leiognathus equulus	nga chin gan / nga wain	Common ponyfish
67.	Lepturacanthus savala	nga ta hnan / nga tha ywe min kyar	Savalai hairtail
68	[illegible]	[illegible]	[illegible]
69	[illegible]	[illegible]	[illegible]
70.	Lobotes surinamensis	pin tel nga pyay ma	Tripletail
71.	Lutjanus viridis	kyauk pan ma	Greenstripe red snapper
72	[illegible]	[illegible]	[illegible]
73	[illegible]	[illegible]	[illegible]
74.	Lutjanus fulviflamma	nga pan ma	Common blacktail snapper
75.	Mastacembelus armatus		zin zay wa'
76	[illegible]	[illegible]	[illegible]
77.	Monopterus albus	nga ainn ma	Swamp eel
78.	Monopterus cuchia	nga ainn mwe	Cuchia eel
79	[illegible]	[illegible]	[illegible]
80	[illegible]	[illegible]	[illegible]
81.	Mystus wyckioides	nga sin yaing	Striped dwarf catfish

No.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
57.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
58.	Mene maculata	nga yaan	Engraved catfish
59.	Monopterus cuchia	nga phare	Featherback
60.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
61.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
62.	Osteochilus salsburyi	n/a	Carplet
63.	Otolithes ruber	nga pyaw / nga pale nar	Tiger-toothed croaker
64.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
65.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
66.	Pampus chinensis	om nga mote	Chinese silver pomfret
67.	Pangasius pangasius	nga tar	Yellowtail catfish
68.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
69.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
70.	Parachaetodon ocellatus	kek kyauk om khan	Overall sidespot
71.	Parambassis ranga	nga shwe pyar	Perlona
72.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
73.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
74.	Pellona ditchela	nga kyet yaung	Yellowbanded anchovy
75.	Platycephalus indicus	ban thar	Scaly flathead
76.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
77.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
78.	Polynemus paradiseus	nga pon nan	Paradise threadfin
79.	Pomadasys argenteus	nga kyet pyar	Silver grunt
80.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
81.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
82.	Pseudosciaena amoyensis	n/a	n/a
83.	Pseudotolithus senegalus	nga khwaye shar	Longneck croaker
84.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
85.	Puntius sarana	sine sein	Double-lined barb
86.	Rastrelliger brachysoma	nan ta lar	Blotched torpedo scad
87.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
88.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
89.	Rhinomugil corsula	n/a	n/a
90.	Sardinella albella	n/a	n/a
91.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
92.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
93.	Scatophagus argus	royal om gyee	Thumbprint moonfish
94.	Scomberoides commersonnianus	nga sar pyaw / nga lar war	Talang queenfish
95.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
96.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
97.	Setipinna taty	n/a	n/a
98.	Sillaginopsis panijus	nga yun shar / nga hsu khan	White-spotted sillago
99.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

No.	SPECIES NAME	DARMESE NAME	ENGLISH NAME
126	Siliago sihama	nga pa lway / nga thalae	Silver sillago / whiting
127	Solenocera barmacoda	pin la nga amway hpae / nga hlam / lay pwayt hlaut	Ocean barmacoda
128	Tenualosa ilisha	nga thalauk	Hilsa shad
129	[illegible]	[illegible]	[illegible]
130	[illegible]	[illegible]	[illegible]
131	[illegible]	[illegible]	[illegible]
132	Tetraodon cutcutia	nga pue hmo / pa jine / nga we pue	Ocean puffer
133	Thamnaconus oblecus	nga pale yaung / nga kyee kaung / tae nan	Bigeye turbot
134	Tylosurus crocodilus	ta lon kyauk	Crocodile needlefish
135	Uca crenulata	zar kyaung	Long-clawed sand fiddler
136	[illegible]	[illegible]	[illegible]
137	[illegible]	[illegible]	[illegible]
138	Xiphias gladius	nga kauk saw	Pacific sailfish

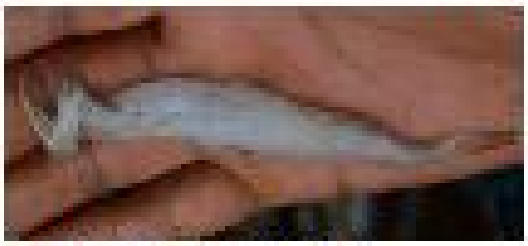

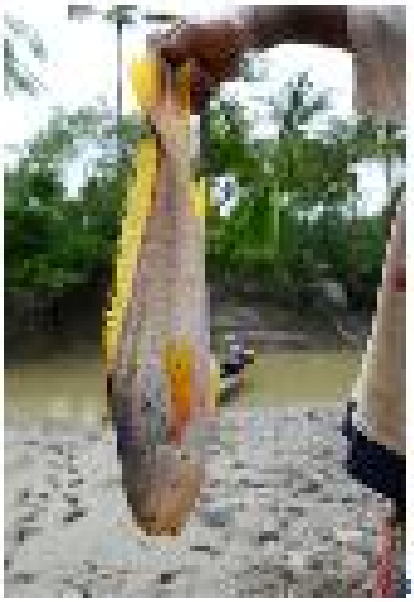

PRAWN SPECIES

No.	Scientific Name	Myanmar Name	English Name
1	Acetes sp.		
2	Harpiosquilla raphidea	ခါးဝန်းသား	Giant mantis shrimp
3	[illegible]	n/a	n/a
4	[illegible]	n/a	n/a
5	Macrobrachium rosenbergii	n/a	Giant freshwater prawn
6	Macrobrachium villosimanus	n/a	n/a
7	[illegible]	n/a	Kuruma shrimp
8	[illegible]	n/a	n/a
9	Metapenaeus ferdjani	n/a	n/a
10	Metapenaeus affinis	n/a	Jinga shrimp
11	[illegible]	n/a	Rainbow shrimp
12	[illegible]	n/a	White prawn
13	Penaeus japonicus	n/a	Kuruma prawn
14	Penaeus indicus	n/a	Indian prawn
15	[illegible]	n/a	Asian tiger shrimp

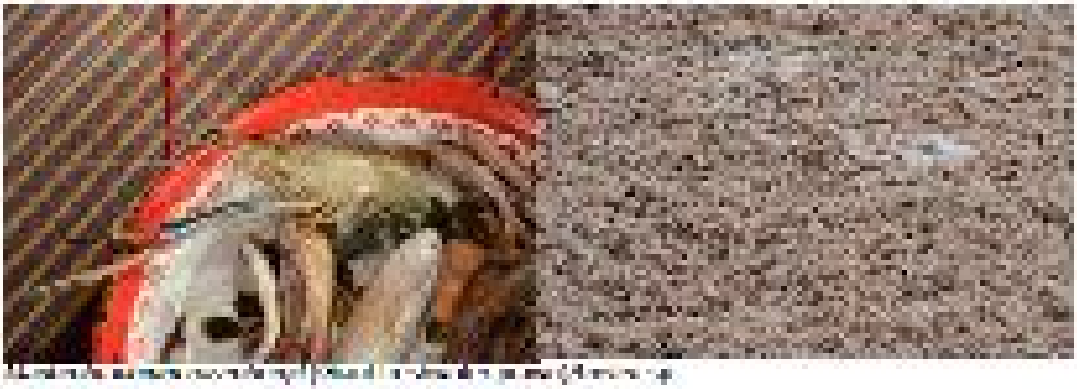

[illegible]

CRAB SPECIES

NO.	SPECIES NAME	BURMESE NAME	ENGLISH NAME
၁	Cleistostoma fortuita	ဂဏန်း	Coral crab
၂	[illegible]	ဂဏန်း	[illegible]
၃	[illegible]	ဂဏန်း	[illegible]
၄	[illegible]	ဂဏန်း	[illegible]
၅	Portunus sanguinolentus	ဂဏန်း	Three-spot swimming crab
၆	[illegible]	ဂဏန်း	[illegible]
၇	[illegible]	ဂဏန်း	[illegible]
၈	Ocypode ceratophthalmus	ဂဏန်း	Horn-eyed ghost crab
၉	Scylla serrata	ဂဏန်း	Mangrove Crab

[illegible]

[illegible]

[illegible]

BIRD SPECIES

NO	SCIENTIFIC NAME	COMMON NAME	HABITAT
1	Accipiter badius	Shikra	
2	Accipiter trivirgatus	Crested goshawk	forest, secondary growth
3	Accipiter virgatus	Besra	secondary forest
4	Accipiter nisus	Eurasian sparrowhawk	forest edge, gardens, scrub, mangroves, villages
5	Anas poecilorhyncha	Spot-billed duck	marshes, rivers, lakes
6	Anser anser	Greylag goose	rivers, lakes, grain fields, grasslands
7	Anser indicus	Bar-headed goose	large rivers, lakes, grain fields, grasslands
8	Apus affinis	House swift	cliffs, caves, rocky sites, cities, fields over open areas
9	Ardeola bacchus (non-breeding)	Chinese pond heron	open marsh, secondary growth, villages
10	Bubulcus ibis	Cattle egret	scrub, mangroves
11	Bubulcus ibis	Cattle egret	paddyfields, gardens, mangroves
12	Butastur indicus	White-eyed buzzard	villages, coastal mangroves, scrub, forest edge, secondary growth, paddyfields, fish ponds
13	Caprimulgus indicus	Jungle nightjar	mixed deciduous, mainly areas
14	Caprimulgus macrurus	Large-tailed nightjar	mixed deciduous, mainly areas
15	Caprimulgus mahrattensis	Sykes's nightjar	forest
16	Caprimulgus monticolus	Franklin's nightjar	open country, mangroves, paddyfields
17	Caprimulgus ruficollis (Nicobar)	White-vented nightjar	mixed deciduous, secondary growth, cultivation
18	Caprimulgus ruficollis (peninsular Burmese, Andaman)	Indian white-vented nightjar	open country, villages, plantations, secondary growth
19	Caprotrix alba	Sanderling	sea-coasts, mudflats
20	Cypselurus fenata	Barbed-tailed swallow	open country, scrub, secondary growth, cultivation
21	Dendrocitta bayleyi	Andaman tree pie	forest, secondary growth
22	Dendrocitta formosae	Himalayan tree pie / Sikkim tree pie	open forest, secondary growth, villages
23	Egretta alba	Great egret	paddyfields, lakes, mangroves, scrub flats
24	Egretta eulophotes	Chinese egret	coastal flats, estuary
25	Egretta garzetta	Little egret	marshes, mangroves
26	Egretta intermedia	Plumed egret	paddyfields, lakes, mangroves, scrub flats
27	Egretta sacra	Reef heron	mangroves, coastal, foreshore
28	Fregata andrewsi	Christmas frigatebird	coastal waters, islands
29	Fregata ariel	Lesser frigatebird	coastal waters, islands
30	Fregata minor	Great frigatebird	coastal waters, islands
31	Galloperdix bicalcarata	Red spurfowl	forest, second growth, scrub, rare in cities
32	Gavia stellata	Red-throated diver	sea-coasts, large lakes, rivers
33	Glaucidium brodiei	Collared owlet	forests
34	Haliaeetus leucogaster	White-bellied sea eagle	sea-coasts, bays, lakes, rivers
35	Haliastur indus	Brahminy kite	open country, coasts, villages
36	Haliastur indus (peninsular)	Grey-faced buzzard	scrub, secondary growth, cultivation
37	Hemiprocne coronata (Nicobar)	Grey-rumped treeswift	open forest, forest edge
38	Hemiprocne longipennis harterti	Andaman treeswift	open country, forest edge, secondary growth
39	Hirundo rustica	Barn swallow	open country, villages, cultivation, cities
40	Hydrocoloeus minutus	Little gull	sea-coasts, mangroves
41	Hydrophasianus chirurgus	Pheasant-tailed jacana	marshes, mangroves
42	Hypothymis azurea	Black-naped monarch	evergreen forest
43	Ichthyophaga ichthyaetus	White-bellied fish-eagle	forests, secondary growth
44	Ictinaetus malayensis	Black eagle	open forest, forest edge
45	Ictinaetus malayensis blythi	Andaman black eagle	open forest, forest edge, secondary growth
46	Ixobrychus cinnamomeus	Cinnamon bittern	marshes, mangroves
47	Ixobrychus eurhythmus	Schrenck's bittern	marshes, mangroves
48	Ixobrychus sinensis	Yellow bittern	marshes, mangroves, paddyfields
49	Lalage nigra	Pied triller	forest, secondary growth
50	Limnodromus semipalmatus	Asian dowitcher	coastal mudflats, estuary
51	Limnodromus scolopaceus	Long-billed dowitcher	coastal mudflats, estuary
52	Limnodromus griseus	Short-billed dowitcher	coastal mudflats, estuary
53	Limnodromus griseus caurinus	Pacific dowitcher	coastal mudflats, estuary
54	Limnodromus griseus hendersoni	Hendersons dowitcher	coastal mudflats, estuary
55	Limnodromus griseus griseus	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
56	Limnodromus griseus griseus (breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
57	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
58	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
59	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
60	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
61	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
62	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
63	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
64	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
65	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
66	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
67	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
68	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
69	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
70	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
71	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
72	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
73	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
74	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
75	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
76	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
77	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
78	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
79	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary
80	Limnodromus griseus griseus (non-breeding)	Eastern dowitcher	coastal mudflats, estuary

51	Pegaxu fachaifu	Glossy Ibis	marshes, skies
NO	SCIENTIFIC NAME	COMMON NAME	HABITAT
52	Plegadis falcinellus (probable)	White-faced Glossy Ibis	lakes, swamps, coastlines, paddy fields
53	Plegadis spp. indet.	Glossy Ibis	swamps, lakes, coastlines
54	Plegadis falcinellus (probable)	Glossy Ibis (probably)	forests, swamps, grasslands
55	Plegadis falcinellus	Glossy Ibis (probably)	swamps, coastlines, open edge
56	Pycnonotus cyaniventris	Grey-bellied bulbul	forests, open wooded country
57	Pycnonotus melanicterus (Phnom Kamchay)	Black-crested bulbul	forest edge, second growth, scrub
58	Pycnonotus flavescens	Yellow-vented bulbul	forests, mangroves, coastlines
59	Pycnonotus goiavier	Yellow-vented bulbul	mangroves, coastlines (usually salt-water)
60	Pycnonotus atriceps	Black-headed bulbul	secondary forest, plantations
61	Pycnonotus jocosus (Kandal)	White-eyed bulbul	mangroves, coastlines
62	Spilornis cheela	Crested serpent-eagle	forests
63	Spilornis cheela (Phnom Kamchay)	Crested serpent-eagle	forests (prim. Often in lower, more open areas)
64	Streptopelia chinensis	Spotted dove	open country, cultivation, gardens, open forest, second growth
65	Streptopelia tranquebarica	Red collared dove	forests, mangroves, grasslands, beaches, paddy fields, villages, paddy fields
66	Tachybaptus ruficollis	Little grebe	undergrowth in evergreen forest
67	Threskiornis melanocephalus (Kandal)	Black-headed Ibis	marshes, skies
68	Turnix tanki	Yellow-legged buttonquail	open forest, grassy, second growth
69	Turnix suscitator	Barred buttonquail	scrub, cultivation
70	Vanellus cinereus (Kompong Speu)	Grey-headed lapwing	open forest, edges of mangroves
71	Vanellus duvaucelii	Black-bellied plover	scrub, evergreen forest